Hic ſpū. Si abſolute: ibi: Nō cui imerito. Tertia: ibi: Ut deo ⁊c. Quarta: ibi: Q̄ð legētibꝰ. Item q̄rit: cur hic dicit ꝙ obijt octogitaq̄ttuor annorum: ⁊ i ꝓlogo ſup euangeliū ꝙ ſeptuagitaq̄ttuor tm̄: vterqꝫ ꝓlogus eſt hieronymi. Reſpōdeo ꝙ fuit error ſcriptorum: vel ꝙ hic loquit de annis generationis: ibi de ānis regeneratiōis eiꝰ. Itē in p̄ma Glo. que ſic incipit: Lucas medicus: dicitur ꝙ lucas hūc librum rome cōpoſuit. In ſequēti que icipit: De loco q̄dē: dicit ꝙ greco ſermone ſcripti ſunt actus. Et ponuntur in ipſa Glo. tres rationes quare hoc: Sol. Lucas ſequebat paulū et ſm ꝙ grecis p̄dicabat/ ſcribebat grece: ad vltimū venit romam ⁊ p̄dicauit: ibiqꝫ cōpleuit actus romana lingua. Et exponitur illa Glo. Rome cōpoſuit: id eſt cōpleuit. Uel poteſt dici ꝙ p̄us grece ſcripſit: poſtea latine illud idem. (Act. 9. a.)

nec ipſum arbitror mūdū cape. Uel/ De oibꝰ/ modis doctrine. Uel/ De oibꝰ .i. oino de his. Simile: Narrabo oia mirabilia .i. oino narrabo. Primo ſumit maſculine: ſecūdo neutralit. (Ps.) b Feci/ ſcripſi: qꝛ ſcribere eſt opari: vel quia factis meruit eſſe ſcriptor euāgelij. Uel/ c De oibꝰ/ dictis et factis chriſti q̄ iudicauit digna vel idonea officio ſue diſpēſationis. d O theophile: cui euāgeliū ſcripſerat/ et actꝰ ſcribit. (1. Timo.) Interpratur aūt dei amator: ꝙ ſi es et tibi ſcribit. e Que cepit/ a baptiſmo iohānis q̄ baptizatus. h Uſqꝫ in diē: qꝛ de toto illo tempe lucas ſermonem texuit: ⁊ fecit q̄ſi medicus aie medicinā. (A) f Facere prꝰ. g Et docere/ poſtea. Glo. Ne verbū ope deſtruat. Bonū doctorē iſtruit qui qð docet facit. i Precipiēs/ precepta dans/ que vel hic vel in euāgelio legūtur. Uel/ Precipiēs/ ſupple p̄dicare q̄ſi mittēs ad euāgelicandū. k Per ſpiritū ſanctū: qui v̄ba inſpirabat/ et fiduciā dabat. Mar. xiij. b. Non eni vos eſtis loquētes: ſed ſpūſſanctꝰ. Uel i Precipiēs p ſpiritū ſctm̄: quia qð p̄cipit filiꝰ/ h ⁊ ſpūſſanctꝰ. Uł ꝓpter ſpm̄ ſctm̄ p̄cipiēs: qꝛ nō p̄ciperet niſi ſpūſſanctꝰ vēturus eſſet. Uł h ꝙ dicit/ per ſpiritum/ determinat h ꝙ dicit/ elegit. Joh. xv. c. Non vos me elegiſtis ⁊c. l Quos elegit. Hoc ad laudē aplorum: quorum actus ſcribere ꝓponit. m Aſſumptꝰ ē/ a diuinitate vł a nube. Marc. vlt. d. Dñs q̄dē ieſus poſtq̄ꝫ locutꝰ ē eis aſſumptꝰ eſt in cęlū. Moraliter. (Deut.) Cepit facere ⁊ docere. Rectꝰ ordo. Exo. xxviij. b. prꝰ p̄cipit fieri ſuphumerale/ deīde rōnale. Et Eſa. ix. b. Factꝰ ē p̄ncipatꝰ ſup hūmerū eius. Cepit: quia doctrina ⁊ opatio chriſti/ quedam fuit inceptio aplis eadē facietibꝰ ⁊ dicētibus. Uel/ Cepit: qꝛ ſemp q̄ſi incipiēs fuit. Ps. Et dixi nūc cepi. (Ps. 76.) Uel/ Cepit/ dicit ꝓpter ſpm̄ ſanctū venturū: qui ꝑfecit qð ipſe ceperat. n Quibꝰ ⁊ p̄buit. Secūda pars: in q̄ aggredit opus ſuū: primo agens de apparitiōe chriſti poſt paſſionem. Hucuſqꝫ eſt q̄ſi ꝓlogus et cōpletio primi ſmonis: hic v̄o eſt initiū ſecūdi. Nam in euāgelio dicit ieſum aſcēdiſſe et apparuiſſe: ſed nō p q̄dragīta dies vt hic: nec ibi fecit mētionē de queſtione facta ⁊ alijs que hic dicunt. o Et p̄buit/ potentia diuinitat. p Seipſū: ipſe dico operās interius. Unde nō dicit: s Argumētl .i. oſtenſionibꝰ: ſ in argumēt: quia ipſa argumēta nō dederūt fidē ſue reſurrectionis ſed ipſe eis. p Seipſū/ non aliū ſed alteratū: vel ꝓpriū nō phantaſticū corpus: qð ⁊ apli cognouerūt. q Uiuū: q̄ſi mirū ꝙ poſt mortē viuebat. Uel/ Uiuū: non amplꝰ moriturū. r Suam/ volūtarie ſuſceptā. Joh. x. d. Nemo tollit a me animā meā ⁊c. Uel alijs diſſimilē: quia nō pro culpa ſua paſſus eſt ſicut alij. t Per dies q̄dragīta: nō continue ſingulis diebꝰ: ſed in ſpacio tot dierū: ad ſigficādū ꝙ ipſe erat qui q̄dragīta horis mortuus fuit. Hora eni nona expirauit. Unde quattuor hore p̄me diei ⁊ duodecim noctis ſequentis et vigintiquattuor diei ſabbati ſunt q̄dragīta. Hic etiā numerꝰ tempalē vitā ſignificat: in qua hō ꝯſtans ex quattuor elementis

ſionē paulū ſecutꝰ apoſtolū/ ſine crimine in virginitate ꝑmanens/ deo maluit ſeruire. Qui octoginta et quattuor agens etatis ānos i bithynia de ſeclo noſcit emigraſſe. Hic ſpūſācto inſtigāte in achaie partibꝰ euāgeliū ſcribēs grecis fidelibꝰ incarnationem dñi fideli narratione oſtendit: eundēqꝫ ex ſtirpe dauid deſcēdiſſe monſtrauit. Cui non imerito ſcribendorum actuū aplorum ptās in miſterio dat: vt deo in deum pleno/ et filio ꝑditiōis extincto/ orone ab apoſtolis facta: ſorte dñice electiōis numerus cōpleret. Sicqꝫ paulus ꝯſūmationē aplicis actibꝰ daret: quē diu contra ſtimulū calcitrātē dñs elegiſſet. Q̄ð ⁊ legētibꝰ ac req̄rētibꝰ deū breui potiꝰ volui oſtēdere ſermone q̄ꝫ ꝓlixiꝰ aliq̄d faſtidiētibꝰ ꝓdidiſſe/ ſciēs ꝙ opantē agricolā oportcat p̄mū d̄ ſuis fructibꝰ edere. Quē ita diuina ſubſecuta ē gr̄a: vt n̄ ſolū corpibꝰ: ſ etiā aiabꝰ eiꝰ ꝓficeret medicia.

Explicit Prologus.

Incipit liber Actuū aplorū bti Luce euāgeliſte. Ca. I

Primū q̄dē ſermonē feci dē oibꝰ ō theophile q̄ cēpit ieſus facere et dōcere ūſqꝫ in diē qua p̄cipiēs apłis pēr ſpm̄ ſctm̄ q̄s ēlegit aſſūptꝰ ēſt. Q̄uībꝰ ⁊ p̄būit ſeipſū viūum poſt paſſionem ſūā in mułtł ārgumētł: p diēs

Reuerendiſſimi in chriſto patris et dñi/ dñi Hugonis ⁊c. Cardinalis Poſtilla ſup librum Actuū aplorum: Incipit. Expo. Capi. I.

Primū quidē ⁊c. Nota duplex ē ꝑfectio anime. Prima ſm cognitiuā .ſ. ſciētia: alia ſm motiuā .ſ. virtus. Prima ꝑfectio ſignificat p primū numerū perfectū .ſ. ſenariū ꝯſtantē ex ſuis aliquotis. Sicut eni ſenariꝰ male ſignificatiōis ē: ita ſciētia ſi ſit ſola. Senariꝰ aūt in theoricł ē ſignū laboris ꝓpt opa ſex dierū: Geñ. j. Et ſex dies ſunt in quibus oportet opari: Luc. xiij. c. In phyſicis: ſemp male cretica ē ſexta dies. In geomāticis ſemp male ſignificat ſexta domꝰ. In aſtronomicis hexagonꝰ aſpectꝰ ſemp malus. Secūda v̄o ꝑfectio: per ſecundū ꝑfectū ſignificat .ſ. vigintiocto: ad quā quia liber actuū ꝑtinet/ diuidit in vigintiocto capitula. Item diuidit generaliter in duas partes. In p̄ma agit de actibꝰ q̄ ſunt cōmunes oibus .ſ. vſqꝫ ad quartū capitulū. In ſecūda de actibꝰ ꝓprijs petri ⁊ pauli. Uel aliter diuidit in tres partes. In p̄ma determinat quedam cōmunia omnibꝰ apoſtolis. In ſecūda actus petri. In tertia pauli. Et hoc ſm triplicē generalitatē predictā: vniuerſitatis/ auctoritatis ⁊ officij. Item quocūqꝫ modo diuidit prima pars in tres partes ſm tria capitula. Primū autē capłm diuidit i duas ꝑtes. In p̄ma ponit q̄ſi ꝓlogū vſqꝫ ibi Quibus ⁊ p̄buit. In ſecūda aggredit opus ſuū. Secūda aūt in tres partes diuidit. In p̄ma agit de apparitione chriſti pꝰ paſſionē: ibi: Quibus ⁊ p̄buit. In ſecūda de interpoſitione queſtionis facte ab apoſtolł ⁊ aſcēſione eiꝰ: ibi: Igitur q̄ cōuenerāt. In tertia de ſuppletiōe numeri apoſtolici p matthiā: ibi: In diebꝰ illis. Dicit ḡ: a Primū/ noialit .i. euāgeliū: qð dicit primū reſpectu ſecūdi .i. actuū. Dicit aūt euāgeliū ſermo vnus: qꝛ in cubito ꝯſūmata eſt arca: Geñ. vj. c. Et p̄mꝰ: qꝛ de eo q̄ p̄mus ē. Uel/ Primū/ aduerbialiter. Sermo aūt dicit euangeliū a ſerēdo. Matth. xiij. a. Exijt q̄ ſeminat ſemiare ſemē ſuū. c De oibꝰ/ ꝑtitiue. Nō eni dic oia. Joh. vlt. g. Sūt ⁊ alia multa q̄ ſi ſcribant per ſingula:

ꝟ moꝛ elemētis/ꝯtra trāſgreſſionē decalogi inſtruit̄: in q̄ poſtq̄ꝫ ꝯſepulti fuerimꝰ chꝛiſto ꝑ baptiſmū in moꝛtē: Roma. vj.a. quaſi trāſito rubꝛo mari/neceſſariū habemꝰ in hac ſolitudine ducatū eiꝰ/q̄ nos ꝑſentia ſpūſſcti q̄ſi vera q̄ete iubilei remune ret: Leuit. xxv.b. a Apparēs/qḋ erat inſolitū: et hoc ad inſtruēdā fidē reſurrectiōis: Vn̄ ⁊ palpatus eſt ⁊ comedit. Per h̄ etiā innuit ſe impleturū qḋ ꝓmiſerat: Mat. vlt. d. Ecce ego vobiſcū ſū oībꝰ diebꝰ vſq̄ꝫ ad cōſūmationem ſeculi. Per hos aūt q̄dragīta dies decies apparuit: ſic ex diuerſis euāgelij locis colligit̄. b De regno dei .i. de euangelio aperiēs eis ſcripturas: vl̄ de ſeipſo vl̄ d̄ regno celeſti: q̄ oīa vnū regnū ſūt/ vt dic̄ Glo. Vl̄ fidē ꝓphārū ad quā vocādi erāt vocat regnū dei vel eccleſiā militātē: de cuius oꝛdinatiōe loq̄bat̄. Per hoc aūt ꝙ de his loquit̄ que ꝯſueuerat/oñdit ſe illū eē q̄ ꝑus loq̄bat̄ eadē. c Et ꝯueſcēs. Adhuc vt verā reſurrectionē ꝓbet/oñdit ſe viſui in vidēdo/auditui in loquēdo/tactui in palpādo/guſtui in comedēdo/odoꝛatui in inſufflādo ſpiritūſanctū: q̄ ſūt ſigna veri coꝛpis. e Ne diſcederēt. Luc. vlt. g. Sedete i ciuitate quouſq̄ꝫ induamini v̄tute ex alto. d Ab hieroſolymis. Glo. A viſiōe pacis ēterne non diſcedit eccleſia. f Sed expectarēt: ad ꝓbationem fidei obediētie ⁊ patiētie. g Promiſſionē pr̄is: quā facit ꝑ Iohel. ij. g. Effundā de ſpū meo ꝛc. Vel erſi filio: et ſi a filio ꝓmiſſam: tñ a pr̄e cōplendā. Os eni ⁊ verbū pr̄is eſt filꝰ: Vn̄ ſequit̄: h Quā audiſtis ꝛc. Ideo aūt indigetis ꝓmiſſione ſpūs/et neceſſe habetis expectare: q: in iohānis baptiſmate nō ē datꝰ. Vn̄ dicit: i Iohānes q̄dē ꝛc. Ex h̄ videt̄ ꝙ apl̄i añ miſſionē ſpūſſācti nō erāt baptiçati niſi baptiſmo iohānis. Cōtra. Quedā Glo. dic̄: Cōueniēs erat eos eſſe baptiçatos q̄ alios baptiçabāt: ſed apl̄i āte miſſionē ſpūſſcti baptiçabāt/nō tñ aq̄: q̄ ꝛc. Sol̄. Triplex ē baptiſma. Aque .ſ. tm̄: ſic erat iohānis in q̄ tñ erat tinctio in aq̄. Vn̄ quidā libꝛi habēt. Iohānes tinxit aq̄ ꝛc. Nō eni dabat̄ in eo ſpūſſctūs: nec fiebat remiſſio pctōꝝ niſi foꝛte ex ꝯtritiōe addita illi. Aliud ē baptiſma ex aq̄ ⁊ ſpū: quo baptiçati erāt apl̄i anteq̄ꝫ baptiçarēt: nō tñ baptiſmate iohānis/de q̄ loquit̄ illa Glo. Cōueniens ꝛc: et ſic in baptiſmo coꝝ dabat̄ ſpūſſctūs. Tertiū eſt baptiſma ignis/in q̄ datꝰ ē ſpūſſctūs: De q̄ Luc. iij. c. Ipſe baptiçabit vos in ſpūſctō ⁊ igni: de q̄ hic loquit̄. Vel pōt dici: k Baptiçabimini/nō in vobis ſ3 in ſubditis .ſ. baptiçando ſubditos. Et nota ꝙ licet baptiçarēt: nō tñ d̄r eis baptiçabitis/ſ3 baptiçabimini: ne .ſ. videret̄ eis attribui auctoꝛitas baptiçādi/q̄ apud ſolū deū ē: cuiꝰ inuocato noīe adeſt v̄tus ſpiritusſcti/purificātis aīas ⁊ coꝛpa baptiçatoꝝ: qḋ nō fiebat i baptiſmo iohānis. Et innuit̄ hic baptiſmꝰ apl̄oꝝ ꝑcellere baptiſma iohānis/quo baptiçati erāt ipſi apl̄i: vt patet in andrea et alio diſcipl̄o: Ioh. j. e. Petro etiā dictū ē Ioh. xiij. Qui lotꝰ eſt nō indiget niſi vt pedes lauet: quos poſtea lauit ⁊ coꝛpus ſuū dedit: ⁊ poſt reſurrectionē inſufflauit ſpiritum: Ioh. xx. e. ⁊ poſt aſcenſionē plenꝰ miſit. Nūc q̄3 poſtq̄ꝫ baptiçati in remiſſionē pctōꝝ/ſpiritūſanctū recēperint in baptiſmō/dat̄ nihilominꝰ in ꝯfirmatiōe ad robur .ſ. a quo adiuuant̄ vt in bonis ꝓficiāt: ſic nōdū baptiçatꝰ erat petrꝰ q̄ñ negauit: Matth. xxvi. g. Et nota ꝙ ſicut iuſtis circūciſio nō fuit neceſſaria donec ꝑciperet̄ abꝛae ⁊ poſteritati eiꝰ: ſic poſtq̄ꝫ in nouo teſtamēto circūciſiōis loco datꝰ ē baptiſmꝰ a chꝛiſto dicēte: Niſi q̄s renatus fuerit ex aq̄ ⁊ ſpūſctō ꝛc. Ioh. iij. a. certū eſt nullū ad coꝛpus chꝛiſti ꝑtinere niſi baptiçatum: pꝛeter eos quibus paſſio eſt ꝓ baptiſmo: propter qḋ apl̄i intelligunt̄ baptiçati: licet nō legat̄/niſi de paulo. j. ix. c. l Nō poſt multos. Glo. Ad ꝓbandā eoꝝ obedientiā/tēpus int̄ponit̄: multi autē non dies ꝓ celeritate ſalutis credentiū: q̄bus ꝑdicaturi erāt. m Igit̄ ꝛc. Scḋa pars ſecūde ptis: Quia dederat̄ eis occaſionē q̄rēdi loquēs de regno: n Qui ꝯuenerāt/aſſiſtētes .ſ. apl̄i adhuc carnales de regno carnali q̄rūt. o Reſtitues: q: ꝓmiſſum erat ꝑ ꝓphās: et iterū ſtatues qḋ amiſimꝰ i ꝑmo parēte ⁊ in nobis. p Regnum iſrael/tempale. Credebant enim ſtatim poſt reſurrectionem chꝛiſtū tpalit̄ regnaturū. Ideo cum de paſſione loqueret̄ ⁊ reſurrectiōe futura: filij çebedei petierunt regnare cum eo: Marc. x. f. Et Luc. vlt. c. Nos autem ſperabamꝰ/q: ipſe eſſet redemptorꝰ iſrael. Nunc aūt q̄rūt/vtrū ſtatim poſt aduentū ſpūſſancti regnū illud veniat: hoc ē: in tēpe hoc iſrael: nō huiꝰ/ſed huic iſraeli/dicit Glo. qḋ manifeſtū eſt in greco. De ſpūali etiam regno congrue pōt itelligi: q Nō eſt veſtrū/ſupple q̄rere: q: nō eſt veſtrū ſcire. Equalia eni ſūt que poteſtis ſcire ⁊ q̄rere: ſcḋm illud Ariſto. queſtiones ſunt eq̄les numero ꝛc. Tempus aūt in quo reſtituit̄ regnū iſrael: ignotum eſt: et nō expedit illud ſcire: vt ſemꝑ ita viuamꝰ q̄ſi quotidie iudicādi. Nec dicit: non erit: ſed/ nō eſt ꝛc. In quo notat eos adhuc eſſe infirmos: et ad ſecreta minꝰ idoneos: q̄ſi aliq̄ñ erit veſtrū: ſed non modo. r Tempa .i. numeꝝ tempoꝝ vſq̄ꝫ ad finē ſeculi. Tempus in paruo ⁊ magno/ ſed nomentum tñ in paruis ponit̄. s Poſuit/nō ponet: q: deus ꝑteritū cernit quicq̄d vult eſſe futurū. t In ſua ptāte. Hoc vt verus homo excuſabilit̄ dicit: tñ vna ē patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſcti ptās. Filꝰ etiā poteſtas patris eſt: Marc. xiij. d. et Mat. xxiiij. c. De die aūt illa ꝛc. v Sed accipietis virtutē. Tollit̄ ſciētia tempoꝝ que parū vl̄ nihil valet ad virtutē: ſed diuinū adhibet̄ auxiliū: ſicut pueris cū aliq̄d aufert̄/ aliud datur/ne penitus triſtent̄. x Virtutē: vt qḋ non poteſtis ex infirmitate/poſſitis ex virtute ſpūſſancti. Virtutē inquā ſciētie ſignorum ⁊ ꝯfidentie. y Supuenietis: quia ſuperioꝛ/inferioꝛi nature infundit̄. Luc. j. d. Spiritusſanctus ſuperueniet in te. z Spiritus ſancti: q̄ vos docebit. a In vos/iterꝰ. b Et eritis: q̄ſi ſupueniēs ſpūs nō regnū iſrael auferet/vt putatis/ſed virtutē teſtificādi de me: Tantū eni diſtat tempꝰ regni illius vt pꝛius: non tñ in iudea ſed ꝑ totum mūdū euāgeliū pꝛedicetur. Luc. 24 c Teſtes/reſurrectiōis: verbo ⁊ exēplo vel ſignis. Prouerb. xix. b. Falſus teſtis ñ erit impunitꝰ. d In hieruſalē ꝛc. Ad litterā iudea pꝛoxima ē hieruſalē: ⁊ ſamaria iudee. g Ad vltimū: q: in omnē terrā exiuit ſonus eoꝝ. Ps. 18. d In hieruſalē/ viſione pacis/ꝯtritione ꝑ quā fit pax. Eſa. xxxviij. d. Ecce i pace amaritudo mea amariſſima. e Iudea/cōfeſſione. f Et ſamaria/cuſtodia ꝑceptoꝝ dei. g Ad vltimū terre: qui alienant̄ a terrenis. h Et cum hec/que pꝛedicta ſunt. Marc. vlt. d. dicit: Poſtq̄ꝫ locutꝰ ē eis aſſumptꝰ ē i celū ꝛc. Lucas ꝟo ſignificātius adiecit hoc eſt expꝛeſſius dicit: k Eleuatus ē .ſ. virtute diuinitatis: ad quā refertur etiam qḋ ſequit̄: Euntem in celum: quaſi ꝓpꝛia virtute. l Videntibꝰ illis: vt teſtes reſurrectionis ſint etiā teſtes aſcēſionis. l Et nubes ſuſcepit ꝛc. Hoc refertur ad infirmitatē carnis. iij. Reg. xviij. g. Nubecula aſcēdit de mari/poſtq̄ꝫ deſcendit pluuia gratie in miſſione ſpūſſancti. Et nota ꝙ creatura vbiq̄ꝫ ſeruit creatoꝛi: Stella indicat naſcētem: Matth. ij. a. Sol/terra ⁊ lapides cōpatiūt̄ patienti: Matth. xxvij. f.

Luc. 24. g. j. 2. c. et. 10. f.

a b quadragīta āpparēs eis: ⁊ lo-
c quēs d̄ rēgno dei. Et ꝯueſcēs
d e ꝑcepit eis/āb hieroſolymis nē
f diſcederent: ſed ēxpectarent
g h prōmiſſionem patris: quā audiſtis inquit per os meum: q:
i iōhannes quidem baptiçauit
k aqua: vos autem bāptiçabi-
l mini ſpirituſancto/ nōn poſt
m n multos hos dies. Igitūr q̄ui conuenerant interrogabāt eū dicentes: Dñe ſi in tempoꝛe
o p hoc rēſtitues rēgnū iſrael? Di-
q xit autem eis: Nōn eſt veſtrū
r noſſe tēmpoꝛa vel momenta
s t que pater pōſuit in ſūa poteſtate: ſēd accipietis virtūtem
x y z ſūperuenientis ſpiritūſſancti
a b in vōs/ēt eritis mihi tēſtes in
c d hierūſalem ⁊ in omni iūdea ⁊
e f ſāmaria ⁊ vſq̄ꝫ ād vltimū ter-
g h rē. Et cūm hec dixiſſet vidēntibus illis ēleuatus eſt: ⁊ nūbes ſuſcepit eū ab oculꝪ eoꝝ.

patiēti: Mat.xxvij.f. Aſcēdentē nubes ſuſcipit: ⁊ redeūtem ad iudiciū comitaꝫ. Glo. dicit. Veſtigia chriſti aſcēdentis loco in quo ſtetit ita impſſa/ vt reliquę parti pauimēti ſtrati ęquari nō poſſit. a Cūq; intuerentur in cęlum. In greco habeꝫ: Et cū in cęlū intuerenꝫ eūte illo.i.intēderēt in cęlum q̄ ibat: vñ ⁊ āgeli dicūt eis: Quid hic ſtatis aſpiciētes in cęlum. Sed ꝙ eunte ītuerētur/ patet ꝑ h̄ qḋ ſeq̄tur: Sic veniet queādmodū vidiſti eū eūtē i cęlū. b Duo viri/ Pricipal̄ ſex⁹ et numer⁹ teſtiū oſtendiꝫ. Deuꝫ.xix.d. In ore duoꝝ vel triū teſtiū ſtabit oē ꝟbū. Duabuſ aūt de cauſis apparēt āgl̄i: vt.ſ.aploꝝ triſticiā ꝓmiſſiōe redit⁹ ꝯſolenꝫ: et vt eū vere in cęlū ire monſtrēt: nō quaſi i cęlum: ſicut helias.iiij Reg.ij.b. c Aſtiterūt: q₂ infirmitatis ⁊ culpę ⁊ mortis exptes ſunt. d In veſtib⁹ albis: q₂ ꝓſpera nūciabāt: et leticiā angeloꝝ de ſociate humanę naturę ſignificabāt. Albę etiā veſtes ꝯgruūt exaltationi: qui enim in natiuitate apparuit humil̄ deus: in aſcenſione oſtendiꝫ homo ſublimis. Qḋ etiā loca ſignant: q₂ in humili ciuitate natuſ/ de ſublimi monte regreſſus eſt ad cęlos. e Viri galilei ⁊c̄. In qb⁹ debet eſſe prudētior ſenſus: q₂ galilei ceterꝫ iudęis in ſapia ꝓminebant. Vel galilei volubiles: q₂ in ſtabilitate ſui ſenſus obliti erāt ꝓcepta dei. f Quid ſtatiſ ⁊c̄. Prius dictū erat: Sedete i ciuitate ⁊c̄. Luc. vlt .g. ſed hic ſtant/ in cęlum aſpicientes: q̄ſi ſubito reuerſurū ſperarēt.q.d.nō videbitꝫ eū modo: q₂ nō ē vir i domo ſua: Prouerb.vij.c. Abijt via lōginq̄: iō nō redibit cito: ſacculū pecunię ſecū tulit: corp⁹ ⁊ aiaz: i q̄ ſūt oēs theſauri ſapiētię ⁊ ſciē recōditi: Col.ij.a. In die plene lunę reuerſur⁹. Hoc ē qḋ hic dicit: Queādmodū ⁊c̄. g Sic veniet.i. in eodē corpe: pręſentib⁹ angelis ⁊ hoib⁹ in eadē natura ⁊ carnis ſubſtātia: q₂ etſi imortalitatē aſſumpſit: tñ naturā nō amiſit. Cuius eni gloria in monte trib⁹ diſcipul̄ pręoſtenſa eſt: Matth.xvij.a. ab omnib⁹ ſanctis videbiꝫ: quando tolletur impi⁹ ne videat gloriā dei: Eſa.xxvj.b. h Tūc poſt increpationē: quid hic ſtatis: i Reuerſi ſunt: vt ſederēt in ciuitate. k Hieroſolymā: q₂ inde exierāt in mōtem oliueti. Oliuetū dicitur multitudo oliuarū. Glo. Victo ꝓncipe tenebrarū ſaluator in locum pacis ⁊ luminis fideles inducit: montem chriſmatis aſcendit/ ſpiritū ꝓmiſſurus: cui⁹ vnctio docet de oibus.j.Joh.ij.d. Mons eteni oliueti/ mons luminū dicitur/ trium.ſ.lucernę de templo reſplēdentis: et ſolis ab oppoſito orientis: et olei in ipſo monte creſcentis: quę tria habet eccleſia.ſ.verbi dei lucem ſolis/ iuſticię fulgorem ⁊ conſcientię puritatē. Vel myſtice. Reuerſio apoſtoloꝝ ſignificat tranſitum perfectoꝝ de contemplatiua ad actiuā. l A monte. Glo. Inde aſcendit chriſtus vñ in morte antichriſti ſathanas eſt caſurus. m Sabbati ⁊c̄. id eſt ſpaciū milliarij: qḋ eſt mille paſſus: qḋ cuius ſit auctoritas ignoratur: dic̄ Interlin. Qui gloriā chriſti aſcendentis intuetur itinere ſabbati/ vrbem pacis ingreditur: eritq; ſabbatū ex ſabbato: Eſa. vlt.g. Quia q̄ hic ceſſauit a mal̄ reqeſcet i cęlis. n Aſcēderūt/ in cęnaculū. In gręco ſic: Cū introiſſēt ciuitatē aſcēderūt in cęnaculū: id eſt in excelſam domū quaſi obulam ſpirituiſancto in qua expectandus eſt. o Manebāt/ perſeuerantia perfectionis: quę ſpiritū ꝓmeretur. Et diciꝫ cęnaculum tertiū tectum: in figura charitatis/ fidei ſuperędificatę et ſpei. Ro.v.a. Charitas dei diffuſa eſt in cordibus noſtris. p Petrus: ꝓmus ponitur/ q̄ſi paſtor ⁊ princeps. p Et

Nota iſtud qḋ hic poniꝫ: Et cū introiſſet in cenaculum ꝯponitur in greco

B

a Cūq; intuerenꝫ in cęlū eun
b tem illum: ecce duo viri āſtite
c
d runt iuxta illos in vēſtib⁹ al
e bis/ qui ⁊ dixerūt: Viri gālilei
f quid ſtatis aſpicientes in cę
lum: Hic ieſus qui aſſumpt⁹
g eſt a vobis in cęlum: ſic vēni
et queādmodū vidiſtis eum
h euntem i cęlum. Tūnc rēuer
i
k ſi ſunt hiēroſolymā ā monte q̄
l
vocaꝫ oliueti q̄ eſt iuxta hieru
m ſalē ſābbati habēs iter. Et cū
n introiſſent in cęnaculū: āſcen
o
p derūt vbi mānebāt petr⁹ ⁊ io
q hānes iacob⁹ ⁊ āndreas phi
r
s lippuſ ⁊ thōmas/ bārtholome
t us ⁊ matthę⁹/ iācob⁹ alphei et
v
x ſimon cēlotes ⁊ iudas iācobi.
y
z Hi oēs erāt pſeuerātes vnā
a
b nimiter in orōne cū mūlierib⁹
c
d et māria matre ieſu ⁊ frātribuſ
e
f ei⁹. In dieb⁹ illis ēxurgēs pē
g
h trus in mēdio frātrum dixit:
i
k Erāt autem turba hōminum
l

iohannes. Primi ponunꝫ qui ſimul ad monumētū concurrerunt. Joh.xx.a. Quia plus amabant. Primus ſi fas eſt dicere/ plus cęteris dilexit: alium plurimū ieſus amabat. Quęriꝫ quare hic mutetur ordo nominū: quia in vocatione ſic combinantur. Petrus ⁊ andreas: iacobus ⁊ iohannes: Luc. vj.c. Sol. Duplex fuit vinculum quo coniūcti fuerunt apoſtoli.ſ. naturę ⁊ gratię. Vinculo ergo naturę ſic combināntur: Petr⁹ et andreas ⁊c̄. quia fratres fuerunt. Sed hic computātur ſm vinculū gratię.ſ. ſicut excellebant i gratia. Raban⁹. Catalogus apoſtolorum poniꝫ: ne extra hos aliq̄ falſi recipianꝫ: paria etiā loca ponūtur ſinguloꝝ diſtinguentibus gradibus meritorum. q Et andreas/ viriꝫ: gręcū nomē. s Bartholomeus: ſyrum nomen. r Et thomas/ abyſſus vel geminus: gręce didymus: vel quia geminus natus eſt: vel q₂ gemin⁹ fuit chriſto/ ſimilitudinē imaginis ei⁹ gerens. t Jacobus. Hic frater dñi dictus eſt/ fili⁹ marię matertere eius: quę dicitur maria cleophę a patre vel familia. v Zelotes hebraice dicitur chananęus: quia chana ꝣelus interpretatur: vbi aqua in vinū verſa eſt: Joh.ij.b. Hic poſt iacobum fratrem ſuum rexit eccleſiam hieroſolymitanā. Hic fuit conſobrinus ſaluatoris: quia patrem ipſius cleopham fratrem fuiſſe ioſeph: Egiſippus dicit. x Jacobi/ ſupple frater: q̄ a tadeus dicitur: id eſt corculus: quaſi cordis cultor ſui ⁊ aliorum.

C

z Vnanimiter. Pſ. Habitare facit vnanimes in domo. Pſ.67.
a In oratione: vnanimes perſeuerant/ qui ſpiritum expectant. Spiritus eni ſanctus diſciplinę effugiet fictum: Sap.j.b. y Perſeuerantes. Glo. Cępiſſe non eſt virtutis: ſ₃ perfeciſſe. b Cum mulieribus: quaſ habebant in ſuo comitatu: ſic̄ ⁊ ieſus habuit: Luc.viij.a. c Et maria. Proprio noīe cęteris dignior ſignificatur: q₂ virgo ⁊ mater. Glo. Principium naſcentis eccleſię adornatur flore virginitatis. d Et fratribus eius/ marię vl̄ ieſu. Qḋ in gręco diſtincte ponitur: curauit eni lucas eo tempore oſtendere fratres dñi fidei participes eſſe: de quibus ante paſſionē dictū eſt: Neq; eni fratres eius crediderunt in eum: Joh.vij.a. e In diebus illis: cum eſſent apoſtoli in cęnaculo. Tertia pars ſecūdę partiſ. Hinc habet eccleſia conſuetudinē dicēdi: In dieb⁹ illis: in ꝓncipio epiſtolarum de Actib⁹. In principio autem euāgelij: In illo tempore: ad ſignificandū ꝙ ſcientia chriſti ⁊ doctrina non fuit ei data ad menſuram ſed fuit continua: ſed apoſtolorum non ita: quia qḋ dico tempus non importat diuiſionem vel menſurationem: Cum vero dicitur: In diebus illiſ: dicitur diſtinctio ⁊ menſuratio temporis. f Exurgēs: carne propter turbam: ſpiritu propter profectum meriti. Vel exurgere dicitur/ qui priuſ negando eſt lapſus: Mat.xxvj.g. g Petrus/ paſtor pro omnib⁹ loquitur. h In medio: vbi et ieſus ſtetiſſe dicitur: Joh.xx.e. quaſi cōmuni miſeratione condeſcendens. Hoc exemplum eſt ſumendū paſtorib⁹ eccleſię. i Fratrum .ſ. filiorum dei: quorū vnus eſt pater in cęlis: Matth.xxiij.a. licet quattuor modos quib⁹ fratres dicunꝫ habuerit ille chorus. Natura/ petrus erat frater andręę: et iohānes iacobi. Gente/ omnes iſraelitę. Cognatione et illi qui fratres domini vel marię dicebantur erant inuicē fratres. Affectu quoq; carnali ex vno adam omnes nati ſūt: ſed maxime fratres ſm gratiam regenerationis. k Erat autē. Parēthesis: id ē interpoſita narratio. l Hominū nondum deificatoꝝ: q₂ nondum venerat ſpiritus q̄ homines deos facit. Simul

☞ deos facit. a Simul/ loco et volũtate. b Fere/ dicit ſm conſuetudinem numerantiũ: non quia de numero ſpiritꝰ qui loquebatur dubitauerit. Vel propter myſteriũ: quia licet tot eſſent numero quantum ad res numeratas: non tñ quantũ ad ſtatum ipſorum numeratorũ: quia nondũ omnes perfecti erãt: ſed alij plꝰ/ alij minus ad perfectionem accedebant. c Centum viginti. Hoc numero etatis moyſi/ Deut. vlt. c. cui ſucceſſit ioſue in ducatũ populi/ ſignificat ꝙ veteri legi ſucceſſit ꝑncipatꝰ chriſti ducentis iſrael ad regnũ celi. Typũ quoq; habet veteris ⁊ noue legis: qꝛ ab vno vſq; ad quindecim creſcit/ habẽs
Num.17.a. ſeptem et octo. Decebat enim vt cũ anB nis legiſlatoris pre
Ps.68. dicatores gratie con
Gl. cõme/ moratio cordarent. d Viri fratres: q̃rũ eſt diſ
Ps.108. cutere cauſas ſingulorũ. e Oportet: neceſſe eſt vel oportunũ.

ſimul fere centũ viginti. Viri fratres: oportet impleri ſcripturã quã predixit ſpũſſctũs ꝑ os dauid de iuda q̇ fuit dux eoꝝ q̇ cõprehenderũt ieſum q̇ cõnumeratꝰ erat i nobis ⁊ ſortitus eſt ſortẽ miſterij huiꝰ. Et hic quidẽ poſſedit agrũ de mercede iniquitatis: ⁊ ſuſpenſus crepuit medius: ⁊ diffuſa ſũt oĩa viſcera eiꝰ. Et notũ factũ eſt oĩbꝰ habitãtibꝰ hieruſalẽ: ita vt appellaret ager ille lingua eoꝝ acheldemach: hoc ẽ ager ſanguiſ. Scriptum ẽ eni in libro pſalmoꝝ: Fiat cõmoratio eoꝝ deſerta: et nõ ſit qui habitet in ea: et epiſcopatum

f Impleri ſcripturam: quia iam impleta eſt/ nõ ſe miplena debet manere vt perfectus numerus apoſtoloꝝ ſpirituſſancto preparetur. g Predixit ſpirituſſanctꝰ: loquens in propheta: non eni hoĩs ſed ſpirituſſancti fuit ſentẽtia. h Dux eorum. ſ. vie eoꝝ ad hortũ in quo erat ieſus: Joh. xviij. a. Sciebat autẽ ⁊ iudas qui tradebat eum locum. Vel/ Dux/ oſculi ad prodendum. i Cõnumeratus/ ſolo numero equatus: non merito. k Et ſortitus/ deo non iuſta preſcientiam iudicante. l Sorte/ apoſtolicã. m Miniſterij/ doctrine ⁊ ſignoꝝ. Vel miniſteriũ dicit ducatũ eoꝝ qui comprehẽderũt ieſum. n Poſſedit agrum. Cõtra. Prius fuit ſuſpenſus q̃ ager emeret. Sol. Poſſedit agrũ: quia poſſedit precium: vel quia ſepultus eſt in eo cum peregrinis. Vel/ Poſſedit: id eſt poſſideri fecit. Glo. Quidam ridiculoſe agrũ exponunt infernũ. o De mercede: Ecce iſachar qui interpretatur merces. p Iniquitatis/ ſue. q Et ſuſpenſus. Glo. Dignam ſibi penam proditor inuenit: cũ guttur quo vox proditionis exierat laqueo necauit. Dignum etiam locum interitꝰ queſiuit: vt qui angeloꝝ ⁊ hominũ dñm prodiderat/ celo ⁊ terre peroſus aereis ſpiritibꝰ ſotiandus periret in aere: iuxta exemplũ achitophel. ij. Reg. xvij. f. Et abſalon. ij. Reg. xviij. d. r Viſcera: Et iuſte: qꝛ ſedes iniquitatis fuerũt ⁊ fraudis. Et bene non per locum oſculi: id ẽ os/ quo oſculatus eſt ieſum: q̃uis falſa ſuperficie/ viſcera funduntur: ſed per alium cui virus occulte malicie inerat. Eccl. x. b. Nihil iniquius q̃ amare pecuniam: Hic eni animã ſuã venalem habet/ et in vita ſua proiecit intima ſua. s Ita vt appellaretur. Reſume/ poſſedit: vel notũ factum eſt: Ita vt ⁊c. t Lingua eorum/ hab. itantiũ hieruſalem: quia et ſi vterq; loquebant hebraice/ diſtabat tñ ꝓprietas lingue hieroſolymoꝝ a galileis: de quibꝰ ⁊ apoſtoli erant. Unde ⁊ petrꝰ nolens lingua ſua deprehenſus eſt eſſe galileus: Mat. xxvj. g. v Acheldemach. Hoc vt quidam dicunt lucas ſententie petri inſerit: qꝛ grece ſcribens agri apud hebreos exprimit nomen ⁊ interpretationẽ ponit. Vel ipſe petrꝰ ſermone hieroſolymoꝝ memorat nomẽ illud: quorum lingua/ vt dictũ eſt/ aliquantulũ diſtat a lingua galileoꝝ. Vel latinũ interpretem multi hic eſtimãt addidiſſe. x Scriptum eſt ⁊c. Hucuſq; pendet qđ ſupra dixit: Oportet impleri ſcripturã. y In libro. Per hoc oſtenditur vnus eſſe liber pſalmorũ: non quinq;. z Fiat cõmoratio/ vel/ cõmemoratio eoꝝ: id eſt eius ſingulare pro plurali. In Ps. etiam dicitur eius: ſed hic dicit eorum: quia non ſolum i iuda: ſed in poſteris deſerta eſt. Vel hi/ eorum/ refertur ad vndecim: quoꝝ cohabitatio deſerta eſt a iuda. a Deſerta: id eſt deleatur de numero duodecim apoſtoloꝝ: tam in preſenti q̃ in futuro. b Et non ſit: ipſe: qꝛ penitẽtia indignꝰ iudicatꝰ eſt: vel ſupple do nec alius aſſumat: Unde ſequitur: c Et epiſcopatum Glo. Speculationẽ et ſuperinſpectionẽ. Epiſcopus eni ſpeculator eſt vl' ſuperinſpector. d Alter comparatione iude. Vel/ Alter/ duorũ quibꝰ ſortes date ſũt. ſ. matthias vel aliꝰ de miñis diſcipulis. e Oportet: quia ſpiritus predixit. f Ex his: non ex alijs qui non viderunt teſtanda. Teſtis enim non eſt idoneus qui non interfuit teſtandis. g Viris: nõ feminis: quarum ad

eius accipiat alter. Oportet ergo ex his viris q̇ nobiſcũ ſunt cõgregati i omni tpe quo intrauit ⁊ exiuit inter nos dñs ieſus/ incipiens a baptiſmate iohãnis vſq; i diẽ qua aſſumptus eſt a nobis: teſtem reſurrectionis eius nobiſcum fieri vnũ ex iſtis. Et ſtatuerũt duos: ioſeph q̇ vocabat barſabas: q̇ cognominatus ẽ iuſtꝰ/ et matthiam. Et orantes dixerunt: Tu dñe qui corda noſti omniũ/ oſtende quẽ elegeris ex his duobꝰ vnũ accipere locum miniſterij huiꝰ ⁊ apoſtolatus: de quo preuaricatus eſt iudas/ vt abiret in locum

peragendũ ſexus infirmior eſt: ad predicandũ perſona verecundior: ad teſtandum auctoritas inferior. h Omni tempore/ non ex medio temporis ſpacio. i Quo intrauit. Hoc humanitatis eſt. k Inter nos: nobis preſentibus: vel inter homines. l Dñs. Bonꝰ ſeruus ⁊ fidelis vt prius conſueuerat chriſtum dñm ſuum/ poſt aſcenſionem etiam profitetur. m Incipiens ⁊c. Quia extunc cepit facere ⁊ docere. Vel hoc qđ dicit: n A baptiſmate iohãnis/ reſpicit qđ predictum eſt/ Intrauit: qđ ſequitur: vſq; in diem ⁊c. qđ dictũ eſt/ exiuit. o Qua aſſumptus eſt: hoc poteſtatis fuit. Uſq; tunc autẽ in ingreſſu locoꝝ ⁊ exitu/ ſemper fuit qui multis ciuitatibus predicauit/ nõ habens vbi caput reclinaret: Matth. viij. c. p Reſurrectionis: quia de reſurrectione predixerat: Eritis mihi teſtes. q Et ſtatuerunt duos/ pro charitate que gemina eſt. Glo. Exemplis equalibus duos pares eſſe cognouerunt: quos ceteris preferendos non dubitauerunt: alterũ vero alteri preferri nõ hominũ erat ſed dei. r Barſabas/ filius quietis. Vel Barnabas. Glo. Hoc per anticipationẽ dicitur: quod nominis cauſa in ſequẽtibus monſtratur. s Qui cognominatus eſt. In laude barnabe imoratur: ne velut indignꝰ repelli videretur: qđ poſtea declaratur: quia cum paulo apoſtolus gentiũ ordinatur. j. xiij. a. illi officio reſeruatꝰ. t Juſtus. Tante virtutis fuit vt etiam a romanis qui eũ noſcerent iuſtus diceret. Et eſt iuſtus latinũ nomen vel hebreũ: et interpretat parcẽs vel eleuatus/ dicit Glo. v Et matthiã: qui interpretatur donum dei: cui donum apoſtolatus a dño collatũ eſt. Vel dei paruus. Et nota ꝙ merito parui tranſcenditur ille qui laude hominũ iuſtus erat. Clemens refert hos duos ad ſortem apoſtolatus ſtatutos/ de ſeptuaginta diſcipulis fuiſſe. x Et orantes. Exemplum orandi ſortiẽtibꝰ datur: quia ſortes mittuntur in ſinũ: ſed a dño temperantur: Prouerb. xvj. d. y Corda: que nos latẽt: q̇ opa ſola cernimus. j. Reg. xvj. b. Deus intuetur cor. z Oſtende. De ſciẽtia dei non dubitãt: iđ querũt vt qđ nouit et ipſi noſcant. a Quem elegeris. Preteritum ponit: quia iam in preſcientia electꝰ erat. b Ex his duobus: Sciũt alterũ eſſe ſed neſciũt quem. c Accipere: vt ſit vnus teſtiũ. d Locum miniſterij: id eſt ipſum miniſterium. ſ. apoſtolatum. e Preuaricatus eſt: deiecit ſe impietate ſua. f Ut abiret/ Ut cõſecutiuũ non cauſale. g In locum: infernum.

☞ a ¶ Sun. Glo. Ad id ad qđ preiudicatꝰ eſt. b ¶ Et dederũt ſortes. Hieroꝰ ſup Jonam: et hic in Glo. Non hoc exemplo indifferenter ſortibus eſt credendũ: cũ priuilegia paucorũ legem cõmunem facere non poſſint. Sicut eni in condemnatiõe balaam aſina loquit: Numeri. xxij. c. Et caiphas ꝓphetat ignorans: Joh. xj. f. ita et fugitiuus deprehẽditur ionas: et hic matthias eligitur: non virtute ſortium: ſed volũtate eiꝰ qui ſortes regit incertas. Qđ ſi quis neceſſitate compulſus / exẽplo apl'oꝝ putat deũ ſortibus conſulendum / videat apoſtolos hoc egiſſe collecto cętu fratrum ⁊ fuſis ad deũ precibꝰ. c ¶ Et cecidit ſors / qſi deſignet: qꝛ a deo temperata eſt. d ¶ Super matthiã: vt perfecto numero perfectus daretur ſpiritus. e ¶ Cum vndecim / pereunte filio perditionis: Joh. xvij. b. Imperfectus remanſit apoſtolorum numerus: quia ſm lunę ſimilitudinẽ creſcit ⁊ decreſcit eccleſia. Sed vetera trãſierũt: Apoc. xxj. b. et noua fiũt. In vndenario autem petrus remanere nolebat: quia peccatũ ſignificat. ſ. decalogi tranſgreſſionẽ. Ideo reintegratur numerus in duodecim / vt duas ſeptenarij partes: quia ter quattuor duodecim ſunt / gratia quã predicabãt etiam in numero ſeruaretur: quia per ſeptẽ dona ſpiritusſancti in quattuor mundi partibꝰ trinitatis fides p̃dicãda erat ab eis. Ibi ſũt duodecim filij iacob: Geñ. xxix. et. xxx. Duodecim fontes: Exo. xv. d. Duodecim lapides i veſte pontificis: Exo. xxxix. c. Duodeci panes ꝓpoſitionis: Leuit. xxiiij. a. Duodeci boues ſub mari eneo. iij. Reg. vij. d. Duodecim lapides de iordane eleuati. Joſue. iiij. a. Duodecim ſtellę in corona mulieris: Apoc. xij. a. Duodecim fundamẽta: duodecim portę. Apoc. xxj. Duodecim menſes anni: duodecim horę diei: Joh. xj. b. Duodecim fructus ligni vitę: Apoc. xxij. a. Et nota ꝙ matthias cõgrue eligitur ſorte: ne a lege diſcrepet: in qua ſũmus ſacerdos ſorte quęrebatur: vt patet in zacharia: Luc. j. a. Et hoc donec veniret verus ſacerdos qui per ꝓprium ſanguinẽ introiuit ſemel in ſancta: Heb. ix. c. Cuius in paſcha imolatur hoſtia: ſed die pentecoſtes apparẽte ſpiritu cõſũmata eſt. Figuram aũt licuit exerceri donec veniret veritas: ideo matthias ante pentecoſten ſorte ordinatur. Septem diaconi. j. vj. b. nõ ſorte / ſed ſola apoſtoloꝝ electione ⁊ orõne ac manꝰ impoſitiõe.

a ſuum. Et dederũt ſortes eis: b c d Et cecidit ſors ſuper matthiam: e et annumeratus eſt cũm vndecim apoſtolis. ¶ Ca. II

ET cum complerent ⁊c. ¶ Expoſitio Capi. II. Hoc ſecundũ capitulũ primo diuidit in tres partes. In prima agitur de miſſione ſpiritusſancti. In ſecunda de predicatione petri: ibi: Stans autem petrus. In tertia de compunctione auditorum: ibi: His auditis. Itẽ prima pars diuiditur in tres partes. In prima agit de miſſione ſpũſſancti. In ſecũda de effectu ipſius ſpiritus: ibi: Et repleti ſunt. In tertia de cõſequente ad effectum ſpiritusſancti miſſi: ibi: Erant autem ⁊c. Item prima pars ſubdiuiditur in quattuor particulas. In prima ponit duplicem adaptationem ad recipiendũ ſpiritũſanctũ: quarũ prima attenditur ex parte temporis / cum dicitur: Et cum cõplerent dies ⁊c. In ſecunda ex parte recipientiũ / cũ dicitur: Erãt omnes. In tertia agit de modo dandi ſpiritũſanctũ: ibi: Et factus eſt repente. In quarta dicit in qua ſpecie apparuit ibi: Et apparuerunt ⁊c. Ordo patet. Primo quęrit quõ vel ſm quam computationẽ dies pentecoſtes ſit qnquageſimus a paſcha. Et nota ꝙ dr Leuit. xxiij. c. Numerabitis ḡ ab altero die ſabbati in quo obtuliſtis manipulos primitiarũ ſeptẽ hebdomadas vſq; ad alterã diem expletionis hebdomadę ſeptimę: et in illa quę erat qnquageſima celebratur pentecoſte / in memoriam legis qnq̃geſimo die a phaſe datę: Exo. xx. Appellat aũt alteram diẽ ſabbati diẽ quę erat poſt phaſe: ipſum vero ſabbatum vocat phaſe i quo imolabatur agnus: ⁊ eadem die offerebant manipuli: ipſa autem dies erat quartadecima luna primi menſis ad veſperum: id eſt dies iouis. Ergo cum debeamus numerare ab altero die ſabbati: id eſt a die quę ſequitur ſabbatum: id eſt phaſe / numerabimꝰ a die veneris. Sed tunc aut incluſiue aut excluſiue: ſi incluſiue: numerabimus diem veneris: et ſic computando computatis ſeptem hebdomadis: id eſt quadragintanouem diebus: ſabbato fuit dies pentecoſtes. Et hoc concedunt plures / dicẽtes ꝙ die ſabbati datus eſt ſpiritusſanctꝰ. Illum tñ nõ colimꝰ ne videamur iudaiçare: ſed dñicam ſequentẽ: ſicut et paſcha non die veneris ſed dñica celebramus. Si excluſiue / incipitur computatio a ſabbato: et ſic dñica ẽ qnquageſimus dies: et ſic nullũ ẽ inconueniens. Et nota ꝙ hoc qđ dicit / complerent: poteſt dicere rem ſuam in fieri vel in factũ eſſe. Si in factum eſſe / iam completi erant qnquaginta dies: ergo ſpiritusſanctus non eſt datus niſi poſt qnquageſimum diẽ: qđ falſũ eſt. Sed meliꝰ dicit rem in fieri: qđ eſt p̃teriti imperfecti. Et eſt ſenſus: f ¶ Et cũ complerent: id eſt eſſent in fieri ad cõpletionem. ſ. qnquageſimo die quo incipiebat qnquageſimus compleri. Si autem dicit rem in factum eſſe pentecoſten / intelliguntur precedẽtes dies qnquageſimũ: et illi iam completi erant. Item qđ dicitur in Glo. Die ſolenni ſpiritus venit ⁊c. non intelligitur de prima vel ſeptima die pentecoſten iudęorũ quę maxime erãt ſolennes: ſed de tertia intermedia: quia omnes medię inter primũ ⁊ ſeptimũ erant ſolennes: ſed non ita vt prima ⁊ ſeptima. h ¶ Erant omnes: nullus abſens erat: vel quia numerus duodenariꝰ completꝰ erat. i ¶ Pariter / habẽtes cor: id eſt animam. ſ. iiij. f. k ¶ In eodem loco: non diuerſis corporaliter: ſed in cęnaculo quo aſcenderãt. l ¶ Et factus eſt repente. Contra. Beda dicit. Virtus eſt lenta / vitium preceps. Sol'. Anteq̃ virtus procedat in opus precedit deliberatio: et ſm hoc dicitur virtus lenta: ſed cum incipit operari / repente operatur: et ſic quantũ ad infuſionem dicitur ſonus repente fieri: non quãtum ad deliberationem. Econtra in vitio non eſt deliberatio: et ſic eſt preceps: ſed tñ poſtea ꝯſcientia remordente opat lente.

f g h i k l m n ET cũm complerentur dies pentecoſtes: erãt oẽs pariter i eodẽ loco. Et factus eſt repente / de cęlo A

☞ Sonus non vox

¶ Myſtice g ¶ Dies pentecoſtes. Quinquageſimo die ſpiritus datur: quia per eum peccata remittunt ⁊ charitas diffunditur: Roma. v. a. Quę operit multitudinem peccatorum: Jaco. vlt. d. In quo tanq̃ ſpirituali iubileo rei ſoluuntur: debita dimittuntur: exules in patriam reuertuntur: hereditas amiſſa redditur: ſerui: id ẽ homines ſub peccato venundati: Roma. vij. a. a iugo ſeruitutis liberant. Quinquaginta / ſepties ſeptẽ habent: id eſt quadragintaduo et octo: quę partes ſimul faciũt qnquaginta: ſeptem ad vetus: octo ad nouum teſtamẽtum pertinent: quia ſeptima die requieuit deus: Geñ. ij. a: Et ſeptem diebus comedebant azyma: Exo. xij. c. Et noua lex in octo beatitudinibus datã eſt: Matth. v. a. Et octaua die dñs reſurrexit: et octaua die reſurrectio noſtra ſperat. Vtriuſq; ergo legis docens completionem / qnquageſimo die datur ſpiritusſanctus: qui numerus ex ſeptem conſtat: et ſeptima lex in monte ſinai: Exo. xx. ſpiritusſanctus in monte ſion dat. Lex in ſublimi montis loco: ſpiritusſanctꝰ in cęnaculo. k ¶ In eodem loco / vt vnitas eccleſię cõmendetur in cęnaculo: qđ eſt tertia manſio: quia incipiẽte tertia lege. ſ. gratię in qua qui ſpiritum deſiderat carnis domicilium mentis cõtemplatione tranſcendit. m ¶ Repẽte: quia neſcit tarda molimina ſpũſſancti gratia. Vel: Fluminis impetus letificat ciuitatem dei. Pſ. 45. n ¶ De cęlo / datur ſpiritusſanctus vt diligatur deus in terra: vt diligatur proximus. Ad quę duo cõmẽdanda / bis poſt reſurrectionem datus eſt: quia Joh. xx. c. inſufflauit ⁊ dixit: Accipite ſpiritumſanctum: quorum remiſeritis peccata: qđ prius ſoli petro dederat: Matth. xvj. c. Sed vt creditur

✻ per anticipationẽ: nũc

a Sonus: non vox/ propter generalitatē: Datus enī fuit ſpirituſſanctus: vt linguis omniũ loquerentur. Sonus autē generalior eſt ꝙ vox. Item in ſono datur: quia ſicut ſonus ex ꝑcutiente eſt ⁊ a vento: ſic ſpirituſſanctus a patre ⁊ filio. De cęlo: vt ſignificaret ſpiritum cęleſtem eſſe. Sonus autē poteſt dici locutio linguarum de ore apoſtolorum ſonãs. b Tanꝙ: ſimilitudo eſt vel confirmatio. c Aduenientis. Cũ ſono venit q̃ ſonos venerat docere. d Spiritus vehementis: non tñ aliquē terruit/ ſicut i datiōe legis: vbi populus lōge ſtabat p̃ timore. Exo. xix.d. Hic vero congregati erant ex amore. Vere. Vehementis: vę adimentis: q: nunꝙ poſtea grauiter peccauerunt.

f.4.f.

a ſonus tanꝙ aduenientis ſpi-
b c d ritus vehementis: et repleuit
e f totam domum ubi erant ſedē-
g tes. Et apparuerunt illis diſ-
h i pertitę lingue tanꝙ ignis: ſe-
k l ditq; ſupra ſingulos eorum.
m Et repleti ſunt omnes ſpiritu
n o ſancto: ⁊ cęperunt loqui va-
p rijs linguis ꝓut ſpirituſſan-
q ctus dabat eloqui illiſ. Erant
r autem in hieruſalem habitan-
s t tes iudęi viri religioſi/ ex om-
ni natione quę ſub cęlo ē. Fa-
v cta autem hac voce/ conuenit

Vel vehentis mentē ad ſuperna. Vel vehemens dicit gratia apoſtolorum comparatione pręcedentium: vel in ſimilitudinem venti vehementis ſpiritus venit. e Ubi erant/ in cęnaculo perfectionem ſignificante. f Sedentes: quia dictum erat eis: Sedete i ciuitate: Luc. vlt. g. g Et apparuerunt/ exterius igneo colore: interius ſpirituali inſpiratione. h Diſpertitę/ diuiſę in ſpecie ignis/ vt linguis oīm loq̃rent: nec iterꝑtib⁹ indigerēt q̃ i ꝓrimo debebãt diuidi i oēs t͡ras: Poterãt aũt oīm linguas intelligere ⁊ oīm ṽba formare i q̃cũq; lingua: vel lingua ſua: id eſt hebręa loquentes ab omnib⁹ intelligebantur/ ac ſi linguis ſingulorũ ꝓprijs loq̃rent. i Tanꝙ ignis: genitiui caſus. k Seditq;: qđ eſt regię poteſtis: vel quia requieſcit in ſanctis quib⁹ eſt ſuperior. Vel Sedit/ ſtabilibus ſtabilis: Sap. vij. c. Iudex iudicibus nullo ab eis crimine effugandus. l Supra ſingulos/ in ſingulis totus: nec in multis diuerſus aut diuiſus. m Et repleti ſunt: non iterationem notat: quia nō fuit interruptio: ſed perfectionem: vt alium non recipiant ſpiritum: quia plena non recipiunt augmentum. Spiritus eni ſanctus diuidēs ſingulis prout vult. j. Cor. xij. b. vbi vult/ quomodo vult/ quantũ vult inſpirat. n Et cęperunt loqui: Ecce ſignum plenitudinis. Plenũ eni vas erumpit ⁊ ignis in ſinu nō poteſt abſcondi: Prouerb. vj. d. o Varijs linguis: hoc ad plures vel ad vnam referēdum eſt. In grȩco dicitur/ alijs:

1.Cor.14.d. Iuxt illud Eſa. xxviij. c. In labijs alijs loquar populo huic. p Prout ſpirituſſanctus: qui erat alue⁹ linguarũ. Linguę oēs dicuntur eſſe ſeptuagintaduę: vnde ⁊ diſcipuli ſecundi ordinis tot ſunt electi: Luc. x. a. vt numerus prędicatorũ concordaret numero linguarum. q Erant autem/ vrbis habitatores. r Iudęi/ ad diem feſtum collecti. Ideo tam ſolenni die datus eſt ſpirituſſanctus: vt tanta virtus haberet multos qui approbarent: et varias linguas cog̃ſcerēt. t Ex omni natione: quaſi vndecunq; nati. Iudęos autem in omnibus gentibus naſci fecit captiuitas ſub antiocho facta. j. Machab. j. non multis aũt temporibus ante. Vel ſi incredibile videtur/ expone: t Ex omni: id eſt ex pluribus. Vel/ Ex omni/ adiacente: ſicut fluuius egrediens de paradiſo irrigare dicitur totam terram adiacētem. ſ. Geñ. ij. b. s Religioſi. Contra. Ignorabant chriſtum nec credebant. Sol. Non repugnabant legi: ſed parati erant obedire ſi cognoſcerent chriſtum. v Hac voce: id eſt repentino ſonitu: quando cęperunt apoſtoli loqui. x Stupebãt/ corde y Omnes/ religioſi. z Et mirabãtur/ facie. a Qui loquũtur/ varijs linguis. b Et quomodo nos: hebręi diſtantes ab alijs hebręis. c Linguam noſtram/ ꝓꝓriam. d Parthi: ꝑfecte diuidentes: vel perfectio diuidētium. e Medi: adequati vel mēſuratores. f Elamitę: ab elam: ijdem qui et perſę. g Meſopotamiam: quę interpretatur ambitus: quia duob⁹ ambitur fluuijs tigri ⁊ euphrate.

multitudo/ ⁊ mente cōfuſa ē/
quoniã audiebat vnuſquiſq;
lingua ſua illos loquentes.
x y Stupebant autem omnes et
z mirabantur/ dicentes: Non-
a ne ecce omnes iſti qui loquũ-
b tur galilei ſunt: Et quomodo
nos audiuimus vnuſquiſq;
c linguam ſuam in qua nati
d e ſumus: Parthi ⁊ medi et ela-
f g mitę et qui habitant meſo-
h i potamiam/ iudęam ⁊ cappa-
k l dociam/ pontũ et aſiam: phry-
m n o giãm et pamphyliã ęgyptũ et

h Iudęam. ſ. non totã gentem et partem illi⁹. ſ. tribũ iuda ⁊ beniamin ſignificat: ad differentiã ſamarię et galilęę decapoleos/ ⁊ aliarum i eadē prouincia regionũ: quę licet omnes hebręa lĩgua loquantur: tñ ſingulę domeſticam dicendi ſpeciem habent diſtinctam. i Et cappadociam: man⁹ tortoris vl' exploratoris: vel man⁹ dño redimens. k Pontũ: inclinans vel inclinatio. l Aſiam/ minorem. m Phrygiam: ſuſtollens dominũ vel plaſmatio domini vel gradiēs vel eleuans ſeu offerens vel elatio. n Pamphyliã: cōuerſio a ruina: vel diuiſio cadentiũ. o Egyptum/ tenebrę/ anguſtia vel tribulatio. Cappadociã/ pontũ ⁊c. Hę q̃nq; ꝓuincię p⁹ iudęã poſitę/ grȩce loquũt: ſed ē i ſono diuerſitas. Vñ mira patet i apl'is gr̃a/ nō ſolũ diuerſis linguis ꝓ anticipationē: nunc cũ cęteris ꝑ cōpletionē. Etiã petro attribuitur et dat poteſtas dimittendi illis q̃s ad officium mittebat prędicationis: ante paſſionem quoq; datuſ eſt apoſtolis ſpirituſſanctus ad gratiam doctrinę ⁊ ſanitatum: quando miſſi ſunt prędicare: Matth. x. a. ad ſanãda corpora: poſt ad remittenda peccata/ ob remediũ animarum: ſm ꝙ homo ex anima conſtat ⁊ corpore e Ubi erant ſedentes. Seſſio ſignum ſtabilitatis eſt ⁊ humilitatis: quibus ſedes paratur ſpirituiſancto. Qui ſuper humilem requieſcit: Eſa. vlt. a. ſcd̃m aliam litteram. Hęc ergo humilitas concordiam faciens meruit virtutem: ſupbia vero in turre babel confuſionem: Geñ. xj. b. Hęc enim colligit: illa diſpergit. h Diſpertitę linguę: ad ſignificandum ꝙ eccleſia omniũ erat linguis gentium locutura. i Tanꝙ ignis: quia deus noſter ignis conſumens eſt: Deut. iiij. d. Et quia ad modum ignis ſpiritus purgat corda/ vrit peccata/ illuminat ignorantias/ calefacit ⁊ torporem ignauię excutit: incinerat per humilitatem/ indurat ꝑ fortitudinem/ ſe cōmunicat per miſericordiam/ ſurſum tendit per deſideriũ ęternorũ. Dicit etiã Glo. ꝙ ignis incorporeus ⁊ inuiſibilis in ſua natura: ſed aſſumpto aliquo corpore videtur diuerſi coloris apparens propter materias ĩ quibus ardet: ſic ſpiritus videri non poteſt niſi per creaturas in quib⁹ operat. Greg⁹. In linguis igneis ſpirituſſanct⁹ apparuit: q: diſcipulos cęlo ſucenſos et verbo eruditos/ in⁹ reddit: et quia q̃s replet credere ex ſe et loq̃ facit de ſe. Habēt quoq; doctores linguas igneas: q: auditores inflammant: et ipſi ęmulatores ardent: quos ſpiritus feruor accendit et per pęnitentiam punit. Item linguas attulit q̃ pro verbo venit: cognationem quippe habet lingua cũ verbo: vt abinuicem nequeant ſeparari: ſic verbum patris et ſpirituſſanct⁹ inſeparabiles ſũt ⁊ vnius naturę: Ecce nō relinquit orphanos: Ioh. xiiij. d. mittens pacletum. i. eſt aduocatũ qui pro eis omnib⁹ loquitur linguis. o Varijs linguis/ q̃rũ diuerſitas diuerſa ſignificat dona gratiarũ.

B

Myſtice

partes libye: que ē circa cyrenen ⁊ āduene romani. Iudei quoq; et pſelyti cretes ⁊ arabes: audiuimus eos loquentes noſtris linguis magnalia dei. Stupebant autem ōmēs et mirabantur adinuicem dicētes: Quidnam h vult eſſe? Alij autem irridētes dicebāt: q2 muſto pleni ſūt iſti. Stans autem petrus cum vndecim eleuauit vocem ſuam ⁊ locutus eſt eis: Viri iudei ⁊ q̄ habitatis hieruſalem vniuerſi: hoc vobis notum ſit: ⁊ aurib⁹ ꝑcipite verba mea. Nō eni ſic vos eſtimatꝭ hi ebrij ſūt: cum ſit hora diei tertia. Sed hoc ē qđ dictum eſt per prophetam iohel: Et erit i nouiſſimis diebus dicit dominus: effundam de ſpiritu meo ſuper omnem carnem. Et prophetabūt filij veſtri et filie veſtre: ⁊ iuuenes veſtri viſiones videbunt: ⁊ ſeniores veſtri ſōmnia ſomniabunt. Et quidem ſuper ſeruos meos ⁊ ancillas meas in diebus illis effundam de ſpiritu meo et prophetabunt: et dabo prodigia in celo ſurſum: ⁊ ſignā i terra deorſum: ſanguinem et ignem et vaporem fumi. Sol conuertetur in tenebras et luna in ſanguinem anteq̄ȝ veniat dies domini

linguis loquentibus: ſed in vnaquaq; lingua ſm numerum prouinciarum diſtantias ꝓprietatū obſeruātib⁹. a Et aduene romani. In greco: Peregrinantes iudei .ſ. peregrinā vitam rome ducentes. b Iudei de tribu iuda. c Et pſelyti gentiles circūciſi ⁊ ad iudaiſmū conuerſi. d Omnes religioſi. e Alij diſtātes a religioſis. f Muſto pleni. Sed quare hoc dictū ē: cū ebrietas non faciat homines facūdos: ſed potius auferat eloquētiam. Rñſio. Aufert eloquentiā ſm q̄ eſt peritus: eſt peritus ſermo: ſed non remouet verborum affluētiā. Tales credebāt apoſtolos: ſed manifeſtus eſt eorum error: Non enim multarum locutionū: ſ vni⁹ tm̄ loq̄le affluētiā fac ebrietas.

Myſtice ☙ f Muſto pleni. Quāuis irrideāt: verū dicūt: quia nō vino veteri qđ in nuptijs eccleſie defecit: Ioh. ij.b. ſed muſto gratie ſpiritualis pleni erant. Nam vinum nouū in vtres nouos verſat: Matth. ix.c. Et iam nō in vetuſtate littere ſed nouitate ſpiritus dei magnalia reſonabat: Roma. vij.b.

Ad litterā g Stans autem ⁊c. Secunda pars huius capituli: que diuiditur in tres particulas. In prima arguit petrus irridentes ſe: auctoritate iohelis. In ſecunda reuocat ad fidem auctoritate dauid dicentis: Prouidebam dominum coram me ſemper: ibi: Viri iſraelite ⁊c. In tertia oſtendit verba illa non poſſe intelligi de dauid nec ei conuenire: ibi: Viri fratres ⁊c. Dicit ergo: Stans: vt melius audiretur. Vel Stans altitudine prima: vel in ꝓpoſito boni. h Petrus: loquitur quaſi paſtor pro ouibus. i Eleuauit: vt indiceret ſilentium ad audiendū ſermonem. k Locutus: vt muſto plenus. l Eis qui ꝯuenerant. m Viri: propter fortitudinē. n Iudei: ꝓpter ſcientiā. o Hieruſalem: propter ville excellentiam. Unde prudentes ⁊ ſobrij debent eſſe. p Uniuerſi .ſ. ambo populi. q Hoc: non qđ irriſores dixerunt. Vel Hoc muſtum: vel hoc qđ ſeq̄tur. r Verba mea: plena muſto ſpūali. ſ Ebrij: Eſa. v.c. Ve qui conſurgitis mane ad ebrietatē ſectandā. t Cū ſit hora diei tertia. Cum: id eſt q̄uis: vel quia non eſt hora bibendi propter terre caliditatem: quia ſic corrumperet natura: vel quia hoc factum fuit in maio quando iudei ieiunabant. Et ſimiliter apoſtoli adhuc ſeruantes illam conſuetudinem. Vel non ſumus ebrij: cū ſciam⁹ q̄ ſit hora tertia. Glo. Spirituſſanctus gloriam trinitatis mūdo predicaturus congrue datur hora tertia orantibus: vt predictum eſt: ad ſignificandum q̄ non datur niſi mentib⁹ ad ſuꝑna eleuatꝭ. v Hora tertia. Tertia lex. Item hec hora qua ſpiritus mittit: et ſexta qua dñs crucem aſcēdit: Lucꝭ. xxiij. f. Et nona qua ſpiritum miſit: Matth. xxvij. f. pre ceteris ſanctificate nobis cōmendantur. Unde Danieł. vj. c. Ter in die adorans flectebat genua contra hieruſalem. x Et erit in nouiſſimis diebus. Hoc non eſt in iohel: ſed addit petrus ad reuerentiam verbi dei: ſicut prophete ſolent dicere: Hec dicit dñs: vt attentos faciant ad verbum dei qđ ſequitur. y Effundā: in modum fontis. z De ſpiritu. Li de: diuerſa dona reſpicit. i. Corꝭ. xij. a. non diminutionem ſubſtantie. a Meo mihi coeterno: quaſi ad menſuram dabo ſpiritum. b Sup

omnē carnē: maſculi ⁊ femine: iudei ⁊ gētilis. Col. iij. d. Non eſt maſcul⁹ neq; femina ⁊c. c Carnem: vt ſit cor carneum non lapideum: Ezech. xj. d. Vel que ſit omnis caro exponit ſubdēs. d Et prophetabūt: id eſt prophetias exponent vel docebunt: nō ventura ꝑdicent. Vel Prophetabunt: non de chriſto ſed de quolibet alio ventura predicēt: q2 lex ⁊ prophete ſi de chriſto vſq; ad iohānē: Matth. xj. b. qui promiſſum in lege ⁊ prophetis oſtēdit digito. e Filij: vt agab⁹. j. xj. d. Et ſimon niger. j. xiij. a. f Et filie: philippi. j. xxj. b. Et notat numerus largitatem: quia non prophetis ⁊ ſacerdotibus tm̄ vt olim: ſ paſſim omnibus ſpiritus erat dandus. Iſti inquā ꝓphetabunt vt ſinis in excuſabiles. Iohel. g Et iuuenes: vt iohānes: ⁊ paul⁹. ij. Corꝭ. xij. Vel id ē noui fideles. h Videbunt: clare omnia myſteria. i Et ſeniores: vt petrus ⁊ iacobus: vel veteri legi adherentes. k Somnia: vmbras ⁊ figuras videbūt. l Et quidem. Adhuc exponit: Super omnem carnem. m Super ſeruos: prius ex timore: nunc ex obediētia. n In diebus nouiſſimis. Hucuſq; de aduentu ſpirit⁹: nunc de iudicij ſignis ⁊ prodigijs: ad litteram. Sed myſtice de chriſto omnia hec impleta ſunt. o Prodigia: q̄ porro dicunt: id eſt longe ſignant: et eſt prodigium qđ ꝓ ditur oculis: ſignū quo aliud ſignificatur. Prodigia in magnis. p Et ſigna in paruis. Prodigia in celo: cū chriſto nato nouū ſidus apparuit: Matth. ij. a. Et eo moriente ſol obſcuratus eſt ⁊ terra tremuit: Lucꝭ. xxiij. f. et Matth. xxvij. f. Vel ꝓdigia in celo: ſūt labores i eccleſia: Signa i terra: vindicta in erenos. Sāguis: martyriū. Ignis: euangelium: vł ſpirituſſanct⁹. Vapor: compūctio anime ab ardore ſpiritus procedens: ſicut fumus ab igne: vel ſanguis ſudor chriſti ſanguine⁹: Lucꝭ. xxij. c. Vel ſanguis de latere fluens contra naturam corporis mortui: Ioh. xix. f. qđ fuit ſignum ſalutis noſtre: et cauſa vite proceſſit de illius morte. Ut ſicut tabernaculum victimarū ſanguine conſecratum eſt: Leuitꝭ. iiij. b. ſic fideles ſanguine chriſti. Et nō tm̄ in hieroſolymis ſit loc⁹ orationis: Ioh. iiij. f. ſed in omni loco oñationis ei⁹. q Sanguinem chriſti anteq̄ȝ petre ſciſſe ſunt: Matth. xxvij. f. r Et ignē: ſpm̄ſanctū quo ad apoſtolos. ſ Et vaporem: quo ad alios qui poſtea perceperunt: ſicut dicitur. j. x. f. Patet ergo q̄ hoc poteſt legi pro tempore ante reſurrectionem vel poſt: et ſic maxime intēdit hoc petrus. Vel ignis illuminatio fidelium. Vapor cecitas iudeorum. Unde dominus legem daturus in igne ⁊ fumo deſcendit: Exo. xix. d. Quia humiles illuminat: ſuperbos caligine erroris excecat. t Sol conuertetur in tenebras: ad litteram in paſſione. v Et luna in ſanguinem. Sed cū plena eſſet: quia quartadecima occultata: obiectu terre hominibus non potuit tunc apparere. t Sol conuertet in tenebras: Myſtice: chriſtus in crucem vel euāgeliū i hereſes ⁊ eccleſia i martyriū. x Dies dñi: nō hoim. ☙ Magnus ſeparus

C

māgnꝰ ⁊ mānifestꝰ. Et ērit: ōīs
q̄cūq̄ īuocauerit nomē dn̄i/
sālꝰ erit. Uiri isrlitē: ādite
v̄bā hec/ iesū naçarenū virum
approbatū a deo ī vōbis vir/
tutibꝰ ⁊ ꝓdigijs ⁊ signis q̄ fecit
ꝑ illū deꝰ ī mēdio vr̄i sicvos sci
tis: hunc definito cōnsilio et
prescīentia dei trāditum per
manus iniquōrum / āffligen/
tes intēremistis. Quem deus
sūscitauit sōlutis dolorībꝰ in/
ferni: iūxta qd̄ īpossibile erat
teneri illū āb eo. Dāuid eni
dicit in ēum: Prōuidebam
dōminum cōram me sēmper:
qm̄ ā dextris ē mihi nē cōmo/
uear. Prōpt̄ h̄ lētātū est cōr
meū: ⁊ ēxultauit lingūa mea:
insūp ⁊ cāro mea rēq̄escet in
spē. Qm̄ nō derelinques ani/
mā meā in infērno/ nēc dabis
sanctū tuū videre cōrruptio/
nē. Nōtas mihi fecisti viās vi
te: rēplebis me iocūditate cū
fācie tua. Uiri frātres / licēat
audent dicere ad vos de pa/
triarcha dauid: qm̄ defunctꝰ
est ⁊ sepultꝰ est: ⁊ sepulchꝝ eiꝰ
est apud nos vsq̄ in hōdier/
nū diem. Propheta igit̄ cum
esset ⁊ sciret/ qꝛ iureiurādo iu/
rasset illi deus de fructu lum/
bi eiꝰ sēdere sup sedem eius:
prōuidēs locutꝰ ē de resurrec
tione christi: quia neq̄ dēreli/
ctus est in inferno: neq̄ caro
eius vidit corruptionē. Hūc
iesum rēsuscitauit deus / cu/
ius ōmnes nōs tēstes sumus.
Dextera igit̄ dei ēxaltatꝰ ēt ꝓ
missiōe spūssctī āccepta a pr̄e

Ps.a a Magnus: separatꝰ spacio opere claritate. b Et ma
Ps.49. nifestus: qꝛ deus noster manifeste veniet. c Et erit: q̄/
si metuentibus consilium proponit. d Omnis ⁊c. Quia
non est personarū acceptor deꝰ ⁊c. j. x. c. e Inuocauerit
ante diem/ non in die. Inuocauerit/ fide/ ore/ et opere.
f Saluꝰ erit/ salute infinita corpis ⁊ aīe. g Uiri. Secū
da particula: in q̄ reuocat ad fidē. Uiri/ fortitudine. h Is/
raelite/ q̄bus ꝓphetatū est. i Audite/ a me nō ab irri/
soribus cōpletā esse ꝓphetiā. k Uerba/ dicta vl' dicenda.
Audite inquā iesum quem vos interemistis: fuisse/ l Uirū/
virilē vel verū ho/
minē. Hiere. xxxj. d
Mulier circūdabit
Ps.2.g. virū. Loquēs scien
Ps.6.g. tibus legē christū a
B ꝓphetis ꝓmissū: nō
ꝑus auctoritate sua
dei filiū noiat: s' vi/
rū ꝓbatū a mortuis
suscitatum. m In
vobis/ corā vobis
vel in viis corpibus
quo ad hoc q' dicit
virtutes et ꝓdi/
gia/ resuscitationi/
Jn.i. bus mortuorū. n
Deus/ pater vl' di/
unitas o In me
Ps.15. dio/ vn̄ inexcusabi/
les estis. p Cōsi/
lio/ spūssancti. q
Et p̄sciētia/ pr̄is n̄
via. r Traditū
iudeis a pr̄e vel a se/
ipso vl' a discipulis:
Mat. xxvi. Tradi
tū/ militibꝰ a iudeis
Matth. xxvij. c. s
Iniquoꝝ/ militū. t Affligentes/ varijs illusionibus:
Luc. xxiij. e. v Interemistis/ voce. Qui eni iubet ille fa/
cit/ petētes barrabā dimitti ⁊ iesum occidi: Matth. xxvij. c.
Glo. In h' solo notabiles: qꝛ nō obediēti aīo fecerūt s' ex inui
dia. Sed esto q' nō ex inuidia fecerūt: sed vt volūtati dei obe/
dirent: querit/ vtrū peccassent. Videt q' nō: qꝛ sic abraā occi/
disset filiū: Geñ. xxij. b. supposito q' non fuisset reuocatus: er/
go a simili. Sol. Nō est simile: qꝛ etsi volūtas pr̄is esset chri
stū pati: nō tn̄ fuit in lege p̄ceptū expssū de occidēdo eū. x
Suscitauit s'm humanitatē quā maxime oderāt. Suscita
uit/ non cōmuni resurrectiōe/ sed tertia die vt huiꝰ resurrectio
nis assertio esset testimonium deitatis. y Solutis: vel eius
resurrectiōe vel mortuoꝝ solutione. In greco: Soluēs ꝑ ipsū
mortis dolores: qꝛ in descensu ad inferos liberauit sctōs q̄ te/
nebant in limbo: nec ꝑus exire poterāt donec victor educeret
in sanguine testamēti vinctos de lacu: Zach. ix. c. Vincti eni
erāt/ dic Glo. an̄quā educerent. z Iuxta/ ꝓphetiā/ b Da
uid/ imutabilē. a Ab eo/ vel ab ea morte. Qui eni imu/
nis erat a morte/ poterat quos vellet a dn̄io mortis eripere.
c In eū/ nō in sua: sed ī christi psona. d Prouidebā.
Vox hominis assumpti. Prouidebā. i. ꝓ me esse videbā:
quasi p̄sens auxilium sentiebā. e Dn̄m/ deitatē vel pr̄em.
f Coram me: quia veniens in ea que transeunt/ non abstu/
li oculum ab eo qui semper manet. g Semper/ q̄si insepa/
bilē. h A dextris/ ꝓsperis. i Est/ more custodis. k Ne
cōmouear/ a spe resurgēdi. Laborauit eni spe vite eterne:
dicit Glo. l Propter hoc: quia caro resurget tertia die:
vel quia dominꝰ a dextris stat. m Letatū est/ iocunditate.
n Cor/ cogitatio mea. o Et exultauit/ in verbis ꝓphe/
te. p Lingua/ patriarche de me locuti r Et caro/ non
deficiet in interitu: sed/ s Requiescet / in sepulchro t In
spe/ resurrectionis. q Insuper/ gaudebat q' ab inimicis
cōmoueri non poterat: sed super hoc creuit leticia q' in sua re/
surrectione exemplū dabat nobis. v Animā/ humanā
que descendit ad inferos. x In inferno/ possidendam.
y Nec dabis sanctum/ corpus sanctificatum. z Tu/
um/ per qd̄ alij sanctificandi sunt. a Corruptionē/ pu/
tredinis et vermium: quasi non patieris corrumpi. Quia/ b
Notas/ vl' scio me resurrecturū: quia/ notas ⁊c. b Uias
que sunt in sanctitatis iocunditate: quibus itur ad eternitatē:
quibus post resurrectionem: c Replebis/ ascendenti
in celis dabis delectationes dextere vsq̄ in finem in qui/
bus est leticia non se/
miplena. d Cum
facie tua / videbo j. 13. e.
facie ad faciem. j.
Cor. xiij. d. Uel cū
christo deo qui ē fa/
cies patris. Sic loqui/ E
tur christus ante re/
surrectionē: vl' potest
loq̄ pꝰ sic. d Pro/
uidebam. vt. s. b
A dextris: sinistra
vita presens: dexte/ 3. Reg. 2. b.
ra eterna. k Ne
cōmouear/ post re
surrectionem quan/
do omīa immobilia.
o Et exultauit
lingua: quia requi/
es post laborem da/
ta est. In passiōe di/
xit: Tristis ē anima
mea: Math. xxvj. d S. i. a. et j. 10. f.
Et cepit tedere ⁊ pa
uere: Marc. xiiij. d
vt se verum homi/
nem monstraret. Sꝫ
pꝰ: Exultauit lin
gua: quia passione sua genus humanum saluatum est. y
Nec dabis. Per hoc probat se humane fragilitatis ex/
pertem ⁊ supergressum esse humanam conditionem. Mora Moraliter
liter. d Prouidebam. Dicens quid fecit/ puris homi/
nibus consulit. Qui enim presentiam domini iugiter intue/
tur oculo mentis: hunc ad peccata diabolus non conuertit.
h A dextris: alioquin diabolus occupat partem illam:
sicut de iuda dicitur: Diabolus stet a dextris eius. b No/ Ps. 108.
tas ⁊c. Non de illo solo intelligitur qui mortem destruxit
per se resurgens ad vitam: sed etiam de iustis qui per eum
via veritatis inuenta ad vitā redeunt: s'm qd̄ dicitur Sap. x.
vt videant facie ad faciem: qd̄ est vita et beatitudo perfe/
cta: Joh. xvij. a. e Uiri: corpore. f Fratres/ fide. Uo/
cando blanditur: et principalem sexū alloquit. g Liceat
audent dicere. Hoc dicit ne idignent. Et hec ē tertia par/
ticula secūde partis capituli: in qua on̄dit verba premissa nō
conuenire dauid. h Usq̄ in hodiernū diem. Unde pa
tet eum non de se dixisse: Non dabis sanctum tuū videre cor
ruptionē. i Iurasset. Iuramentū dei significat imutabi
litatē cōsilij. k Lumbi eius/ Uiri luxuria in lūbis est.
l Sedere: quia christus sup spūalē israel sedit. m Pro/
uidens/ a longe. n Derelictus/ s'm animam. o Re
suscitauit deus. Amos. vlt. c. Suscitabo tabernaculum
dauid qd̄ cecidit. p Omnes: non duo vel tres: vt te/
stimonium sit sufficiens. q Nos / qui vidimus eum
post resurrectionem. r Testes sumus/ resurrectionis:
s Igit: quia dixit dauid. A dextris est mihi ⁊c. t Ex/
altatus dextera/ ablatiue. i. prosperitate: id est vel ipse ex/
altatus/ qui est/ dextera dei/ patris. v Et promissio/
ne/ Johel/ x Accepta. Accepit enim vt homo: vt effun/
dat spiritum: sicut dicit: Johel. ij. g. Uel accipiunt apostoli
ab ipso exaltato promissum in euangelio: Joh. xvj. b. spm̄.

Effudit vt deus

G a Effudit/vt de⁹. Non recedit a verbo ꝓphete dicēſ: Effūdam: vt ipſū eſſe ſignificet q̄ olim ꝑ ꝓphetā locut⁹ ē. b Nūc ſpiritum. In greco: Effudit hoc donū qd̄ nūc videtl: ni linguis igneis: vel mente. c Et auditl/ſono: vl nr̄o ſmone. d Nō eni dauid. Vn̄ patet ꝙ non de ſua ſed de chriſti aſcēſione loquiſ.

mate ꝑmiſit lamēta penitētię: vt ꝑus ſe aq̄ ſuę afflictiōis infunderēt: ⁊ poſt ſacramēto baptiſmi lauarēt. Sȝ obijciſ illud Roma. xj. d. Sine pnīa ſūt dona ⁊ vocatio dei. Verū eſt de pnīa exteriori: iterior aūt. ſ. ꝯtritio vel attritio reqrit i adulſ; q̄les iſti erāt: i paruuſ ſo ꝑcedit baptiſm⁹ ꝯtritionē.

F Qui ꝑus ieſū a deo ſuſcitatū dixit: nunc fidem auditor altius erigēſ/ verū eſſe deū

Pſ. 109. aſſignat: quē effudiſſe ſpiritum ꝯfirmat qd̄ eſt deitatis. e Dixit/iterna ratione verbi coeterni. f Dn̄s/ pat. g Domino/ hoi chriſto. h Sede/ quieſce: vel iudica: qꝛ pater omne iudiciū dedit filio: Joh. v. d. i

Sl. ꝓdixit petr⁹ A dextris/in eternis bonis: vel in vnitate ꝑſonę cū filio/ q̄ eſt dextera patris. Hoc eſt qd̄ dicit petrus. j. iij. d. Quem oportet celum recipere ⁊c̄. Sed ex h̄ arguit arrius filiū minorē patre. Rn̄deſ: nomen inferi⁹ illi cōuenire cui impaſ ſedere: ſicut ⁊ petr⁹ cōſequenter exponit: quia eum dn̄m ⁊ chriſtum deus fecit.

effudit hunc quem voſ videtis et auditis. Nōn eni dauid aſcēdit i celos. Dicit aūt ipe: Dixit dominꝰ dn̄o meo: ſede a dextris meis. Donec ponā inimicos tuos ſcabellū pedū tuorꝫ. Certiſſime ḡ ſciat oiſ domꝰ iſrael: qꝛ et dn̄m eū et chriſtū fec̄ de⁹ hunc ieſū quē vos crucifixiſtl. His auditl compuncti ſūt corde: ⁊ dixerūt ad petrū ⁊ ad reliq̄s apoſtolos: Quid facien⁹ viri fratreſ? Petr⁹ vero ait ad illoſ: penitentiā inq̄t agite ⁊ baptiçeſ vnuſq̄ſq̄ veſtrū i noīe ieſu chriſti i remiſſionē pctōrꝫ vrorꝫ et accipietiſ donū ſpūſſcti. Vobis eni eſt repromiſſio ⁊ filijs vr̄is: ⁊ oībus q̄ longe ſūt q̄ſcūq̄ aduocauerit dn̄s de⁹ noſter. Alijs etiā verbis plurimis teſtificatus eſt/ et exhortabaſ eos/ dicēns: Saluamini a generatione iſta praua. Qui ḡ recepert ſermonē ei⁹ baptiçati ſūt: ⁊ appoſitę ſūt i die illa aīę circiter triā milia. Erāt aūt ꝑſeuerantes in doctrina aplōrꝫ ⁊ cōmunicatione fractionis panis et orōnib⁹. Fiebat aūt omni anime timor. Multa q̄ȝ prodigia et ſigna ꝑ aplōs in hieruſalem fiebant: ⁊ met⁹ erat magnus in vniuerſis. Omēs etiam qui credebāt/ erāt pariter ⁊ habebant omnia cōmunia: Poſſeſſiones et ſubſtantias vendebant ⁊ diuidebant illa oīb⁹ ꝓut cuiq̄ op⁹ erat. Quotidie q̄ȝ ꝑdurātes vnanimiter i templo: ⁊ frangētes circa domoſ panē: ſumebāt cibū cū exultatiōe ⁊ ſimplicitate cordis

k Un⁹ q̄ſq̄: null⁹ ꝑalio. l In noīe: i honore vł in hac forma chriſti i vno noīe trinitaſ fides ꝯtineſ. ſ. vngētis pat̄/ vncti filij/ vngenti ſpūſſcti: ꝑcipue crucis vel crucifixi de qua predixit: Quē crucifixiſt. m Ieſu chriſti: de q̄ dictū eſt ꝙ de⁹ cum dn̄m fecit ⁊ chriſtū. Hoc dicitur: qꝛ filiū nō crediderūt. n Donū: qd̄ in nobis miramini. Ex h̄ videtur ꝙ remiſſio pctōrū precedat infuſionē grē. Rn̄ſio. Spiritusſctūs vel infuſio grē ꝑcedit remiſſionē pctōrꝫ: ſed h̄m qd̄ daſ ad robur/ ſequiſ eā. Et de h̄ loquiſ h̄. o Vobiſ/ iudeiſ. p Repromiſſio. Jobel. ij. g. Effūdā de ſpū meo. q Oib⁹

G

etiā gētib⁹ q̄ a dono ſpūali n̄ repelluſ. r Lōge/ loco vł a noticia dei. Vel/ o Vobis/ h̄ ſtātib⁹: ⁊ omib⁹ iudeis ꝓculpoſitl. s Aduocauerit/ grā nō meritl: qꝛ ois q̄cūq̄ inuocauerit nomē dn̄i ſalu⁹ erit: Jobel. ij. g. t Alijs/ q̄ lucaſ tacet: qꝛ eiuſdē erāt q̄litatl: et multa verba petri breui ꝯcludit ſnīa. v Teſtificat⁹/ de chriſtu. x Exhortabaſ/ adiurabat: vel teſtificatio ⁊ exhortatio idē eſt. y Dicēs/ ſe medicū et illos egros oſtēdēs. z Saluamini: hoc ē teſtificatiōis q̄litas. a A generatiōe/ iudeorꝫ q̄ nō credūt nec penitent. b Praua. Pſ. Generatio praua ⁊ exaſperāſ. Ezech. iij. g. Dom⁹ exaſperās ē. Duę ſūt generatiōes. Prima bonorꝫ: alia malorꝫ. c Et appoſitę/ numero fideliū. d Circiter ad numerū diciſ/ ſic̄ circa ad locū. e Tria milia. Numerus fidei ꝯgruit q̄ eſt vna ⁊ trina: et recte in h̄ baptiſmo adcōfeſſionem trinitatis. Tria milia / colliguntſ: Leuitl. xxiij. Quinq̄geſimo die a phaſe q̄ lex data eſt: Exo. xxj. ſolēnitatē ꝑmitiarū moyſes ꝑcepit initiari. Nūc aūt p⁹ aduētū ſpūſcti nō manipuli ſpicarū/ ſed aīarum primitię dn̄o ꝯſecrantur. f Erāt aūt ⁊c̄. Quarta ꝑticula. g Perſeuerātes/ nō vna die tm̄. h In doctrina/ fidei. i Et cōmunicatiōe: nō ſoli⁹ petri: qꝛ eadē erat oīm. k Panis: ſiue cōmunis ſiue ſcti. l Omni aīę/ excepti credentibus. m Timor/ ꝑ ꝑdicatiōe: vel ꝑ ꝓdigijs ſequētib⁹. n Prodigia ꝑdicatiōi adiūcta. o In vniuerſis/ impfect. Sed pfecta charitas foras mittit timorē. j. Joh. iiij. d. p Pariter: ecce fraſnitas. q Oia cōmunia: fraterni amoris indiciū nihil hr̄e ꝓpriū. r Poſſeſſiōes/ agros. s Et ſubſtantias/ pecora. t Prout cuiq̄/ nō ſm̄ honorē: ſ ſm̄ idigētiam. Charitaſ eni diffuſa i cordib⁹ ꝑ ſpm̄ſcm̄: Roma. v. a. cito generat amorē dei ⁊ ꝓximi. Jō bis daſ⁹ ē ſpūſſctūs: Joh. xx. e. Et. ſ. eodē. a. Sen̄. Si ad naturā vixerī nunq̄ paup eris: ſi ad opinionē nunq̄ diues. v Vnanimiſ/ vt apli. x In tēplo/ i orōne: ecce cōtēplatiua. y Frāgētes: ecce actiua. z Circa domos/ nō in tēplo: vt ſctus loc⁹ eſſet orōni: et cōmunis victui. a Panē/ corꝑalē vel eucbariſtiā. b Cū exultatiōe/ i honore ſui mgr̄i. c Et ſiplicitate: nihil iterrogātes ꝓpſ ꝯſciam. j. Corl. x. f. d Cordis vnanimitate charitatis. Collaudātes

Pſ. 4. Pſ. Et in cubilib⁹ vr̄is cōpūgimini. Ecce poſt ignē ſequitur fumi vapor: et incipiūt cōpungi ⁊ flere q̄ irriſerāt/ vt illū ſanguinē guſtare valeāt ⁊ ꝑ eū ſaluari: quē ſuꝑ ſe ⁊ filios ſuos fuerant imprecati: Matth. xxvij. c. Abacuk. iij. d. Audiui ⁊ conturbaſ⁹ eſt venter me⁹. Heb. iiij. c. Viu⁹ eſt ſermo dei ⁊ efficax ⁊ penetrabilior ⁊c̄.

k Donec ponam/ in preſenti ⁊ in futuro. ſ. ſemper: quia ſemꝑ ponēdi. l Inimicoſ/ demones vel hoieſ. m Scabellū/ humiles vel ſubiectos. n Pedū/ carnis vł aplōrū. Apte ꝓbat petrus regnū chriſti nō terrenū ſed celeſte: et vtrāq̄ in eo naturā aſtruit: in altera docēs filiū dauid: in altera ei⁹ dn̄m. Vn̄ ſubdit: o Certiſſime ḡ ſciat: qꝛ ꝓba h̄ dicit. p Dom⁹: ꝯtinēs ꝑ ꝯtento. q Iſrael/ corꝑalis et ſpūaſ. r Et dn̄m/ dauid. s Eū/ de q̄ dicit: dn̄o meo: t Et chriſtū/ regē. v Fecit/ in natiuitate vł reſurrectiōe ſm̄ carnē. x Deus/ pater vel deitas. y Hūc ieſū: proprīū nomē eſt illius hois. z Crucifixiſtis/ ſm̄ carnē: quia deitas pati nō potuit. Dn̄s nomē maieſtatſ ē ⁊ ptātis: cui ois creatura ſubijci debet: chriſt⁹ regię vł pontificalis dignitatiſ. In huius chriſti figura in lege regeſ ⁊ pontifices vngebātur. Vna ḡ ꝑſona in duab⁹ naturis chriſtus ē dn̄s: in diuina eternaliſ ex pr̄e: in humana temꝑaliſ nat⁹ ex matre. Ipſe vere eſt chriſtus plenitudine ſpūſſcti vnctus: qui eūdē ſpiritū potenſ quibus voluit dedit. a His auditis ⁊c̄. Tertia pars in qua agitur de cōpūctiōe auditorꝫ petri. Et diuidiſ in quattuor ptes. In ꝑma/ cōpuncti petūt ꝯſiliū. In ſecūda dat petrus ꝯſiliū: ibi: Petr⁹ vero ⁊c̄. In tertia acq̄eſcunt ꝯſilio eius tria milia: ibi: Qui ḡ receperūt ⁊c̄. In quarta agiſ de ꝓfectu ꝯuerſorꝫ: ibi: Erant aūt ꝑſeuerātes ⁊c̄. His auditis ⁊c̄. Ex quo dixit: Viri iudei. ſ. eodem. b. b Cōpuncti. Eccs. vltl. d. Verba ſapientum quaſi ſtimuli.

c Dixerūt/ q̄ſi ad medicos ⁊ duces ceci loquunſ ⁊ egri. d Quid facien⁹: Ecce fructus cōpunctionis. j. ix. a. Quid me vis facere. e Fratres: qꝛ et ipſi iſraelitę. Dixit. Secunda particula de conſilio petri. f Petrus/ feruore ꝑcipuus. g Penitentiam/ cordis. h Agite/ oꝑe iplete. i Et baptiçeſ. Dictur⁹ de baptiſ/

a b cōllaudantes deum/ ⁊ hāben/
c tes gratiā ād omnē plebem.
d Dn̄s aūt āugebat qui ſalui fi
e ebāt quotidie ī idipſūm.

Capitulum III.

f P Etrus autem ⁊ iohan/
g nes āſcendebant in tē/
plum ad horam oratio
h i nis nōnam. Et quidam vir q̄
erat claudus ex vtero matris
ſue baiulabat̃: quē ponebant
quotidie ad portam templi q̄
k dicitur ſpēcioſa/ vt peteret ele
l moſynam āb introeūtib⁹ in tē/
plum. Is cum vidiſſet petrū
et iohānem: incipiētes introi/
re in templū/ rogabat vt ele/
m moſynā ācciperet. Intuens
autem eū petrus cū iohānne:
n dixit. Rēſpice in nos. At ille
intendebat in eos: ſperans ſe
aliquid accepturū ab eiſ. Pe
o trus autem dixit: Argēntū et
aurum non eſt mihi: qd̄ autē
p q habeo hōc tibi do: In nōmi/
r ne ieſu chriſti naçareni ſūrge
s t et āmbula. Et apprēhēſa ma/
v nu eius dēxtera alleuauit
x eum: et prōtinus conſolidate
y z ſunt bāſes eius ⁊ plānte. Et
a b ēxiliens ſtētit ⁊ ambulabat: et
c intrauit cūm illis ī templum:
ambulans ⁊ exiliens ⁊ laudāſ
d deum. Et vidit omnis popu/
e lus eum ambulantem ⁊ lāu/
f dantem deum. Cōgnoſcebāt
autem illum q̄m ipſe erat q̄ ad
elemoſynam ſedebat ad ſpe/
cioſam portam templi. Et im/
g pleti ſunt ſtūpore et extaſi in
eo qd̄ contigerat illi. Cum te/
nerent autem petrum ⁊ iohan
h nem/ cūcurrit omnis popul⁹
ad eos ad porticum que ap/
pellatur ſalomonis ſtupētes.
i k Uidēns autem petrus/ rēſpō
dit ad populum: Uiri iſraeli/
l te quid miramini in hōc: aut
nos quid intuemini/ quaſi no
m n ſtra virtūte aut pietate fēce/
o rimus hunc ambulare: Deūſ
p abraam/ et deus iſaac/ et dēuſ
q iacob/ deus patrūm noſtrorū
r s gloriſicāuit filiū ſuū iēſū quē
t v vos q̄dē trādidiſtiſ et negaſtis
x y ante faciē pilāti iūdicāte illo

a Collaudātes deū. Glo. In laude cooperātes b Et habentes gratiā/ de perceptis gratias agentes: Scōm il/ lud: Hymno dicto exiit i montē oliueti: Matth. xxvj. c. Hec eni viciſſim ſibi ꝯnectunt: vt virtutes ſermonib⁹ et ſermones ſuccedant virtutib⁹. c Ad omnē plebē. i. corā plebe vl' ipſi plebi grās referētes: vel plebis gratiā inuenientes. Nec ſolum ꝑores ꝓſeue/ rabant: ſed etiā/ d Dn̄s augebat q̄ tidie: nō tm̄ in pen/ tecoſte. e In id/ ipſū/ vnione ap̄li/ ce regule. In greco. Dn̄s augebat eos q̄ ſalui fierent quotidie eccl'ie. Poſt alia nar ratio ſic incipit. In idipſū petr⁹ ⁊ io/ hannes ⁊c. qd̄ ſic exponit. Cū q̄tidie ꝑdicantib⁹ ap̄lis do min⁹ augeret eccleſie fideles ꝑmi ap̄loꝝ aſcenderūt in tēplū rogaturi. In idip/ ſum. i. vt eccleſiā ſp augeret.

Expoſi. Ca. III.

P Etr⁹ autē ⁊ iohānes ⁊c. Hoc ca/ pitulū tertiū diuidit i duas ptes. In pri/ ma agit de ſanatiōe claudi. In ſecūda de ꝑdicatiōe petri: ibi: Uidēſ aūt petr⁹. Itē ſcd̄a diuiditur i q̄tuor ꝑticlas. In ꝑ ma arguit eos q̄ credebāt claudū ſanatū ab eis. In ſcd̄a oñdit ꝙ de⁹ voluit filiū ſuū glorificari in ſanatiōe ei⁹: ibi: De⁹ abra am. In tertia/ iuitat eos ad penitētiā: ibi: Et nūc fratres. In quarta oſtēdit ꝙ bñ debēt credere q̄ dicunt de ieſu ꝑ auc/ toritatē ꝓphetarū: ibi: Moyſes q̄dē ⁊c. Dicit ḡ: f Pe trus/ ꝑcipu⁹ exordit. g Aſcēdebāt: qui orat aſcendit. h Nonā: nō orōnis/ ſ; diei. Daniel. vj. c. Ter i die adorabat. Simil' ⁊ iudei: vt dicit i q̄dā Glo. hora tertia: q2 tali hora lex data eſt/ et ap̄lis ſpūſſctūſ: ⁊ ſexta/ q2 tūc erect⁹ fuit ſerpēſ: Nu meri. xxj. c. in palo/ et chriſt⁹ in cruce: ⁊ nona/ q2 tūc exiuit ſan/ guis ⁊ aq̄ de latere chriſti: Ioh. xix. f. i Et q̄dā vir: cuius notatur difficilis ſanitas/ cū dicit: Claudus. Diuturna in/ firmitas/ cū dicit: Ex vtero. Grauis infirmitas: Baiula bat. k Specioſa: ab ornatu ſpāli: quē fecit ioathā filius ozie lepra ꝑcuſſi. ij. Paral. xxvij. a. Alij dicūt ꝙ alexāder fec: ⁊ vtrūq; potuit diuerſis tp̄ib⁹. l Ab introeūtib⁹: miſericordeſ: credidit eoſ q̄ tēplū frequētabāt. m Acciperet/ ab eiſ. n Reſpice i nos: pauptatē i habitu demōſtrāteſ: q̄ſi paupe/ res ſum⁹ ſic ⁊ tu. o Argētū nō ē mihi/ ad manū. i. nō ha/ beo modo. Uel nō habeo ſimplicit. Matth. x. b. Nolite poſſi dere aurū neq; argētū. Que eni ad pedes ap̄loꝝ ponebantur nō recōdebāt ſibi: ſed ad vſus pauperū ſeruabant. p Hoc tibi do. Alia oſtēdit ſe hr̄e. q In noīe ieſu. Grat⁹ ſer/ uus/ nō ſe ſed dn̄m glorificat: vt credāt in eum cui reſiſtebant. r Surge: ecce ſanitaſ. s Et ambula. Manifeſtatio ſani tatis vel ꝓbatio. v Dextera: ſalutis ē ꝓſperitas. x Et protin⁹/ nō medicinali tarditate. y Baſes/ ad eundum. z Et plante/ ad ſtandū. Et dicit plāta a planitie. a Et exiliēs: nō exurgēs. Eſa. xxxv. b. Tūc ſaliet ſicut ceru⁹ clau/ dus. b Stetit ⁊ ambulabat. Duo ꝑcepta impleuit: nul/ la intercesſit cūctatio/ ne putaret aliunde ſanatio. d Uidit eū/ ſanitatē ei⁹. e Et laudātē deū. Exēplū grās agēdi. f Cognoſcebāt/ nō dubitabāt de ꝑſona. g Stupore nō fide. Glo. Pauore ⁊ exceſſu mētiſ dicitur extaſis/ cū mens nō a pauore alienat̃/ ſed inſpiratiōe reuelatiōiſ aſſumit̃. My/ ſtice. f Petr⁹ aūt ⁊ iohāneſ ⁊c. Ap̄li tēplū ingreſſu ri claudū ſanāt/ poſt vſq; ad veſperū mul ta milia/ verbo fidei imbuūt: Sic docto/ res eccleſie ꝑmo iu/ deis/ poſtea gētibus ꝑdicāt/ oparij quos hora nona ⁊ vndeci ma paterfamilias mi ſit i vineā: Mat. xx. a. Ppl's aūt iſrl' a tē pore legiſ rebellis q̄ſi claudus fuit ex vte/ ro m̄ris: qd̄ ſignifi/ cat lucta iacob cū an gelo: Geñ. xxxij. f. In q̄ fact⁹ ē claud⁹: q2 ꝓpl's ille chriſto ꝑ ualēs i paſſiōe in q̄/ buſdā ꝑ fidē bñdict⁹ i alijs ex infidelitate claud⁹ ē. Porta ſpe/ cioſa chriſt⁹ ꝑ q̄ q̄ ici trat ſaluat̃: Ioh. x. a. Ad quē claud⁹ ille vocib⁹ ꝓpharū affer tur auxiliū peteſ. S; intrare n̄ valēſ niſi ꝑ petrū/ cui claueſ date ſūt: Mat. xvj. c. o Argētū ⁊c. Habu it ſynagoga tabnacu lū auro ⁊ argēto diſ/ tinctū: ſ; oib⁹ ꝑcioſior ſanguis chriſti: q2 ꝓpl's añ poſtes aura/ tos iaceſ debil'/ i noīe crucifixi tēplū celeſte igredit̃. t Et ap prehēſa manu. Quē ṽbo erigit manu ꝯfortat: q2 ſmo doc toriſ min⁹ valet i audiēte niſi cōmēdet̃ exēplo actionis ꝓprie. c Cū illiſ/ i tēplū celeſte. Ordo rect⁹. Primo ſurgit q̄ iacue rat: deinde iter ṽtutū arripit: et ſic regni ianuā intrat cū apo/ ſtol'. h Cucurrit. Sanato iſrl' ꝑ ap̄los/ cucurrit tot⁹ mūd⁹ ad domū pacifici chriſti: cui⁹ m'tiplicabit̃ imperiū: ⁊ pac' nō erit finis: Eſa. ix. b. Qui terreno regno ruente ſolus pacifi/ cū tenet imperiū. i Uidēs aūt petr⁹ ⁊c. Scd̄a ps de ꝑdicatiōe petri: in q̄ arguit credētes ꝙ ipſi claudū ſanauerūt. k Rn̄dit/ ꝯcurſui vel ſtupori turbe. l In hoc/ qd̄ feci/ m⁹ q̄ſi n̄ra ꝓparet q̄re currebat ꝓpl'ſ. m Uirtute aut pieta te. Hec duo neceſſaria ſūt ſaluti: auctoritas ⁊ pietaſ. n Fe cerim⁹/ nos. Nō/ o De⁹ abraā: q2 credidit ei etiā tp̄e ꝑ/ putij: Geñ. xv. b. p De⁹ iacob: in trib⁹ trinitatē notat. q Patrū n̄roꝝ/ triū vl' oim. Nō ē eni de⁹ mortuoꝝ ſ; viuo rū: Mat. xxij. d. Et in h̄ ꝙ dic/ n̄roꝝ: notat̃ vnitas: tres aūt numerant̃ nullo impio medio: vel ꝓpt ꝑcipatū iuſticie: vel ꝓpt ꝯtinuā iuſtoꝝ ſerie: vel ꝓpt numerū teſtiū/ Deut. xix. d. Patrū n̄roꝝ: Memorās pr̄es fidē ſuadet ne q̄ſi nouū itro/ ducere videret̃. o De⁹ abraā ⁊c. His trib⁹ oē ſacramē/ tū eccl'ie cōplet̃. Aut eni ex bonis boni/ vt iſaac ex abraā: aut ex mal' mali/ vt hiſmael ex agar: aut ex bonis mali: vt ex iſaac et eſau: aut ex malis boni/ vt filij iacob ex ancillis. r Glo/ rificauit/ in ſanatiōe ꝑalytici. s Ieſū/ ſaluatorē mundi. t Quem vos: quaſi ad ſaluandum venerat: et vos eum v Tradidiſtis/ militibus ad mortem. Hoc dicit vt terreat. x Pilati/ gentilis. y Iudicante: in quo iudicant̃ iudei.

B

C

a Dimitti/ſine iniq̄tate. b Sanctum/in ſe ſine peccato. c Et iuſtū/ad ꝓximū. d Negaſtis: Nō hūc ſꝫ barrabam: e Petiſtis/dimitti. f Vite/p̄ſentiſ/ꝛ futurę: vł vite laçari ꝛ ceteroꝝ. g Interfeciſti. Qui tradit/interficit. Interfeciſtiſ/volūtate/verbo Cōtra illud Exo.xxj.b Qui ꝑcuſſerit hominem volens occidere/morte moriatur. de chriſto intelligi. v Iuxta oīa: nihil addētes vel ſubtrahentes. x Erit/hoc.ſ.qđ/ y Oīs aīa: pars ꝑncipalis pro toto hoīe. z Audierit/obedierit. a Exterminabit: ab hoīb⁹ vel a deo: q̄z ſꝫm legē occidebat. b De plebe/ ſpūali iſrael. c Et oēs/ poſt moyſen

Matth.27.b
Marci.15.a.
Luc.23.b.
Joh.18.g.

b Deus/pater. i A mortuiſ/ longe: ne iterū moriat. k Cuius/ chriſti vł facti. Sapiēſ doctor primo humanitatis qua occidi potuit recordatur: deinde reſurrectione patefacta deū docet ꝛ p̄dicat auctorē vitę. l Vidiſtis/prius paralyticū: nūc ſanum. m Confirmauit/i ſanitate. n Nomē: cognitio. o Et fides/noīſ inuocatio. p Per eū/ chriſtum vel hoiem. q Integrā/ corpore et anima. r Iſtā corpalē. s Scio. Suauiter ſcel⁹ eoꝝ arguit. t Per ignorantiā: tam minores/ignorātes eū eſſe meſſiā: q̄ꝫ maiores/qui nō credebāt eum eſſe deum: licet ſcirēt eſſe meſſiā. Si enī cognouiſſēt nunq̄ꝫ dnm glorię crucifixiſſent. j. Cor.ij.b. v Omniū. Contra. Omneſ ꝓpheta-

Eccſ.17.c.
Matth.4.c.
Marci.1.b.

B

dimitti. Vos autem ſanctum et iuſtum negaſtis: et petiſtis virum homicidam donari vobis: auctorem vero vitę interfeciſtis. Quem deuſ ſuſcitauit a mortuis: cuius nos teſtes ſumus ꝛ in fide nois ei⁹ hunc quem vos vidiſtis ꝛ noſtis cōnfirmauit nomen eius: et fides quę per eum eſt dedit integram ſanitatem iſtam in conſpectu omniū veſtrū. Et nunc fratres ſcio quia per ignorantiam feciſtis: ſicut ꝛ principes veſtri. Deuſ autem qui prenūciauit ꝑ oſ oīm ſuorum prophetarum pati chriſtū ſuum/ſic impleuit. Penitemini igitur ꝛ ꝯuertimini vt deleantur peccata veſtra: vt cum venerint tempora refrigerij a conſpectu dñi ꝛ miſerit eum qui p̄dicatus eſt vobis ieſum chriſtum quem oportet celum quidem ſuſcipere vſq̄ꝫ in tempora reſtitutiōis omnium quę locutus eſt deus per os ſanctoꝝ ſuoꝝ a ſeculo prophetarum. Moyſes quidem dixit: Quoniam prophetam ſuſcitabit vobis dñſ deus veſter de fratrib⁹ veſtris: tanq̄ꝫ meipſū audietis/iuxta omnia quęcunq̄ꝫ locutus fuerit vobis. Erit autem omnis anima q̄cūq̄ꝫ non audierit prophetā illum: exterminabit de plebe. Et omneſ prophetę a ſamuel et deinceps qui locuti ſūt annūciauerunt dies iſtos. Vos eſtis filij prophetarū ꝛ teſtamenti: qđ diſpoſuit deus ad patres noſtros dicēs ad abraam. Et in ſemine tuo benedicentur omnes familię terrę. Vobis primū deus ſuſcitās filium ſuū/miſit eum benedicentem vobis: vt cōuertat ſe vnuſquiſq̄ꝫ a nequitia ſūa.

Ca. IIII

Loquentib⁹ autem illiſ ad populū: ſupuenerūt ſacerdotes ꝛ magiſtrat⁹ templi ꝛ ſaducei: dolenteſ q̄ꝫ docerent populū et annūciarent in ieſu reſurrectionem ex mortuis: ꝛ iniecerunt in eos manus et poſuerunt eos in cuſtodiā in craſti-

d A ſamuel q̄ſi a ꝑncipe ꝓphetarū. e Et deinceps/vſq̄ꝫ ad iohānem baptiſtā. Et nota q̄ꝫ licꝫ ante ſamuelem patriarchę dicta et facta de chriſto ꝓphetauerit: tn̄ ab iſto incipit q̄ iudicū et regum tpe fuit/qn̄ mala creuerūt qb⁹ corrupta eſt ſynagoga: et extūc habuit reuocari ꝑ ꝓphetas vſq̄ꝫ ad tpus captiuitatis babylonicę. f Locuti ſt/ꝓphetice tpora refrigerij: id eſt vtriuſq̄ꝫ aduēt⁹ dñi. g Vos eſtis/ideo inexcuſabiles. h Filij/ antiq̄ ꝯſuetudine vel natura. i Teſtamēti/ qđ.ſ. ſequit: In ſemine tuo ꝛc̄. k Ad patres: q̄ꝫ non ſoli abraā/ſed yſaac ꝛ iacob ꝓmiſſum eſt. Abraę enī primū facta eſt promiſſio: Geñ.xv.b. l In ſemie: nō in ſeminibus q̄ſi in multis ꝛc̄. Gal.iij.c. m Omnes familię/n vna gens tm̄: ſed ꝛ grecis ꝛ barbaris benedictio ꝓmiſſa eſt ꝑ chriſtū/qua dicet oīb⁹ electis: Venite bndicti ꝛc̄. Matth.xxv.c. qui pri⁹ in adam erāt maledicti. Omnes familię.i. ſine eo nulla. Sicut illud Joh.j.a. Illuminat omnē hoiem.i. eum qui illuminat. n Vobis primū/ante gētes. Demulcet eos vt libenti⁹ credāt. o Suſcitās/ſm carnē. p Filiū ſuū. Quē dixerat ſemē abrae/dicit et filiū dei ꝓpt duas ei⁹ naturaſ: vt null⁹ credat errori neſtoriano. q Miſit/incarnari fecit. r Bndicentē/p̄dicātē: vł bndictiōneſ facientē. s Vt ꝯuertat. Libertatē arbitrij oſndit. t A nequitia/a q̄ impugnat. v Sua/ex ſe. Myſtice m Prophetā ꝛc̄. Sicut moyſes carnalē ꝑplm cerimonijs legalibus inſtruxit in terrā ꝓmiſſiōis introducēdū: ſic chriſtus ꝑ graciā euāgelij ducit i celū. Cui⁹ ꝯtēptores eijciunt ō ctu ſanctoꝝ. l In ſemie tuo. Ex h̄ teſtimonio ꝛ p̄dicto moyſi patet ſeueritas ꝛ bonitas dei erga obediētes et rebelles. Ideo ſicut docuit petr⁹/ꝓpheta ille ab oibus eſt audiēdus.

Dñi.

A

uerūt de paſſione. Sol. Ab vno ꝓphetabāt oēs: et ab illa vnitate dicit ab oīb⁹ idē dici. Vel/ Omniū.i. pluriū. x Suorū/ad differētiā pſeudo. z Igit: q̄z ſic feciſtſ. y Penitemini/de malis. a Et ꝯuertimini/ad bona. Ps̄. Declina a malo ꝛ fac bonū. b Peccata: licet ꝑ ignorātiā facta. c Tēpora/diſcretio vniuerſal' iudicij ꝛ redēptio iuſtorū. d Refrigerij: qđ p̄teritū ē in īcarnatione: vł futurū in iudicio: tūc plene delebunt peccata virtute reſurrectiōis: et mors deſtruet. j. Cor.xv.d. e A conſpectu/facie chriſti. f Et miſerit/in carne. g Celū: ad litterā: ſicut ei dicit a patre/in Ps̄. Sede a dextris meiſ ꝛc̄. Marc.vlt.d. Aſſumpt⁹ eſt in celū ꝛc̄. Vel/ Celū/eccleſiā. Et tūc ꝯſtruit cum verbo ſuſcipere/a parte poſt. h In tempora/in iudicio. i Reſtitutiōis/completionis/ vel renouatiōis mūdi. Tunc enī ſaluatis bonis cū chriſto ꝛ malis damnatis cū diabolo/nihil reſtabit de omnib⁹ quę ꝓmiſſa ſūt. k Per os: non ab hoīb⁹ ſed per hoies. l A ſeculo: non nuꝑ inuentū/ſed olim ſcriptū. Et ponit exemplū non de omnib⁹ q̄ locuti ſunt: ſed de moyſe magis autētico et primo legiſlatore: cui mag' credendū eſt. m Prophetā ꝛc̄. Senſum moyſi ponit petr⁹ non verba: Deut.xviij.c. n Suſcitabit/nō ieſum filiū naue: ſed dñm ieſum. o Vobis/ad ꝓfectum veſtrum. Suſcitabit inquam naſcendo vel reſurgendo. p Deus veſter: ad differentiā falſoꝝ deoꝝ. q De fratrib⁹ vriſ/de tribu iuda r Tanq̄ꝫ meipſū/obediēdo ſicut mihi. s Meipſū: verū hoiem. t Audiet/ indicatiuum pro imꝑatiuo. In h̄ ꝯfundunt iudei: q̄z ſi iſte audiendus erat ſicut moyſes: cū nullus fuerit compabilis moyſi/ oportet

Ps̄.33.

Ps̄.109.

Expoſi. Capi. IIII

Loquētib⁹ aūt illis. Hoc capitulū diuidit in quattuor ptes. In pma agit de ſacerdotū aduentu ꝛ incarceratione apłoꝝ ꝛ queſtione eis ꝓpoſita et rñſione petri. In ſecunda de ꝓhibitione p̄dicationis et reditu apłoꝝ ad fratres: ibi: Vidētes aūt. In tertia de orone eoꝝ ꝛ ſigno exauditiōis: ꝛ de ſtatu eoꝝ p⁹ orōnē ibi: Qui cū audiſſet ꝛc̄. x Loquētib⁹ aūt illiſ: petr⁹ ꝑ ſe ꝛ iohāne locut⁹ ē: vł mltitudini ambo locuti erāt. y Et ſaducei/negātes reſurrectionē: ideo de doctrina eoꝝ dolebāt. z Reſurrectionē. Hoc maxime ꝯ ſaduceos: oēs ꝓ dolebant quia ieſum quem occiderant/dei filium a patre glorificatum affirmabant. a In cuſtodiam/in carcerem.

Erat autem

B a Erat autem: Ecce cauſa cuſtodiendi. b Multi: non omnes: vtinã ſaltẽ hodie pauci. Micheę. vij. a. Ve mihi quia factus ſum ⁊c. c Virorũ/ omniũ qui vocem paſtoris audierant ⁊ agnouerant: Joh. x. a. d Quinq; milia/ nouit cõuerſorum: vel duo milia cum tr. bus primis: et ſignificãt populum gentium legem ſpiritualiter ſeruarũ ſic Mat. xv. d. Quos dominus pauit. Joh. vj. a. ſignificant populum iudeorum a chriſto liberatũ. Vtrũq; fit in veſpere: quia cum venit plenitudo temporis miſit deus ⁊c. Gal. iiij. a e Principes ⁊c. Qui tres erant conſiliarij toti

B us populi. f Et annas/ ſeorſum ponitur: quia pnceps. g Et caiphas ⁊ iohannes/ ſacerdotes: qui de genere aaron principatum gerebant. h Et q̃tquot/ deſcript' pn cipibus: alij ſine numero ponuntur. i In medio/ conſilij. k In qua/ vel diuina propter claritatem facti vel alia factum diceret virtute. l Tunc/ in medio conſilij repletus in pentecoſte: vel h dicitur propter augmentum gratię: vel quia conuertebat in vſum qd habebat in habitu. m Dixit q̃ſi pnceps. n Si nos. iterrogatio poteſt eſſe. o Dijudicamur/ ad iudices ducimur. p In benefacto/ p ſanitate paralytici. q Omnibus/ pn cipibus ⁊ ſenioribus.

[Margin: Ps. 117. Math. 21. d. Mar. 12. a Luc. 20. c. 1. Pe. 2. b.]

[Margin: C]

non exercuerãt p doctrinã: idioma gręce ꝓprietas latine. Vel dicit idiota/ ab idus qd eſt diuiſio: et iota qd eſt lr̃a: vel ab aure diuiſus. i. doctrina quę aure ſuſcipit/ vel a lr̃is: q̃ſi nec per ſe exercitati nec ab alijs docti. b Admirabant/ neſcientes cauſam ꝯſtantię ⁊ virtutis. Hic docemur ꝙ paruulis ⁊ minus

a num: Erãt autem iam veſpe-
b ra. Multi autẽ eoꝝ q̃ audie-
rant verbum crediderũt: et fa-
c ctus eſt numer' virorum q̃nq;
d miliã. Factum eſt autem i cra-
e ſtinũ vt ꝯgregarent principẽſ
eorũ ⁊ ſeniores/ ⁊ ſcribę i hie-
f ruſalem: et annas pnceps ſa-
g cerdotum/ et caiphas/ ⁊ iohã-
h nes/ ⁊ alexander: ⁊ quotquot
erãt de genere ſacerdotali. Et
i ſtatuẽtes eos i medio interro-
k gabant: In quã virtute: aut i
quo nomie feciſtis hoc vos?
l Tunc petrus repletus ſpiri-
m tuſancto/ dixit ad eos: Prin-
cipes populi ⁊ ſeniores iſrael
n audite: ſi nos hodie dijudica-
o mur in benefacto hominis in-
p firmi i quo iſte ſalu' factus ẽ:
q notum ſit omnib' vobis ⁊ om-
ni plebi iſrael: quia in nomi-
r ne ieſu chriſti naçareni quem
vos crucifixiſtis: quem deus
s ſuſcitauit a mortuis: in h iſte
t aſtat coram vobis ſan'. Hic
v eſt lapis qui reprobat' ẽ a vo-
x bis ędificantib': qui fact' eſt i
y caput anguli: et nõ eſt in alio
z aliquo ſalus: Nec eni aliud
a nomen eſt ſub cęlo datũ ho-
b minibus: in quo oporteat noſ
c ſaluos fieri. Videntes autem
d petri conſtantiam ⁊ iohannis
e comperto ꝙ homines eſſent
f ſine litteris ⁊ idiotę admira-
g bantur: et cognoſcebant eos
h quoniam cum ieſu fuerãt: ho-
i minem quoq; videntes ſtan-
k tem cũm eis qui curatus fue-
l rat/ nihil poterant contradi-
cere. Juſſerunt autem eos fo-
m ras extrã concilium ſecedere:
et conferebant adinuicem di-
n centes: Quid faciemus ho-
minibus iſtis? Quoniam qui-
dem notum ſignum factum ẽ
per eos omnibus habitanti-
bus hieruſalem. Manifeſtũ
eſt: et non poſſumus negare.
Sed ne amplius diuulgetur
o in populum: cõminemur eis
ne vltra loquantur in nomine
p hoc vlli hominũ. Et vocan-
tes eos/ denunciauerunt ne
q omnino loquerentur neq; do-
r cerent in nomine ieſu. Petr'
vo ⁊ iohannes reſpondentes
dixerunt ad eos: Si iuſtum ẽ
s in conſpectu dei vos potius
t audire q̃ deũ: iudicate. Non
v enim poſſumus quę vidimuſ
x et audiuimus non loqui. At
y illi cominantes dimiſerũt eoſ
z non inueniẽtes quomodo pu-
a nirẽt eos propter populum:
b quia omnes clarificabant id
c qd factum fuerat in eo qd ac-
d ciderãt. Annorum enim erat
e ampli' q̃dragita hõ: in q̃ factũ
f fuerat ſignũ iſtd ſanitatl. Di-
g miſſi aũt venerũt ad ſuos: ⁊ an-
h nũciauerũt eis quãta ad eos
i pncipes ſacerdotũ ⁊ ſeniores
k

peritis q̃nq; cõmittitur v̄bũ dei. Gen. xlij. c. Jacob tradidit beniamin iudę: nõ ruben q̃ interp̃tãt filius viſionis. Similiter dux populi moyſes nõ aaron/ licet facundior: Et Hiere. j b. Neſcio loq̃. Amoſ vij. d. Nõ ſũ ꝓpheta. i Cũ ieſu/ illiterato. k Cũ eis/ apoſtolis l Cõtradicere: q2 ipſe nõ eſſet vel q2 nõ ſanat' fuiſſet. m Extra cõciliũ. Joh. xvj. a. Abſq; ſynagogiſ facient vos. n Quid faciem': ne factũ illud ampli' diuulgetur hoib' p̃dictiſ. o Cõminemur: hoc cõſiliũ tm̃ reſtat. Vel p hominũ/ iudeo vel gentili. q Di no/ aliq̃ occaſiõe vl aliq̃ loco. r Docerent/ p̃dicarent. Ma. xxiiij. a. Odio eritiſ oib' ꝓpt nomen meũ. Judith. vij. b Holofernes incidit aquęductũ. Amos. vij. c. Amaſias prohibuit ne p̃dicaretur i bethel s In cõſpectu dei/ apud deũ cui veritas placet. t Nos/ phibentes p̃dicare. v Quã deũ/ impan ⁊c. x Nõ eni poſſum'. i. nolum' vel i naturã v̄ſũ eſt: vt angel' ꝯfirmatis nõ peccare.

[Margin: j. 5. f.] [Margin: B] [Margin: j. 5. c.] [Margin: 5. 5. a.] [Margin: E]

r Jeſu chriſti/ a ſaluatore ſaluatus eſt. s A mortuis/ melius dicit q̃ a morte: quia pro omnibus mortuus eſt chriſtus: et per eum alij ſurrexerũt: ſed fidelis debet reſurgere a morte non a mortuis. t Aſtat/ preſens qui ante ſtare non poterat. v Hic/ quem vos crucifixiſtis. x Lapis ⁊c. Aug'. De lapide reprobato hiſtoria non habet. Qd eni dicitur in Ps. non eſt hiſtoria: ſed allegoria. y Edificãtib'/ ſm legem. z Qui factus/ a mortuis ſuſcitatus. a Caput ãguli: vt ſit pnceps duoꝝ teſtamẽtoꝝ ⁊ populoꝝ in eadem fide: et duos condat in ſe parietes/ eſt terti' quẽ iudei reꝓbabãt volẽtes ſoli ſaluari in vno pariete. b In alio/ niſi in ſaluatore. c Salus/ mũdi vel hois hui': per ipſum eni ⁊ patres nr̃i ſalui facti ſunt: q2 de incarnatiõe crediderũt futurũ qd nos credim' p̃teritũ. d Videtes aũt. Scda pars: i q̃ poſt rñſionẽ petri habito ꝯſilio ꝓhibẽt ne p̃dicẽt. e Cõſtãtiã/ audaciã. f Sine lr̃is: q2 lr̃as nõ didicerãt: vel q2 grãmaticę peritiã nõ habebãt. g Et idiotę/ q̃ ꝓpriũ ingeniũ

[Margin: Ps. 117.]

y Nõ loq̃. Vę eni mihi ẽ ſi nõ euãgelicauero. j. Corſ ix. c. y Quę/ ſigna. Glo. Ecce plenũ frumẽtũ i ſpica iuenit aũ quaſi i herba flectebat. a Cõminãtes/ ne putarent credidiſſe. b Nõ inueniẽtes/ cauſam q̃ placeret ipſo nõ ꝯſcię eoꝝ. c Propt ppl'm/ non ꝓpt deũ. d Clarificabãt deũ in cui' noie h fecerũt. e Jd qd factũ fuerat. Eadẽ res clarificat q̃ñ fame vulgãte i noticiã defert. De' aũt in factis hoim glificat. Mat. v. b. Videãt opa v̄ra ⁊ glificẽt patrẽ v̄rm ⁊c. f In eo/ paralytico ſanato. g Qd acciderat/ h nõ habet in gręco. h Annoꝝ/ cauſa clarificatiõis ẽ longũ tps ifirmitatiſ. i Amplius. Ad lr̃am pfecta ętas oſtẽdit. Myſtice ſignificat ꝙ iſrl' nõ tm̃ q̃dragita ãnis i deſerto mãna ꝯtẽpto ſordes ęgypti ꝯcupiuit: ſ etiã in terra ꝓmiſſiõis int deum ⁊ idola claudicauit. iij. Regiſ. xviij. d. Vt q̃d claudicatiſ ⁊c. Vel numer' ille gemię legiſ plenitudinẽ ſignificat: q2 q̃ter deni q̃dragita ſunt. Vtriuſq; ergo trãſgreſſor õſi q̃dragenariã perfectionẽ iacẽdo debilis trãſcẽdit. k Dimiſſi/ petr' ⁊ iohãnes

B Qui cũ audiſſent

a Qui cū audiſſent. Tertia pars capituli. Auditis perſecutoꝝ minis fiduciam reſiſtendi per ſigna virtutum ſibi depoſcunt. b Unanimit̄. Matth. xviij. c. Si duo ex vobis conſenſerint de omni re ⁊c. c Leuauerūt / more ſolito vt alijs dent exemplum. d Ad deum / non ad hominem.

virtutes quas poſſident iuſti non ſuas iudicant: ſed eoꝝ quorum vtilitati diſpenſant. s Cōmunia / grece cena: inde cenobite cōmuniter viuentes cenobia eoꝝ habitacula: que vita tanto eſt felicioꝛ quanto ſtatum futuri ſeculi imitatur vbi erit deus omnia in oībus. j. Coꝛ. xv. d. Et quia ibi erit ſumma pax: typus eius fit i hieruſalem in viſione pacis. t Et virtute / fiducie ⁊ ſignoꝛum: vel latitudine charitatis equanimiter poꝛtantes omnia proſpera ⁊ aduerſa. v Teſtimonium / hoc erit eoꝝ propꝛium quib' dictum eſt: Eritis mihi teſtes. ſ. j. a. Reſurrectionis q̄ ode rant: et que fidei ſūt pꝛincipium. x Reſurrectionis / quā maxime oderāt et que fidei p̄ncipale eſt iudicium. Per h̄ autem diſcernit ordinem doctoꝛum ⁊ auditoꝛum: nam multitudo copula charitatis inuicem iungebātur: apoſtoli p̄o virtute fulgentes chꝛiſti myſteria p̄dicabant: y Et gratia magna / ſpiritusſancti: vel condonationis: de qua ſequit̄: Uendidit agros / ɔgruit hic locus ei qd̄ ſupꝛa dictum eſt: Qui ſpiritum. ſ. receperant linguas omnes loquebantur: et ſignificabat ꝙ eccleſia in diuerſis nationibus ⁊ linguis habitura erat coꝛ vnū et animam: id eſt non enī omnes loquebantur linguis: ſed diuerſarum linguarum adunatio in fide chꝛiſti indicabat: quia vnus dominus / vna fides / vnum baptiſma. Eph. iiij. b. z Quiſq̄ꝫ egens / in illo pꝛincipio abūdabant vel non reputabant ſe egere: quia leti omnia ſuſtinebant: tn̄ apoſtol' dicit: In fame ⁊ ſiti ⁊c. ij. Coꝛ. xj. f. a Ante pedes: quaſi ad genua procidentes b Prout / non ſm̄ perſonas ⁊ munera: ſed ſm̄ indigentiam. c Joſeph autem. Nota duas Glo. cōtrarias. Quaꝝ vna eſt. Rab. dicit ꝙ ioſeph fuit electus cum matthia et ſocius pauli. Beda dicit ꝙ fuit ſocius pauli: ſed non fuit ille qui cum matthia elect' fuit. Hec autem contrarietas que eſt facti bene ſuſtinetur: ſed non moꝛum. d Qd̄ eſt interpꝛetatū. Beda. Ubicunq̄ ſcriptura nominū interpꝛetationes ponit ſenſum ſacratioꝛem ineſſe ſignificat. e Filius conſolationis: vel propter elemoſynam qua pauperes conſolatus eſt: vel pro mercede conſolatione quā meruit: vel quia dignus fuit pro iuda apoſtolos conſolari. f Leuites: et ſic non habebat hereditatem. Numeri. vlt. a. Quomodo ergo vendidit agrum. Sol. Habebant leuite agros ad alenda pecoꝛa. Unde et Hiere. xxxij. b. Poſſedit agrum in anathot. Uel littera ſoluit que dicit qd̄ fuit cypꝛius genere: quia in diſperſione facta ſub antiocho illuc receſſit pater eius: et ibi agrum habere potuit ⁊ vendere. Ideo dicit Interlin̄. Haberet. Ubicunq̄ vel quacūq̄ occaſione. Glo. Quia cypꝛius fuit poſtea diſcedens a paulo patriam repetijt. g Precium / non partem ſed totum. h Ante pedes: vt cōmune fieret omniū: et ſignificaret aurum eſſe calcandum qd̄ ad pedes pꝛoijcit.

e Qui feciſti. Magna potētia oſtenditur. f Spūſctō: non ſenſu humano. g Per os: quaſi p tubam vt nō crederetur vox hoīs. h Patris nr̄i: noſter ſicut pater ſed tuus puer

Pſ. 2. i Quare ⁊c. Nō quaſi neſci' querit: ſed inſaniā coꝛripit eoꝝ q̄ in ſaluatoꝛē inſurrexerunt nō leſi ab eo ſed in multis adiuti.

F

k Fremuerunt / moꝛe ferarū agitati: motu imperito ⁊ irrationali. l Gentes / romani milites ne regnū ad iudeos trāſiret. m Et populi / iudei n Meditati / ex deliberatione facientes. Mat. xxvj. a. Conſiliū fecerūt vt ieſum dolo tenerēt ⁊ occiderent. o Inania / chꝛiſtū non reſurgere. p Aſtiterunt reges. i. herodes: Plurale p ſingulari: vel herodes ⁊ pilat' dicunt̄ reges. q Terre: non celi. r Et pꝛincipes / ſacerdotū. s In vnū / in atrium caiphe. Matth. xxvj. f. Uel herodes ⁊ pilat' ɔuenerūt i amicitiam: Luc. xxiij. a. t Dn̄m / patrē. Un̄ hoc pbatur: quia aduerſus patrem. v Et / pro quia. x Aduerſus chꝛiſtū / q̄ ɔdicit filio ⁊ patri. Joh. ij. d. Qui negat filiū nec patrē habet. Chꝛiſtū ei' / patris: de quo dicit̄: Ego autem ɔſtitut' ſū rex ab eo y In ciuitate / malignitate z Puerū tuū / qui pctm̄ nō fecit. j. Pet. ij. d. a Unxiſti / ſpūſancto. i. chꝛiſtū feciſti: Scd̄m illud: Unxit te deus oleo leticie.

Pſ. 44. b Man' / ptās / c Tua / nō ſua. d Et ɔſiliū / preſciētia. e Decreuerūt: ſicut de chꝛiſto p̄ſcieras. f Reſpice. Deo cōmēdāt qd̄ patiūt̄. g In aias / vel / minas: et da ſeruis tuis: id poſtulāt q̄ indigēt. h Loq̄ / eſt int̄ pſecutoꝛes. i Manū / potētiā vel chꝛiſtū. k Sc̄ti / ad coꝛroboratione pꝛedicatiōis. l Filij tui. In greco: pueri tui: qd̄ magi' ɔgruit voci apl'oꝝ ſatagētiū: vt p miracula hō crucifixus inoteſceret de' eſſe ⁊ dei fili'. m Mot' eſt / ad excitādas mētes in q̄ patet ſtrus oꝛōnis: et ſignificat̄ coꝛda terrena ſibi ceſſura: ſub quoꝝ pedibus ſpū veniēte terra ɔcutitur pauoꝛe: vt diſcuſſa terrenitate diſcant ad celeſtia conſurgere. n Et repleti / quātū ad nouit̄ ɔuerſos vel quātū ad augmētū grē. o Loquebāt̄. Hoc enī poſtulauerāt. p Multitudis: q2 ſupꝛa dictū ē ꝙ m'tiplicabāt̄. j. Coꝛ. v. c. ſenſus. q Et aīa / volūtas q̄ mūdū pfecte reliq̄rāt: non ſe alijs pferebāt: ſed tanq̄ vni' m̄ris eccleſie viſcerib' editi fraternitatiſ amoꝛe gaudebāt. Nota in babel facta ē linguarum ⁊ voluntatum ɔfuſio. Gen̄. xj. a. Cū alt̄ nō itelligeret̄ ab altero. Hic lingue et volūtates omniū humilitatis merito vniunt̄ qd̄ vſq̄ hodie ſeruant clauſtrales: repꝛobi autem diabolo ſeruientes diuerſa mente ⁊ pugnati inter ſe certamine agitantur. r Nec q̄ſq̄

a dixiſſet. Qui cū audiſſēt vnā
b nimit̄ leuauerūt vocē ad deū
c ⁊ dixerūt: Dn̄e tu q̄ui feciſti ce
d lum ⁊ terrā / mare ⁊ oīa que i
e eis ſūt: qui ſpūſanctō per os
f patris noſtri dauid pueri tui
g dixiſti: Quare fremuerūt gen
h tes et populi meditāti ſūt in
i ānia. Aſtiterunt reges terre ⁊
k pꝛincipes cōuenerūt i vnum
l aduerſ' dominum et aduerſ'
m chꝛiſtū eius: Conuenerūt eni
n vere in ciuitate iſta aduerſus
o ſanctū puerꝝ tuū ieſum quem
p unxiſti: herodes ⁊ ponti' pi
q latus cum gentib' ⁊ populis
r iſrl̄: facere q̄ man' tuā et ɔſi
s liū tuū decreuerūt fieri. Et nūc
t dn̄e reſpice i minas eoꝝ ⁊ da
u ſeruis tuis cum oī fiducia loq̄
v verbū tuū in eo ꝙ manū tuā
x extēdas ad ſanitates ⁊ ſigna
y ⁊ pdigia fieri p nomē ſancti fi
z lij tui ieſu. Et cū oraſſēt / mot'
a ē loc' i q̄ erāt ɔgregati: ⁊ reple
b ti ſūt oēs ſpūſctō / ⁊ loq̄bant̄
c verbū dei cū fiducia. Multitudinis aūt credētiū erat coꝛ
d vnū ⁊ āia vna: nec q̄ſq̄ eoꝝ
e q̄ poſſidebat aliq̄d ſuū eſſe dicebat: ſed erāt ill' oīa cōmūnia.
f Et vtute magna reddebant
g apl'i teſtimoniū reſurrectiōis
h ieſu chꝛiſti dn̄i nr̄i: et grā magna erat i oib' illis. Nec enī
i q̄ſq̄ egēs erat int̄ illoſ. Quot
quot enī poſſeſſoꝛes agroꝝ
aut domoꝝ erāt / vendētes afferebāt p̄cia eoꝝ q̄ vendebāt
a et ponebāt āte pedes apl'oꝝ.
b Diuidebat̄ aūt ſingulis p'ut
c cuiq̄ op' erat. Joſeph autē q̄
cognoiat' ē barſabas ab apo
d ſtolis: qd̄ ēſt interp̄tatū filius
f ɔſolatiōis / leuites cypꝛi' ge
nere cum haberet agrum ven
g didit eum: ⁊ attulit preciū ⁊
h poſuit ante pedeſ apoſtoloꝝ.

Al. ſanias

3.5.4. 2.4.1.c. et c.4. 3.5.4. 12.4.4. videlicet. 33.A.10.

H

Uir autem quidā ⁊c.

v Vir autē quidam ⁊c̄. Hoc ¶ Expoſi. Capi. V.
capitulum diuidit in quattuor partes. In pͥma agit
de anania et ſaphira. In ſecūda de virtute ⁊ operibꝰ
apoſtoloꝝ: ibi: Per manus. In tertia de inuidia ſacerdo
tū contra apoſtolos: ibi: Exurgens aūt pricepſ. In quar
ta de ↄſilio gamalie
lis: ibi: Surgēſ au
tem ⁊c̄. Itē prima
pars habet tres par
A ticulas. In pͥma agi
tur quō ananiaſ frau
dauit ꝺ̄ precio agri.
In ſecūda quō argu
tuſ a petro expirauit
ibi: Dixit aūt pe
trus. In tertia quō
vxor arguitur a pe
tro: et ſimiliter mor
tua eſt: ibi: Factū
eſt ⁊c̄. Dicit ergo:
a ¶ Vir aūt. Iſtius
nomen ante non po
nitur: vt ioſeph. ſ. ꝓ
ximo: quia iſtum cul
pa ignobilē fecit. b
¶ Saphira: que fuit
conſors criminis: et
ideo mortiſ. c ¶ Et
fraudauit. Ideo
fraus fuit/ quia totū
vouerat ſicut aliꝗ. d
¶ Partē: q̄ſi nō ꝑci
B puam: quia totum
vendidit: ſed non to
tum attulit. Contra
illud Matth. xix. c.
Si vis ꝑfectus eſſe:
vade vende oīa que
habes ⁊ da pauperi
bus. Incepit perfe
ctionē vendendo: ſ; non perfecit totum dando. e ¶ Dixit
aūt petrus. Secūda particula: q̄ſi princeps apoſtoloꝝ loq
tur. f ¶ Temptauit. Increpatio ē. In greco: Impleuit: nō
intrando/ qꝺ ſolius dei eſt: qui cor ſolus replere poteſt: ſ; mali
cie ſue virus inſerendo ⁊ trahendo affectum ad incentiua vi
tiorum quibus plenꝰ eſt. Temptauit. Preteritū ponit: q̄
preterita ⁊ conſūmata erat tēptatio. Que agitur tribꝰ modiſ:
Suaſione/ delectatione/ conſenſu: qꝺ totū completum eſt in
anania. Ideo increpatur ſathanas contrariꝰ qui ſpirituiſan
cto cōtradicit. g ¶ Mētiri. Hoc ſciebat reuelatione ſpirituſ
ſancti: ideo non dicit nobis: ſed/ ſpirituiſancto. Venda
cium fuit: quia totum vouerat. Eccs. v. a. Melius eſt nō vo
uere: q̄ꝫ pꝰ votum ꝓmiſſa nō reddere. h ¶ Nōne maneſ: q̄
ſi aliter poteras agere. i ¶ In tua: tuum erat: tibi proficere
poterat. k ¶ Poteſtate: quia nō cogimur ꝑfecti eſſe. Mat.
xix. c. Si vis perfectus eſſe. l ¶ Poſuiſti: definito conſi
lio. m ¶ In corde tuo: qꝺ cuſtodire debueras. n ¶ Rem
mentiri vel fraudare. o ¶ Sed deo. Supra dixit: Spiri
tuiſancto: per qꝺ patet ſpiritū deū eſſe: Ioh. iiij. d. p ¶ Deo:
qui ſcrutatur corda: et perdit omnes qui loquūtur mendaciū.
Qꝺ iſte putauit ſecretū/ apparet propter infidelitatē q ¶ Et
expirauit. Vt trāſgreſſores legis chriſti q̄uis tēpali morte
non puniantur: mortem ſciant ſibi imminere eternam. Rab.
Legum initia ſemper vindictis cōmendanꝶ. Nadab et abiu
igne conſumuntur: Leuit. x. a. Oza percutitur. ij. Regꝫ. vj.
b. Heli de ſella cadit. j. Regꝫ. iiij. c. vt ceteri terreātur. Lex
enim dei incipit a timore: ⁊ finitur in amore. Ideo nunc nō ita
punit delinquentes: quia ſeruitur ei ex amore. r ¶ Et factuſ
eſt timor/ propter velocē vindictam. Anticipatio eſt: quia
ante mortem vxoris pauci audierūt: q̄uis etiam pauci timue
runt. s ¶ Factum eſt. Tertia particula de morte ſaphire.

a Vir autem qui ¶ Ca. V
v dam nomine ananias
b cum ſaphira vxore ſua
c vendidit agrū ⁊ fraudauit ꝺ̄
precio agri conſcia vxore ſua:
d et afferens partem quandam
ad pedeſ apoſtolorum poſuit.
e Dixit autem petrus ad ana
f niam: Anania cur temptauit
g ſathanas cor tuum mentiri te
ſpirituiſancto: ⁊ fraudare de
h precio agri? Nōnne manens
tibi manebat: ⁊ venundatum
i in tua erat poteſtate? Quare
k l m poſuiſti in corde tuo hāc rēm?
n o Non es mentitus hominibꝰ
p ſed deo. Audiens autem ana
q nias hec verba/ cecidit ⁊ expi
r rauit. Et factus eſt timor ma
gnus in omnes qui audie
runt. Surgentes autem iuue
nes amouerunt eum: ⁊ effe
s rentes ſepelierunt. Factum
t eſt quaſi horarum trium ſpa
v cium: ⁊ vxor ipſius neſciens
x qꝺ factū fuerat introijt. Rn̄

y dit autem ei petrus: Dic mihi
z mulier ſi tanti agrum vendi
diſtis? At illa dixit: Etiam tā
a ti. Petrus aūt ad eam: Quid
b vtiq̄ꝫ conuenit vobis tempta
c re ſpiritum dn̄i? Ecce pedes
d eorum qui ſepelierunt virum
e tuum ad oſtium: ⁊ efferent te.
f Confeſtim cecidit ante pedes
eius ⁊ expirauit. Intrātes au
tem iuuenes inuenerunt illā
mortuam ⁊ extulerunt ⁊ ſepe
g lierunt ad virum ſuum. Et fa
ctus eſt timor magnus in vni
h i uerſa eccleſia ⁊ in omneſ q̄ au
k dierunt hec. Per manus au
l m tem apoſtolorum fiebant ſig
n na ⁊ prodigia multa in plebē.
o p Et erant vnanimiter omnes ī
q r porticu ſalomonis. Ceteroꝝ
s autem nemo audebat con
t iungere ſe illis: ſed magnifica
bat eos populuſ. Magis au
tem augebatur credentium in
domino multitudo virorum
v x ac mulierum: ita vt in plateas

t ¶ Moraꝝ triū. Paruū tempꝰ penitētie datur: quia minus
peccauit que capiti cōſenſit. j. Corſ. xj. a. v ¶ Neſciēs/ mor
tē viri. x ¶ Rn̄dit/ rei nō v̄bo: itroitui vxoris nō ſermoni: vl̄
cogitationi ſue: quia anteq̄ꝫ veniret ꝓpoſuerat arguere eam.
y ¶ Dic mihi. Culpam vxoris interrogans declarat ex eius
confeſſione quā vir
ſuam monſtrauerat
in opere. z ¶ Si tā
ti. Ex reuelatiōe ſpi
rituſſancti ſciuit pre
cium agri: et poteſt
ſupponere li/ tāti/ ꝓ
toto p̄cio: et ſic mon
ſtratur culpa confitē
tis: quia totum non
attulit: vel pro parte
preſenti: et ſic menti
ta eſt celans partem
reſuarā. a ¶ Quid
ſupple eſt hoc qꝺ feci
ſti/ qꝺ malum eſt: q̄
ꝺ̄ faciendo/ b ¶ Cō
uenit vobis tem
ptare: quia crede
bant poſſe latere: vl̄
q̄ probauerūt quan
ta ſit eius ſcientia:
vel totum eſt incre
patio: Quid vtiq̄ꝫ
⁊c̄. c ¶ Spiritum C
domini: non nos
homineſ vt putaſtiſ.
Exo. xvj. b. Non
contra nos eſt mur
mur veſtrum ſed cō
tra dominū. Et Nu
meri. xvj. b. Quid
eſt aarō vt murmure
tis contra eum? d
¶ Quid ſepeliēt.
Breui narratione totum concludit: Qui eni ſepelitur mortuꝰ
eſt. e ¶ Et efferent te. Stati moriturā ſignificat/ non que
ſtus cauſa/ ſed ad terrorem poſteroꝝ tam crudelem dat ſenten
tiam. Prouidebat enī futura ziʒania/ que ſimplicitatē eccleſie
moribꝰ adulterarēt. Ex hiſ vt dicit Glo. exorti ſūt ſarabaite: ꝺ̄
quibus dicꝶ in regl̄a beati bn̄dicti: Qui rebus ſuis nequaq̄ꝫ
derelictiſ apoſtoloꝝ diſtrictionē ſe ſimulāt cuſtodire. f ¶ Ce
cidit/ q̄ cōſenſerat. Roma. j. d. Non ſolū qui facit/ ſed q̄ cō
ſentit faciētibꝰ. Ex hoc videꝶ q̄ mulier nō debet excipi ab ex
cōmunicatione. g ¶ Ad virum: id eſt iuxta virū. Ex quo
multi ſumunt exemplum: vt vxores ad viros ſuos ſepeliant.
Aliꝗ indignum putant a preuaricatoribus exempla ſumere.
h ¶ Eccleſia/ congregatione fideliū. i ¶ In omnes/
infideles. k ¶ Per manus. Secunda pars principalis:
que non diuiditur: ſed tota eſt de virtute et opere apoſtoloꝝ.
Per manus: non tm̄ per verba vel vmbram: quod de
petro dicitur. j. eodem. l ¶ Apoſtoloꝝ: non ſolius petri:
quia licet pro honore eius taceanꝶ: tn̄ facta eorum non tacen
tur. m ¶ Fiebāt ſigna. Amplior cauſa timoris deſcribiꝶ
et zelus ſacerdotū ſuſcitatur n ¶ In plebe: non in ſacerdo
tibuſ: quia iſti credebant: illi non. o ¶ Vnanimiter. In hoc
mirandi ſunt: quia magnitudo gratie nō fecerat ſenſus diuer
ſitatem. p ¶ In porticu/ orationi inſtantes ⁊ doctrine.
q ¶ Salomonis: per quam ſalomon intrabat in templum.
r ¶ Ceteroꝝ/ infidelium. s ¶ Coniūgere/ ficte territi exē
plo ananie ⁊ ſaphire. Vl̄ cetū fideliū: coniūgere/ equiparare.
Sed magis reuerētiā exhibebāt: Vn̄ ſequiꝶ: t ¶ Sed ma
gnificabat eos populꝰ. Glo. A longe ſtās et ſtupēs. v
¶ Ac mulierū. Nullus eni ſexꝰ a dn̄o excludiꝶ: q̄ nō eſt ac
ceptor ꝑſonarū deus. j. x. d. Gal. iij. d. Non eſt maſculꝰ neq̄ꝫ
femina. x ¶ Vt in plateas: q̄ſi tanta erat multitudo cre

eijcerent infirmos/ ꝛ ponerēt
a b in lectulis et grabatis vt ve-
c niente petro ſaltem vmbra il-
lius obumbraret quemꝙ eo-
d rum et liberarentur omnes
ab infirmitate. Concurrebat
e autem et multitudo vicina-
rum ciuitatum hieruſalem af-
ferentes egros et vexatos a
ſpiritibus immundis qui cu-
f g rabantur omnes. Exurgens
autem princeps ſacerdotum
h i et omēs qui cū illo erant: que
k ē hereſis ſaduceorum/ reple-
l m ti ſunt zelo et iniecerunt man⁹
in apoſtolos ꝛ poſuerunt eos
n o in cuſtodia publica. Angel⁹
p autem domini per noctē ape-
riens ianuas carceris ꝛ edu-
q r cens eos dixit: Ite/ ꝛ ſtantes
s t loqmini in templo plebi om-
v x y nia verba vite hui⁹. Qui cū
audiſſent/ intrauerūt dilucu-
z lo in templū/ ꝛ docebant. Ad
a ueniens autem princeps ſa-
cerdotum ꝛ qui cum eo erant:
b conuocauerunt concilium/ et
c d omnes ſeniores filiorum iſra
el: ꝛ miſerunt ad carcerem vt
e adducerentur. Cum veniſſēt
f autē miniſtri ꝛ aperto carcere
non inueniſſent illos: reuerſi
nūciauerunt/ dicentes: Carce-
rem quidem inuenimus clau-
g ſum cum omni diligētia: ꝛ cu-
h i k ſtodes ſtantes ad ianuas: ape
rientes autem neminem in- E
tus inuenim⁹. Ut autem au-
l dierunt hos ſermones magi-
ſtratus templi ꝛ principes ſa-
m cerdotum/ ambigebant de il-
n lis quidnam fieret. Adueni-
ens autem quidam nūciauit
eis: quia ecce viri quos poſui
o ſtis in carcere ſunt in templo
p ſtantes ꝛ docentes populum.
q Tunc abijt magiſtratus cum
r miniſtris ꝛ adduxit illos ſine
s vi. Timebant eni populum
ne lapidarentur. Et cum ad-
duxiſſent illos ſtatuerunt in
t concilio. Et interrogauit eos
princeps ſacerdotum/ dicēs:
v Precipiendo precepim⁹ vo-
x bis ne doceretis in noīe iſto:
y z et ecce repleſtis hieruſalē do-
a b ctrina veſtra: ꝛ vultis introdu-
c d cere ſup nos ſanguinē hoīs

dentiū vt omnes non poſſēt petrū contingere. Uel tanta fidei fortitudo vt crederēt ſolam petri vmbram ad curationē infirmorū ſufficere. Uel tot infirmi afferebant a credētib⁹ vt petr⁹ omnes non poſſet tangere. a In lectulis/ qualibuſcūꝙ. b Et grabatis: a graba qđ ē caput: quādo aliqđ capiti tm̄ nō corpi ſubſternit. c Petro/ quaſi prīcipe. d Et liberarent. Joh. xiiij.b. Maiora horum faciet. e Uicinarū ciuitatū: preter habitatores hieruſalē. f Omnes: ecce generalitas curationis. g Exurgēs aūt pnceps ꝛc. Tertia ps: q̄ diuidit i ſeptē. In pma agit quō ſacerdotes iuidentes apłis miſerūt eos in carcerē. In ſecūda/ quō apto carcere angelus iuſſit eos pdicare: ibi: Angelus aūt. In tertia/ quō obediētes angelo pdicauerūt: ibi: Qui cū audiſſent. In quarta/ quō ꝯgregati ſūt ſacerdotes ad iudicādū eos: ibi: Adueniens aūt. In qnta nunciat eis ꝙ apłi predicarēt: ibi: Adueniens autē qdā. In ſexta adducunt apłi ſine vi: ibi: Tūc abijt. In ſeptima rn̄det petr⁹ ibi: Rn̄dēs autē petr⁹ ꝛc. Dicit ergo: Exurgēs aūt/ ad tenēdos apłos. b Et oēs/ ad terrendū ꝓplm. i Que eſt hereſis. i. hec ē vna de ſeptē hereſibus iudeoꝝ. Hereſis aūt ſciſſio interptat: vł dicit ab electiōe: qꝛ ſpretis alioꝝ dictis qđ ſequēdū putat eligit. k Saduceoꝝ: q̄ interptāt iuſti: dicti a ſadoch ſacerdote: vel ꝓpt gen⁹ vel ꝓpt mores: iuſtificātes eni ſeipſos vendicabāt ſibi qđ nō erāt/ negātes reſurrectionē corpoꝝ: aīam cū corpe mori dicebāt: Matth. xxij.d. Nec angelū nec ſpiritū eſſe dicebāt. j. xxiij.b. Oēs ſcripturas reſpuentes pter qnꝙ libros moyſi. Et ideo maxime pſequebantur apłos: quia reddebant teſtimoniū reſurrectionis chriſti. l Zelo/ inuidia. m Et iniecerūt: Ecce fructus zeli: qui tunc primo non incepit/ ſed illa hora ad plenitudinem malicie peruenit. n Publica: in qua erant latrones: nobiles enim in ſecreto ponebantur. Uel/ Publica: quia multi ibi erāt propter loci firmitatem. o Angelus. Secunda particula. p Dn̄i: ad differentiā mali. q Ite/ firmi. r Stātes/ ſtabiles vł manifeſti. s In templo/ loco celebri quē ſacerdotes frequentabāt. t Plebi/ non ſacerdotibus. v Omnia/ nihil pro timore celantes. x Uite huius: chriſtiane vel eterne: dicit Glo. qđ ideo non additur: quia famoſa erat ſecta chriſtianorum/ pro qua incarcerati erant. Et nota ꝙ hic dicitur angelus aperuiſſe ianuas carceris: paulopoſt dicitur ꝙ miniſtri clauſum inuenerunt carcerem. Reſpōſio: ꝙ due erant porte. Anterior. ſ. et interior: quarum alterā aperuit: alteram non. Uel dicitur angelus aperuiſſe: quia ita facile eduxit ac ſi aperta eſſet: ꝛ hoc miraculoſe. Uel hoc dicit ſm opinionem apoſtolorum/ opinātiū ianuam fuiſſe apertā.

l. S.4.a.

J.12.a.

B

Huic concordat Glo. Be. Non dubitet thomas chriſtum carnem ꝛ oſſa habuiſſe: quem ianuis clauſis vidit intraſſe: ecce petrus cum ſocijs mortali adhuc carne veſtitus/ clauſis ianuis egreditur. y Qui cū audiſſent ꝛc. Tertia particula: in qua ſm preceptum angeli prompta eſt obediētia predicandi. z Et docebant: ſicut erant iuſſi: Loquimini ꝛc. a Adueniens ꝛc. Quarta particula. b Concilium. Ad hoc enim poſiti fuerant i cuſtodia: vt ad iudiciū traherentur. c Seniores/ etate. d Filiorū iſrael: ſacerdotum vel ſcribarum. e Ut adducerentur/ apoſtoli. f Et aperto carcere/ quem clauſum inuenerunt. g Cū omni diligentia: vt mai⁹ ſit miraculum. h Et cuſtodes: vt minor ſit euadendi facultas. i Stantes/ non negligentes. k Ad ianuas: non ex latere vł poſt tergū. l Magiſtratus: potentes vel ſapientes. Et eſt legēdum ſingulari numero ſm grecum: ſicut ꝛ paulopoſt dicitur: Abijt magiſtratus. m Ambigebāt: vtrum fraude factū eſſet: vł potētia. Uł mirabātur: tum ꝓpt firmitatē carceris: tum propter celebritatē virtutis in publico facte: ſicut dicit Glo. Be. Qui ſtimulante inuidia dicunt ieſum furantib⁹ apłis de monumēto ſublatum: Matth. vlt. c. quo furto dicunt apoſtolos de carcere clauſo ſublatos: n Adueniens aūt qdā ꝛc. Quinta particula. o In templo. Patet nō fuiſſe fraudē cū nō lateāt poſt euaſionē. p Et docētes: qđ vos ꝓhibuiſtis. q Tūc abijt ꝛc. Sexta pars: nec ſic credūt: malicia eni interior cor perfidum ſignis etiā manifeſtis obdurat. r Sine vi. Magnitudo fidei nō timere facit eos q̄ ſe vinxerāt. s Populū/ nō dei. t In ꝯcilio. Matth. x.b. Tradent vos in concilijs. v Precipiēdo: nō leuiter dixim⁹/ ſed auctoritate pontificali/ precepim⁹. In greco: Nōne pcipiendo precepim⁹ vobis ꝛc. Nam ſic loqui magis ꝯuenit interrogāti. x In nomine iſto/ ieſu. ſ. qđ ꝓpter claritatē vel odiū tacēt. y Repleſtis: nō ſolū ꝯtra ꝓhibitionē noſtrā docuiſtis. z Hieruſalē: metropoli: in q̄ nos etiā ꝯuerſamur: In quo ignorātes laudāt apłos: qui minis non territi predicare non ceſſant. a Ueſtra/ noua ꝛ culpabili. b Et vultis: interrogatiue dicūt: ſolet eni in ꝓbis eſſe dubietas/ cū in corde firma habeatur ſententia. c Sanguinem: id eſt ſanguinis vindictam predicando eum iuſtū fuiſſe/ et chriſtum. Hoc tn̄ et ipſi petierant: Matth. xxvij.c. Sanguis eius ſuper nos: Qđ dixerunt non animo imprecandi ſibi/ ſed timentes ne chriſtus permitteretur viuere: quem pre inuidia non poterant etiam videre. Ideo omnibus modis volebant effundi ſanguinem eius. d Hominis/ non dei. Iterum nomen ieſu tacent: vt. ſ.

Reſpondēs autem

a Rñdens aũt petr⁹ ⁊c̃. Septima particl'a. Temeraria pontificis interrogatio prudẽti rñſione ↄfutat. b Et apl'i et feruore ⁊ zelo non patiunt / vt ꝑus / vnũ pro omnib⁹ loqui. c Obedire. Breuit loquedo dant exẽplũ nõ vtendi ꝟbo/ rũ circũitu. d De⁹ patrũ: nõ nou⁹ nec a nobis nuꝑ inuẽ/ tus: vt eoꝝ inobediẽtia ſit inexcuſabil'. e Patrũ nr̃oꝝ. ſ. iij. c. dixerat: Deus abraã / iſaac / ⁊ iacob: ideo nunc breuiter trãſit. f Suſcitauit / i reſurrectiõe: q̃ maxime oderãt. g Interemiſt'. Hic manifeſte ſanguinẽ itroducũt. h Suſpendẽtes: q̃ſi reũ et maledictũ: Deut. xxj. d. i Principem / toti⁹ eccle/ ſie q̃ in celis ⁊ i terra eſt. k Et ſaluatorẽ / hoim. l Exaltauit / ꝟtutib⁹ vel aſcẽſu i celũ. m Dextera ſua / ꝓſperitate eternitat' vl' filio. n Ad dandam / vtriq; ꝓplo. o Penitentiã. Jõ virtutes oñdit: ideo i celũ aſcendit. p Et remiſſionẽ: que eſt fruct⁹ pnie. q Teſtes / reſurrectionis et aſcẽſionis ⁊ ꝟtutũ et miſſiõis ſpũſſcti. r Et ſpũſſctũs / teſtis eſt ne vilis ſit ſermo human⁹. ſ Dedit / iam coram vobis oib⁹. t Obedientibus / nõ tm̃ nobis: ſ etiã vobis ſi vult' accipe: et ſic ad pniam vocat. Qui ſpũſ ita noſ roborauit vt etiã vob̃ reſiſtẽtib⁹ p̃di/ cem⁹: q̃ loquẽs in nobis format ꝟba q̃ auditis: Math. x. c. v Diſſecabant / corde: q: nullus doloꝛ maioꝛ q̃ȝ inuidia. x Interficere: q: ꝟbis nõ poterãt eos ꝓhibere. y Surgens aũt ⁊c̃. Quarta pars de ↄſilio gamalielis. Et habet tres particulas. Jn p̃ma monet iudeos vt diſcrete ſe habeãt circa apl'os / ad hoc inducẽs p q̃dã exẽpla. Jn ſecũda cedunt apl'i: et ſic dimittunt: ibi: Cõſenſerũt. Jn tertia dicitur q̃ ibant gaudentes a conſpectu concilij. z Phariſeus nõ ſaduceus / q̃ negabat reſurrectionẽ. a Gamaliel: q̃ vt clemẽs dicit ↄſoci⁹ apl'oꝝ erat: ſed eoꝝ ↄſilio cũ iudeis erat: vt iniq̃ eoꝝ ↄſilia deſtrueret ⁊ furorẽ mitigaret. b Legiſdoctoꝛ / nõ imperit⁹ q̃ nõ audiret. c Honorabilis / ꝓpt q̃ facil⁹ ei ↄſenſerũt. d Juſſit / ſecedere iubet: q̃ſi excludẽdos vt tollat a ſe ſuſpicionẽ. e Viri: q̃ ſobrij ⁊ prudẽtes eẽ debetis. f Quid acturi ſitis / nõ iudicãdo cũ furoꝛe. g Aliquẽ / magnũ ꝓphetã vl' chꝛiſtũ. Hic vt dicit ioſeph⁹ ſuaſit multis vt ſublatis de ciuitate facultatib⁹ ſuiſ venirẽt ad ripaſ iordanis / ꝓmittẽs ſe diuiſo fluuio ſiccũ ſuis p̃ſtare trãſitũ: q: magus erat. Qđ audiẽtes romani miſſa m'titudine eq̃tũ multos ex illis pemerũt: et caput ei⁹ hieruſalẽ ptulerũt. h Jn dieb⁹ ꝓfeſſiõis: q̃n exijt edictũ a ceſare auguſto ⁊c̃. Luc. ij. a. vt ſinguli ſoluẽdo tributũ ꝓfiterent de qua natiõe eſſet. Jſte ꝟo iudaſ diſſuadebat tributũ dari / ne libertatẽ amitterẽt: docẽs ex Deut. vj. c. ſoli deo ſeruiẽdũ cui decimas ſoluerẽt ⁊ p̃mitias ⁊ oblatiões et vota: quẽ ſimilit occiderũt romani.

a iſtius. Reſpondẽs aũt petruſ
b et apoſtoli dixerũt: Obedire
c oportet deo magl' q̃ȝ hoibus.
d Deus patrũ nr̃oꝝ ſuſcitauit
e f ieſũ quẽ voſ interemiſt' ſuſpẽ
g h dẽtes in ligno. Hũc de⁹ prin
i k l cipẽm ⁊ ſaluatorem exaltauit
m n dextera ſua ad dandã penitẽ
o p tiam iſrael ⁊ remiſſionẽ pctoꝝ
q et nos ſum⁹ teſtes hoꝝ verbo
r ſ rũ et ſpũſſctũs quẽ dedit de⁹
t oib⁹ obediẽtib⁹ ſibi. Hec cũ
v audiſſent / diſſecabant ⁊ cogi
x y tabãt interficere illos. Sur
z gẽs aũt q̃dã i ↄcilio phariſe⁹
a b noie gamaliel legiſdoctoꝛ ho
c d norabil' vniuerſe plebi / iuſſit
foraſ ad breue hoies fieri. Di
e xitq; ad illoſ: Viri iſraelite: at
tendite vobis ſup hoib⁹ iſtis
f q̃d acturi ſitis. Ante hos eni
dies extitit theodas dicens ſe
g eſſe aliquẽ: cui ↄſenſit numer⁹
viroꝝ circit' q̃dringẽtoꝝ: q̃ oc
ciſ⁹ ẽ ⁊ oẽs q̃cũq; credebãt ei
diſſipati ſũt: ⁊ redacti ad nihi
lũ. Poſt hũc extitit iudas ga
h lileus in diebus profeſſionis:
i k et auertit populũ poſt ſe. Et

6

ipſe perijt / ⁊ oẽs quotquot cõ
ſenſerunt ei diſperſi ſunt. Et
l nũc itaq; dico vobis / diſcedi
te ab hoib⁹ iſtis: ⁊ ſinite illos.
Qm̃ ſi eſt ex hoib⁹ conſiliũ h
m aut opus diſſoluetur: ſi vero
ex deo eſt / nõ poteritis diſſol
uere illud: ne forte ⁊ deo repu
n gnare videamini. Cõſenſe
o rũt autẽ illi: ⁊ ↄuocãtes apl'os
p cẽſis denũciauerũt ne oino lo
q querent i noie ieſu / ⁊ dimiſe
r runt eos / ⁊ illi q̃dem ibãt gau
dentes a ↄſpectu concilij: q̃m
s t digni habiti ſunt pro noie ie
ſu ↄtumeliam pati. Omni au
tem die nõ ceſſabãt in templo
v x et circa domos docentes et
y euangeliȝãtes chꝛiſtum ieſũ.

z N diebus Capl'. VI
a aũt illis creſcente nu
b mero diſcipuloꝝ factũ
c eſt murmur grecoꝝ aduerſus
d hebreos eo q̃ deſpicerentur i
miniſterio quotidiano vidue
e eorum. Cõuocantes autem
f duodecim multitudinem diſ
g cipulorum dixerunt: Nõn eſt
equũ nos derelinquere ver

Cui⁹ erroꝛ ita p̃ualuit: vt ſup h ieſus interrogaret: Mat. xxij. b. i Et auertit / a veritate. k Populũ / multũ vt nõ miremur multitudinẽ credentiũ. l Diſcedite: nolite interficere. m Si ꝟo / graui⁹ inculcat ↄſiliũ ne ſpernat. n Cõſenſerũt aũt ⁊c̃. Scđa p̃ticula. Cõſẽtire ẽ ſenſũ ſenſui iungere. o Et ↄuocantes / comuni cõſenſu. p Ceſis. Mat. x. b. Jn ſynagogis ſuis flagellabũt voſ. q Jn nomine ieſu. Et erit' odio oib⁹ ꝓpt nomẽ meũ. r Gaudentes / gaudio ⁊ exultatione: q: merces vr̃a ⁊c̃. Mat. v. b. Luc. vj. d. ſ Digni. Nõ putabãt ſe laborare: ſed magnũ mun⁹ accipere: q: beati q̃ ꝑſecutionẽ patiũt: Mat. v. a. t Pro noie / nõ ꝓ alio crimie. Glo. Vbi chꝛiſtus i cauſa ẽ maledictio eſt optanda. j. Pet. iiij. d. Nullus vr̃m patiat vt fur ⁊c̃. v Et circa domos / tẽplo vicinas vel toti⁹ ciuitatis. x Docẽtes / que ptinent ad mores. y Et euãgeliȝãtes: fidem ieſu q̃ fuit chꝛiſtus. Ex h patet ſi dei fortitudo: q: nec ꝟbo ꝓhibiri nec flagellis ceſi poſſunt a predicatione prohiberi.

Al. tẽos

A

Expoſi. Ca. VI.

In dieb⁹ aũt illiſ. Hoc capl'm ſextũ diuidit in tres ptes. Jn p̃ma agit de murmure diſcipuloꝝ ⁊ cauſa murmuris. Jn ſecũda de ſedatiõe murmuris p inſtitutionẽ ſeptẽ diaconoꝝ: ibi: Cõuocãtes. Jn tertia de ꝟtutibus ſtephani et p̃dicatiõe eius: ibi: Stephanus ⁊c̃. Dicit ergo: z Jn dieb⁹ aũt illis: p̃l⁹ dixerat: Oi die. a Creſcẽte / ſedulitate p̃dicantiũ. b Diſcipuloꝝ / chꝛiſtianoꝝ q̃ tũc diſcipl'i vocabãt. Oi die. Glo. Sepe talia iterponunt capitula breuit multa colligẽtia: vt finẽ preterito ſermoni ⁊ fũdamẽtũ faciãt ſequẽti. a Creſcẽte numero / nõ merito. Eſa. ix. a. Multiplicaſti gentẽ ⁊c̃. c Aduerſus hebreos: q: viduas ſuas p̃ferebãt viduis grecoꝝ in miniſterio vtpote eruditiores. Greci aũt vocant de gẽtib⁹ ↄuerſi vl' ipſi iudei int grecos ↄuerſati tempe diſꝑſionis. d Deſpicerentur / vt ex deſpectu plus grauarent: vel q: nimiſ occupabant in miſterio / eo q̃ bene ſcirẽt miſtrare: ſicut martha conquerit de maria: Luc. x. g. Vel q: min⁹ ſufficient miſtrabãt eis hebrei: vel q: non vocabant ad miniſteriũ quotidianũ: ſicut de moyſe conquerũt dathan ⁊ abiron ⁊ choꝛe: Numeri. xvj. a. Et q̃n q; ↄtemplatiui clauſtrales vellẽt miſtrare in actiua: cõquerente maria de martha / ſignificat per ephꝛaim contra gedeonem murmurantẽ: Judic. viij. a. e Cõuocãtes aũt duodeci ⁊c̃. Secũda pars: q̃ſi cõmuni cõſenſu. f Multitudinẽ. Glo. Conſenſũ q̃rũt multitudinis: qđ in exemplum debet aſſumi q̃ȝuis: aliter poſſent ſedare murmur ſi voluiſſet. g Non eſt equũ nos / Oſtendũt epiſcopos ⁊ doctores non debere temporalib⁹ implicari. ij. Timoth. ij. a.

 Et miſtrare. Glo.

¶ a Et miſtrare. Glo. Melioꝛa ſūt fercula mētis ꝙ̄ dapes coꝛpis. b Cōſiderate. Notat diſcretionē habendā ī electione. c Fratres: ꝯcoꝛdiā. d Viros/ nō mulieres/ nō effeminatos. Eſa. iij. a. Dabo pueros ꝓncipes eoꝝ ⁊ effeminati ⁊c. e Ex vobis/ oīb⁹ ſine acceptiōe ꝑſonarū vt digniores eligant. f Boni teſtimonij: quātū ad famā. g Septē: q̄ numer⁹ ꝯuenit ſpirituiſctō. Vñ ſequit: g Plenos ſpūſctō quātū ad ſe ꝯuenit. h Et ſapia/ ſcripturaꝝ vt ſint apti ad docendū alios. Pſ.
Pſ. 143. Promptuaria eoꝝ plena. Vl' q̄ receperit ſpm̄ſctm̄ in linguis ⁊ ſignis. i Quos ꝯſtituam⁹: q̄ſi noſtrū eſt eligere/ vr̄m ꝯfirmare. k Sup hoc op⁹: vt miniſtrēt ipſi ꝓ nobis et alijs: vel ꝓſint miniſtrātibus. l Nos xo. Glo. De ſeipſis nō interrogāt: ſed iudicāt. Glo. Iſti actioni nos adherebim⁹ theoꝛice. i. contemplatiōi. Sed nōne ꝑdicatio ē op⁹ miſericoꝛdie: ꝗ̄ op⁹ actiue? Sol. Act⁹ ꝑdicationis eſt de actiua: ſed theoꝛica dr̄ ꝓpt̄ annexū. ſ. lectionē/ oꝛonem et meditationē: q̄ ſūt ꝑtes ꝯtēplatiue. In lectiōe habet materia ꝑdicationis: in meditatiōe diſpoſitio vel oꝛdo: in oꝛone formalis efficacia q̄ obtinet ꝑ oꝛonē. n Verbi/ ꝑdicatiōis. o Inſtātes: vt alij iſtruant. m Oꝛoni/ inſtātes. i. Theſſal. v. c. Sine intermiſſione oꝛate. p Et elegerūt/ ꝓpꝉi multitudo. q Stephanū. Hic ꝓm⁹ ponit ⁊ ſolus laudat: vt ī vno oēs laudentur: vl' ꝓmo martyri honoꝛ deferat. r Plenū fide/ in deū: vel cui ab oīb⁹ debeat credi. Vtrūq ꝓbauit euēt⁹. Prouer. xx. a. Virū fidelē quis inueniet. Vel/ Plenū fide/ q̄ ad intellectū. s Et ſpūſctō/ quo ad effectū. t Et philippū. Septē eligunt quoꝝ loco ſubſtituti ſūt archidiaconi: vt quaſi colūne ferāt pōdus eccleſie. v Et nicanorē. Hic ſolus aduena dicit: vel q̄ ceteri aduene nō erāt: vel q̄ notabilis fuerat futur⁹ q̄ſi alien⁹ reputat: et vltim⁹ ponit ſicut iudas ī catalogo apl'oꝝ. x Statuerūt/ q̄ elegerāt. Glo. Rab. Hic oꝛdo ſeruādus eſt in oꝛdinibus: eligat ꝓpl's: oꝛdinet ep̄s. Hi ſūt ſeptem angeli. Apoc. j. d. et ſeptem candelabꝛa lucentia. His dant ſeptē tube. i. gratia ꝑdicationis: Apoc. viij. b. y Oꝛātes. Hoc exēplo oꝛones fiūt in oꝛdinatiōib⁹: licet oꝛo apl'oꝝ nō ſit ſcripta. z Impoſuerūt man⁹. Glo. Placuit eoſdē ſacri altaris ⁊ dn̄ici ſāguinis: ſic refectiōis ⁊ mēſe cōmunis miſtros oꝛdinari. Impoſitio eni man⁹ ꝓpꝛie ē eoꝝ q̄ ad ſacri altaris ꝓmouent officiū. Ex h volūt q̄dā ſtephanū fuiſſe ſacerdotē. Poteſt tn̄ dici ꝙ ꝑus miſtrauerūt mēſis: q̄ꝺ q̄ diligent fecerūt/ poſtmodū ad mēſam dn̄i ſūt admiſſi: altaris. ſ. miſteriū: ⁊ tūc impoſuerūt eis man⁹/ nō ſtatim poſt electionē. Sed ſtephan⁹ tn̄ nō vixit q̄ pauloꝑoſt lapidat⁹ ē. Vl' pōt dici ꝙ antiq̄t⁹ bn̄ iponebant man⁹ diaconib⁹: ſed creſcēte eccleſia vt fiat diſtinctio donoꝝ q̄ dant in oꝛdinibus/ modo ſolis ſacerdotib⁹ imponunt. a Et verbū dn̄i. Idem ꝑ
S.5.g. alia ṽba ſupꝛa dixerat: Nō ceſſabāt docere ⁊c. ſ hic recapitulat vt ad narratiōis ſeriē oꝛdinate redeat: ne ſubito introducte vileſcāt ſentētie. b Creſcebat/ in fide ⁊ ope credentiū. c Et multiplicabat. Hoc ad laudē euāgelij ⁊ apl'oꝝ ponit. Hic eſt rect⁹ oꝛdo: vt creſcēte ṽbo/ multiplicet ⁊ numer⁹. d In hierl'm: q̄ nōdū erat alijs ciuitatib⁹ ꝑdicatū. e Sacerdotum. Maioꝛ cā ꝑſecutiōis: q̄ ꝑ⁹ creſcente plebe ce⁹ fuerat ꝯcitat⁹. f Stephan⁹ autē. Tertia pars: q̄ interꝑtat coronat⁹ ſublimit: q̄ lapidat⁹ humilit: vl' foꝛma martyrū. ſ. credentibus. g Gra/ ſpiritusſācti. h Et fortitudine/ fidei. Vel g Gra/ quo ad ſe: Foꝛtitudie quo ad alios. Prouer. xv. a. Dom⁹ iuſti ꝑlurima foꝛtitudo. i Faciebat: ecce foꝛtitudo. l Signa/ in paruis. k Prodigia/ in magnis. m Synagoga: ꝯgregatio et collectio n Libertinoꝝ/ a regiōe: qui erāt ꝯgregati ad feſtiuitatē. Vel ſūt filij libertoꝝ. i. manumiſſoꝝ. Cōſtat q̄ de ſtirpe eſſe ſeruili: q̄ ꝑrimū reſtiterūt fidei: q̄ etſi ab hoīb⁹ emācipati: tn̄ ſui ſūt peccati: Joh. viij. d. figura hereticoꝝ ſanctitati ⁊ fidei ꝑſecutoꝝ. o Et cyrenēſiū/ a cyrene. p Et alexādrinoꝝ/ ab alexandria metropoli egypti. Hec tria loca ſibi ꝓpinqua ſūt: ideo ſimul ponuntur. q Cilicia ⁊ aſia/ minoꝛe: q̄ etiā ſūt ꝓxime. r Nō poterāt: volebant q̄dem ⁊ conabant/ s Reſiſtere: nō tn̄ acquieſcebāt: q̄ nō recipit ſtult⁹ ṽba prudētiū ⁊c. Prouer. xviij. a. t Sapie/ ſcripturarū. v Qui loquebat/ cū omni fiducia ⁊ ſine timoꝛe. Luc. xxj. c. Dabo vobis os ⁊ ſapientiā. Matth. x. c. Nolite cogitare quō aut q̄d loq̄mini. Et Joh. xiiij. c. Nō relinquā vos oꝛphanos. x Submiſerūt/ occulte introduxerūt. y Viros: autenticos: nō viū ſed plures: vt ratū eſſet teſtimonium. z Qui dicerēt/ calliditate fraudis. a Verba blaſphemie: q̄ nouā legē veteri ꝑferebat/ chꝛiſtū. b Et deū/ ꝑꝛem cui eq̄lē dicebat. c Cōmouerūt/ ad ꝯciliū. d Et ſeniores/ auctoꝛitate ꝑcellētes. e Et ꝯcurrētes: q̄ n̄ poterāt reſiſtere/ moꝛtē parāt inferre. f Rapuerūt: Ecce violentia. g Falſos teſtes: ſicut in paſſione chꝛiſti: Mat. xxvj. f. Prouerb. xix. b. Falſus teſtis nō erit impunit⁹. h Dicentes/ ex inuidia accuſantes. i Homo iſte/ ex deſpectu: non ꝓpꝛio noīe/ ſed hoīem quaſi carnalē ⁊ infirmū dicūt. k Nō ceſſat. Addūt ad h q̄ꝺ fuerāt iuſſi. l Locū/ hieruſalē. m Et legē: q̄ tēplo ⁊ legi eccleſiā pꝛeferebat. n Nazaren⁹/ a nazareth: q̄ eſt villa ⁊ inferioꝛ loc⁹. o Iſtū/ ſctm̄ ⁊ cūctis reuerēdū. p Traditiōes: vt veteri legi noua ſuccedat. Sz q̄re dicūt falſi teſtes: Dn̄s eni dixerat de hieruſalē ꝙ nō remaneret lapis ſup lapidē. Et ſimilit̄ lex mutata ē. Sol. Dn̄s n̄ dixit ſe h facturū. ſ. q̄ lapis n̄ remaneret ⁊c. ſed romani ī vltiōe ſāguis chꝛiſti fecerūt. Legē etiā nō mutauit ſ impleuit: Mat. v. b. q Faciē angeli: ꝑ fulgoꝛe terribili: vel pulchꝛitudie cādoꝛis. Et vere āgel⁹ erat. i. nūci⁹ volūtatis dei. r Si hec ita: blaſphemaſſe dꝛ. ¶ Viri fratres ⁊c.

a bum dei/ et miſtrare mēſis. Cō
b ſiderate ꝗ̄ frātres virōs ēx vo
c bis bōni teſtimonij ſēptē plē
d nos ſpiritusſctō ⁊ ſāpia/ quos
e conſtituamus ſūper hoc op⁹.
f Nōs vero ōrationi et mini-
g ſterio vērbi inſtāntes erim⁹.
Et placuit ſermo coꝛam om-
p ni multitudie. Et ēlegerūt ſtē
q phanū virū plēnū fide ēt ſpū
s ſctō ēt philippū ⁊ ꝓchoꝛ ⁊ ni
v canōrē et thimonē et parme-
nā et nicolaū aduenā antio-
x chenum. Hos ſtātuerūt ante
y ꝯſpectū apl'oꝝ ⁊ ōrātes impō
a ſuerūt eis man⁹. Et vērbū do
b mini crēſcebat: ⁊ mūltiplica-
d bat numer⁹ diſcipuloꝝ ī hie-
ruſalē valde. Multa etiā tur-
e ba ſācerdotū obediebat fidei.
f Stēphan⁹ aūt plen⁹ grā ⁊ fōꝛ
h titudine fāciebat ꝓdigiā et ſi-
k gnā magna in populo. Sur-
rexerunt autem quidam de ſy
m nāgoga que appellatur libēr-
o tinoꝛum ⁊ cyrēnenſium ⁊ ale-
p xāndrinoꝛum ⁊ eoꝝ qui erāt a
q ciliciā et aſia diſputantes cū
r ſtephano: ⁊ non pōterant rē-
t ſiſtere ſāpientie ⁊ ſpiritui qui
v lōquebatur. Tunc ſūbmiſe-
z runt virōs qui dicērent ſe au-
a diſſe eum dicentē vērba blaſ-
b phemie in moyſen ⁊ dēum.
c Cōmōuerunt itaq plebem et
d ſēniores ⁊ ſcribas et ꝯcūrrē
f tes rāpuerūt eū ⁊ adduxerūt
g in conciliū: ⁊ ſtatuerūt fālſos
h teſtes dicēntes: Hōmo iſte
k nōn ceſſat loqui verba aduer
l ſus lōcum ſanctum ⁊ lēgem.
Audiuim⁹ eni eum dicentem
n q̄m ieſus nāzaren⁹ hic deſtru-
o et locum iſtūm: ⁊ mutabit trā-
ditiones: quas tradidit no-
bis moyſes. Et intuentes eū
omēs qui ſedebāt ī cōcilio/ vi-
q derūt faciē ei⁹ tāq faciē āgeli.
Dixit aūt pꝛiceps ſacerdotū:
r ſi hec itā ſe habent. Qui ait:

a Viri fratres ¶Capi. VII
b c et patres/audite. Deus
d e f glorie apparuit patri no
g h ſtro abrae cū eſſet i meſopota
i mia priuſq̃ moraretur in charran
k l et dixit ad illū: Exi de terra tua
m et de cognatiōe tua ⁊ veni in
n o terrā quam tibi monſtrauero.
p Tunc exijt de terra chaldeoꝝ
q et habitauit in charran. Et in
de poſtq̃ mortuus eſt pater eius
traſtulit illū in terrā iſtā: in q̃
r nūc vos habitatis. Et non de
s t dit illi hereditatē i ea nec paſ
ſum pedis: ſed repromiſit da
v re illi eam in poſſeſſionē ⁊ ſe
x mini eius poſt ipſum cūm nō
y haberet filiū. Locutus eſt au
tem ei deus: quia erit ſemē eius
ʒ a accola in terra aliena ⁊ ſerui
b c tuti eos ſubijcient ⁊ male tra
d ctabūt eos annis q̃dringētis
e triginta et gentē cui ſeruierit
f iudicabo ego dicit dn̄s. Et
g h poſt hec exibūt/ ⁊ ſeruiēt mihi i
i k loco iſto. Et dedit illi teſtamē
l m tū circūciſionis: et ſic genu
n o it iſaac: ⁊ circūcidit eū diē
p q octauo ⁊ iſaac/iacob/ ⁊ iacob
r s duodecim patriarchas. Et pa
t v triarche emulātes ioſeph vēn
x diderunt in egyptū: et erat
y deus cū eo: et eripuit eū ex oī
bus tribulatiōibus eius: ⁊ dedit
ʒ a ei gratiam et ſapientiam in
conſpectu pharaonis regis
egypti: et conſtituit eum pre
poſitum ſuper egyptum ⁊ ſup

G Viri fratres ⁊c. Capitulū ſeptimū diuidit in duas partes. In pͥma agit de ꝑdicatione ſtephani. In ſecūda de cōmotiōe iudeoꝝ ꝯ eū: ibi: Audiētes aūt hec diſſecabāt. Itē pͥma diuidit i tres particlas. In pͥma agit quō deus glorie ꝓmiſerit ſemini abrae: et ſic ſe excuſat de blaſphemia in deū ⁊ pres. (A) In ſecūda texit hiſtoriam a pͥncipio exodi vſq; ad tobiam: et ibi cōmendans moyſen oſtēdit ſe non blaſphemare eū: ibi: Creuit populus. ([illegible].12.a.) In tertia dicit quō dauid voluit pro tabernaculo edificare tēplū qđ reſeruatū eſt ſalomoni: et ſic oſtendit ſe ñ blaſphemare locū. Hec triplex blaſphemia imponebatur ei: ibi: Tabernaculū teſtimonij. In quarta arguit eos de duricia cordis qꝛ nunq̃ ([illegible].12.c.) voluerūt intelligere ſcripturas: ibi: Dura ceruice ⁊c. Dicit ergo. a Viri/ propter fortitudinem vel prudentiā. b Fratres/ cognati: vel qꝛ eiuſdē generis. c Et patres: quo ad ſeniores vel ꝓpter reuerentiam. d Audite/ aure interiori. Blande loquitur vt libētius audiatur. Prouerb. xv. a. Mollis rñſio frāgit irā. Et Eccl. vi. a. Verbū dulce multiplicat amicos ⁊c. e Deus glorie. Primo oſtēdit ſe nō blaſphemare deū. f Apparuit/ ꝑ angelū. g Patri: tam fide q̃ carne. h Meſopotamia: que ē in capite ſyrie ad aquilonē. i Charran: in hebreo dicitur habaram. Et nota ꝙ vbi hebrei ponūt vocalē aſpiratā ante ⁊ poſt: Septuaginta ponūt/c/aſpiratum. Vñ dicūt charram. Rab. vo addit cauſa euphonie. k Dixit. Gen. xij. d. l Exi ⁊c. Cōtra. Gen. xi. d. dicitur ꝙ abram cū patre ſuo exiuit de hur chaldeoꝝ: et venit in arā/ vbi mortuo patre: Gen. xij. a. Egredere de terra tua ⁊c. Sol. Ibi dicitur ꝑ anticipationem: ſm hiſtoriā hic. Vel bis locutus eſt dn̄s: ſemel ante mortē patris ⁊ ſemel poſt: ſcd̄m Hiero. Et dicitur hic de pͥma vice: Gen. xij. de ſecūda. Exi de terra/ mente: qꝛ cum patre ſuo iam exierat corpe: ſed ꝓponebat redire. Vel/ Exi/ amplius: qꝛ ſm Glo. meſopotamia et charrā ſunt in chaldea ſm Rab. Vñ licet de vna parte chaldee exiſſet/ nōdum penitus exierat. m Et de cognatiōe. Tertiū qđ dicitur in Gen. ſ. et de domo patris tui/ pretermittit ſtephanus tanq̃ notum his quibus loquebatur. n In terrā/ chanaā. o Quā tibi monſtrauero: vt maior ſit obediētia. p Tūc exijt/ volūtate ⁊ deſiderio. Vel ex tota terra chaldeoꝝ: cuius partes ſūt meſopotamia/ hur et aram vel charrā. q Et habitauit. Be. dicit ꝙ ſm fidem chronicaꝝ eodē anno chaldeam egreſſus/ meſopotamiam ingreſſus/ in charrā moratus ⁊ in terrā ꝓmiſſiōis inductus eſt. r Habitatis/ vos: nō apoſtoli: nec ſtephanus q̄ iam q̄ſi in morte poſitus erat. s Hereditatē: Quis multos agros poſſederit/ tñ ꝓprium nō habuit: dicit Glo. quia non hereditario iure vel ratione ꝓmiſſionis diuine: ſed titulo emptionis ⁊ quaſi colonus poſſedit. t Nec paſſum. i. nec minimā partem: ſpeluncā eni duplicē nō gratis habuit ſʒ emit ab ephron: Gen. xxiij. c. v Et ſemini: quia merito eius data eſt ſemini. x Cū nō haberet filiū: vt magis appareat preſcientia dei promittentis. y Locutus eſt/ per angelum: Gen. xv. c. Redit ad originem generis iſrael ⁊ amicitie diuine exordium: vt nihil pretermittat in quo blaſphemaſſe videatur. ʒ Accola/ aduena: q̄ nō ſuā colit terram. a In terra/ chanaan vel egypto. b Subijciēt/ egyptij. c Tractabūt/ affligētes duris opibus luti ⁊ lateris. d Annis q̃dringentis: Tot ānis pegrinabuntur: ſʒ i parte eoꝝ ſeruiēt. ſ. cētū quadragintaquattuor ānis: q̄ fuerūt a morte ioſeph vſq; ad exitū de egypto: ſicut ꝓbatur in hiſtorijs. Ceterū a pͥma pegrinatiōe abrae q̄ incepit: Gen. xij. a. vſq; ad mortē ioſeph fuerūt āni ducēti octoginta ſex. Nā ſeptuagintaquinq; ānoꝝ fuit abram qñ exiuit de aram: Gen. xij. b. Et poſt āno viceſimoquinto natus ē iſaac. Cētenarius eni fuit pater qñ natus ē: Gen. xxi. a. His adde oēs ānos iſaac. ſ. cētū octoginta: Gen. xxxv. d. et ſūt āni ducēti quinq;. Iacob aūt in morte iſaac/ cētū viginti annoꝝ fuit: vt ꝓbatur Gen. xxxvij. in pn. Et decimo āno poſt itrauit egyptū: qꝛ cētū trigīta ānorū tūc erat: Gen. xlvij. b. Poſt hec aūt vixit ioſeph ſeptuagītauno ānis. Nā trigītanouē annoꝝ erat i aduētu patris: qđ ex eo patet: qꝛ triginta ānorū fuit qñ eductus fuit de carcere: Gen. xli. f. Et nono āno poſt venit pater ad eū: qꝛ poſt ſeptē annos fertilitatis ⁊ duos ſterilitatis. Oēs aūt āni ioſeph fuerūt cētū ⁊ decē: Gen. vlti. d. Ex quibus ſi depſeris trigītanouē remanēt ſeptuagītavnū: quibus adde ducētos quinq; et decē: et erūt ducēti octogītaſex. His ſi cētum q̄dragītaq̄ttuor ānos ſeruitutis addideris: fiēt āni q̄dringēti triginta: vt hic habetur: et Gal. iij. c. et Exo. xij. f. Qđ autem Gen. xv. c. tm̄ de q̄dringētis fit mētio: Dic ꝙ illi a natiuitate iſaac cōputantur/ q̄ fuit vigītiquinq; ānis poſt factā ꝓmiſſionē: ſʒ adhuc quinq; āni ſupfluūt: ſed illos tacet ſcptura/ more ſuo: q̄ nō curat minutias numeroꝝ. Sic ergo lege lrām. ʒ Erit ſemē eius accola q̄drigētis trigīta ānis. Et qđ addit: Seruituti eos ſubijciēt ⁊c. hyperbaton eſt. i. interpoſitio. e Et gentē/ egyptios. f Iudicabo/ decē plagis ⁊ ſubmerſiōe pharaonis cū ꝑplo ſuo: Exo. xiiij. g. Iudiciū eni quinq; notat diſcretionē. Ps. Iudica me deus ⁊ diſcerne cauſā meā. Quinq; penā. Iudica illos deus. g Exibūt/ de egypto. h Et ſeruiēt/ ſuire incipiēt liberati a ſuitute humana. i Iſto. Terram ꝓmiſſiōis oſtendit locū ſctm̄. k Et dedit. Gen. xvij. b. l Teſtamētū. Nō blaſphemat. m Circūciſiōis: q̄ ideo fiebat i mēbro genitali ⁊ occulto: qꝛ ꝑ oēs generatiōes illius tpis erat ſeruāda: nō ab oībus gentibus/ ſed ab illo ꝑplo q̄ ꝑ hoc ab alijs natiōibus diuidebatur. Myſtice autē ſignificat carnis mortificationē: qꝛ illo mēbro voluptas carnis explet. Occultatio aūt mēbri ſignificat iactantiā eſſe vitādā in circūciſione ſpūali. n Et ſic/ circūciſus nō in ꝑputio. o Circūcidit: Gen. xxi. a. p Die octauo: q̄ ſignificat octo btitudines: vel octauā reſurrectiōis in q̄ plene circūcidemur a culpa ⁊ pena. q Et iſaac/ circūciſus/ circūciſū. r Iacob: Gen. xxv. c. ſ Duodecim patriarchas: repete circūciſos/ vt potius laudet q̃ vitupet eos. t Emulātes: quia plus ceteris amabatur a patre: Gen. xxxvij. a. v Vendiderūt: ꝓpter ſōnia q̄ pollicebantur ei magna. x In egyptū: Succincte trāſit. i. mercatoribus madianitis q̄ duxerūt eū in egyptum. y Ex oībus tribulatiōibus: de manu fratrū: de ciſterna: de manu negociatoꝝ: de manu egyptie: de piculo mortis et tādē de ipſo carcere. ʒ Gratiam/ corām principe carceris et pharaone ⁊ ſacerdote cuius filiam duxit. a Et ſapientiā interpretandi ſomniū ⁊ prouidendi conſilium: Gen. xli. e.

Marginal notes (right margin): Exo.1.c. — B — Gen.37.f. — Sap.10.c. — Ps.41. — Myſtice

omnē domū ſuam. Venit aūt
fames in vniuerſam egyptū ⁊
a chanaan et tribulatio magna
b c et nōn inueniebant cibos pa/
d tres noſtri. Cūm audiſſet au/
tem iacob eſſe frumētū in egy/
e pto miſit pātres noſtros pri/
f g mūm et in ſecūdo cognitus ē
h ioſeph a fratribꝰ ſuis: ⁊ māni/
feſtatum eſt pharaoni genus
eius. Mittens autem ioſeph
accerſiuit iacob patrem ſuū ⁊
i omnem cognationē ſuam in
k animabꝰ ſeptuagitaqnqꝫ. Et
l deſcendit iacob in egyptum
m et defunctus eſt ipſe ⁊ patres
noſtri. Et tranſlati ſunt in ſi/
n o chem: ⁊ poſiti ſunt in ſepul/
p chro qd̄ emit abraā precio ar/
q r genti a filijs emor filij ſichē.
s Cūm autem appropinquaret
t v tempus repromiſſionis quam
x y cōfeſſus eſt deus abrae: cre/
uit populus ⁊ multiplicatus
z eſt i egypto quoadusqꝫ ſurre/
a b xit alius rex in egypto q̄ nōn
c ſciebat ioſeph. Hic circumue
d e niens genꝰ noſtrum afflixit pa
f tres noſtros: vt exponerēt in/
g fantes ſuos nē viuificarentur.
h Eodem tempe natus eſt moy
i k ſes: ⁊ fuit gratus deo qui nu/
tritus eſt tribus menſibus in
l m domo pr̄is ſui. Expoſito aūt
n o illo ſuſtulit eum filia pharao/
nis: ⁊ nutriuit eum ſibi in fili/
p um. Et eruditus eſt moyſes
omni ſapientia egyptiorum:
q et erat potens in verbis et in
r operibus ſuis. Cum autem
impleretur ei quadraginta an
s norum tempus: aſcendit i cor
t v eius vt viſitaret fratres ſuos
filios iſrael. Et cum vidiſſet
quendam iniuriam patientē
x vindicauit illum: ⁊ fecit vltio
nem ei qui iniuriam ſuſtine/
bat percuſſo egyptio. Exiſti/
y mabat autem intelligere fra/
z tres: quoniam deus per ma/
num ipſius daret ſalutem illis:
a At illi nōn intellexerunt. Se
quenti vero die apparuit illis
b litigantibus et reconciliabat
eos in pace dicens: Viri fra/
tres eſtis. Vt quid nocetis al/
terutrū: Qui aūt iniuriā facie
c bat primo: repulit eū dicens:

K a Et tribulatio/ fames.ſ. vt legatur. Et/ pro id eſt. b Nō inueniebāt: etiā ſi quererēt dicit Glo. Ex hoc putat vbiqꝫ fuiſſe famē. c Pr̄es/ patriarche. Patet ꝙ pr̄es non blaſphemat quos etiā ſuos dicit. d Cū audiſſet. Geñ. xlij.a. e Patres/ preter beniamin. f Primū. Prima vice: et tūc ioſeph cognouit eos/ nō ipſi eum. g Cognitꝰ. Geñ. xlv.a. h Et manifeſtatū. Priꝰ eni celauerat: qr egyptij

Geñ.42.b. ouē adorantes/ eſum
Geñ.45.b. ouiū oderāt q̄s iſrael offerebat. i Cognationē: fratres ſuos et fratrū filios: qr iacob nō erat cognatio ſed progenies. k Septuagintaqnqꝫ. Geñ. xlvj.c. computant tn̄ ſexagitaſex preter iacob et ioſeph cū duobus filijs ſuis: qui ſimul ſunt ſeptuaginta.

Geñ.49.d. Sed lucas ſequit tranſlationē Septuaginta: q̄ tunc erat famoſa ⁊ a grecis approbata: et ideo maluit ꝯſentiēdo eis fidem chriſti ꝯfirmare q̄ ſermonē ſuū ſuſpectū reddere/ ſi oli credite editioni viderent ꝯtraire.

C

Exo.1.a. Vel pōt dici ꝙ hic cōputant qnqꝫ nepotes iacob filij eoꝝ ioſeph qui erant in egypto q̄ nō ꝯputant i geneſi. l Deſcēdit/ ſm ſitū

Myſtice locoꝝ. Deſceſꝰ ē de terra pmiſſiōis in egyptū. Myſtice: q̄z deſcēdere dicunt qr libertati ſucceſſura erat ſeruitꝰ: ⁊ moralit: q̄ mūdo adheret vere deſcēdit. m Defunctꝰ/ in egypto. n Et poſiti/ in ſichem: ſynecdochice totū p parte: qr h̄ de ſolo ioſeph legit Joſue. vlt. g. qui fuit caput eoꝝ. Vel pōt dici verū eſſe ꝙ oēs trāſlati ſūt vt dicit ſtephanꝰ/ ſequēs opinionē vulgi. Et Hieroꝰ: q̄ locū incoluit dicit de paulo ꝙ trāſiuit ſichem et vidit ſepulchra duodecim patriarcharū. Idem. Duodeci patriarche nō ſūt ſepulti in arbe/ ſ; i ſichem. Sed memoria ioſeph celebrior ē q̄ h̄ de oſſibꝰ ſuis mādauit. Geñ. vlt. ad cuiꝰ tribū ſichem ptinuit: qr pat dedit eā ſibi: Geñ. xlviij. d. o In ſepulchro. Hoc de ſolo iacob legit ꝙ ſepultꝰ ſit in ſpelūca duplici: Geñ. vlt. d. vbi abraā ⁊ ſara/ iſaac ⁊ rebecca/ iacob ⁊ lia: vnde ⁊ hebron dicta ē.i. ꝯiugiū. p Emit/ quadringentis ſiclis ab ephron filio ſeor: Geñ. xxiij.c. q A filijs emor. Duas hiſtorias ꝯfundit in vnā/ nō tam ordinē hiſtorie q̄ cauſam de q̄ agebat intēdēs: vt oſtēdat ⁊ moyſi rebelles fuiſſe/ et chriſto in lege pmiſſo. Geñ. xxxiij. d. Jacob emit ſichem cētū agnis a filijs emor pr̄is ſichem. Hic ꝟo dr̄ emor filius ſichē: et potuit eſſe/ ꝙ emor ⁊ patrē ⁊ filiū habuit noīe ſichem: a quo dicit emiſſe abraā in iacob emēte: ſicut ei data ē terra in ſemie ſuo. Vn̄ ſic ꝯſtrue. p Emit/ iacob. r Sichem: vt ſit nomē ciuitatis. q A filijs emor filij.i. habitatoris ſichem: et ſic vltimū ſichem ē explanatio pōris. Vel ſic: A filijs emor filij ſichē: qr filij emor erāt filij.i. habitatores ſichem. Vel: Tranſlati ſūt in ſichē: et reſume ſichem dico quā emit iacob: vt.ſ. et inde poſiti ſunt i ſepulchro: ꝙ emit non a filijs emor ſed ab ephron: vt.ſ. Et ſic ſūt duodecim patriarche cum patre iacob in ſpelunca duplici: vt videtur velle ſtephanꝰ. Et ſic conſtruit primū ſichem cum vltimo: et eſt vtrūqꝫ nomen ciuitatis. s Cum aūt. Redit ad ordinē narrationis. Anticipatio eni fuit qd̄ de patribꝰ premiſit. t Tempus/ anni q̄dringenti triginta. Exo. xij. f. v Promiſſionis. Geñ. xv. c. Pr̄ hec exibunt ⁊c. x Cōfeſſus. In greco: pollicitꝰ.

Exo.2.a. y Creuit ppl's: mortuo ioſeph ⁊ fratribꝰ ⁊c. Et eſt ſecūda particula prime ptis capituli. Myſtice: Crucifixo chriſto ⁊ apoſtolis paſſis/ creuit eccleſia.

Myſtice

37.di. a Aliꝰ rex diabolus qui effeminatos diligit maſculos odit. z Surrexit/ per ſuperbiā. b Non ſciebat.ſ. beneficium non reddebat. c Circūueniēs/ precipiendo obſtetricibꝰ/ vt necarent maſculos. d Noſtrum/ ne blaſphemare videatur. e Afflixit/ iniuſte. f Vt exponerēt in flumine. g Ne viuificarent: id eſt viui cuſtodirent. h Eodem tempore/ quo ſurrexit rex nouus. i Gratus deo/ a q̄ gratias habuit. Nec moyſes blaſphemat. k Qui nutritus: q elegantem habuit faciem. Exo. ij.a.

B

Exo.2.a. l In domo/ occulte. m Expoſito: in nilo. n Suſtulit/ de flumine. o Filia/ que venerat vt lauaretur. p Et eruditꝰ: vt alios doceret. q Potens in verbis. Glo. eloquens. Contra. Exo. iiij.c. Impedite lingue dicit: Verū eſt/ reſpectu ad deum/ ipſe ⁊ omnis hō eſt ineloquēs vel eloquēs erat quo ad ſcientiā ⁊ diſcretionem ſententiarū: non quantū ad formationē verboꝝ: vel ꝑpter gracilitatē vocis/ dicit ineloquēs: ſm Aug. Dicit aūt moyſes qd̄ interptat liniēs ppter fiſcellā bitumine linitā: vel ad litterā ſūptꝰ ab aquis.

Myſtice Myſtice. moyſes chriſtꝰ ē q̄ pcuſſo diabolo liberās genꝰ ſuū occultatꝰ ē q̄ piectꝰ a iudeis ab eccl'ia gentiū ſuſcipit ad baptiſmū/ veniēte pus filia diaboli potēs i opere ⁊ ſermone: Luc. vlt. c. Qui in plenitudine tp̄is: Gal. iiij. a. Viſitauit nos ⁊ fecit redemptionem plebis ſue. Luc. i. f. r Et in opibꝰ/ fortis. s Aſcēdit i cor. Glo. De bona cogitatiōe dicit ꝙ aſcēdit in cor: qr deſurſum venit/ ⁊ cor poſt ſe ſurſum trahit: mala etiā cogitatio que ab hoīe eſt aſcēdere dicitur: qr deorſū eſt. Luc. xxiiij. f. Cogitatiōes aſcēdūt i cordibus vr̄is. v Fratres/ genere. t Viſitaret: qr onere ſeruitutis infirmabantur. x Illū/ fratrē ſuū: dicit Glo. oſtendens ꝙ faciens iniuriam non erat de genere ſuo. y Intelligere: qd̄ ſicut in vno fecerat in omnibꝰ faceret: et eos penitus ab egyptijs liberaret: quia licet nullus preſens eſſet q̄ vindicaret: Exo. ij.b. Liberatus tn̄ potuit alijs dicere: et ſic poſſent intelligere ſi vellent. z Per manum/ opꝰ. a Nō intellexerunt/ manifeſta iudeorum figura. b Et reconciliabat eos in pace. Chriſtus pacem per apoſtolos predicabat: quibus iudei reſtiterunt. c Repulit/ verbo ſic iudei chriſtū: dicit

¶ iudei chriſtum: dicit Glo. a ¶ Quis te ꝯſtituit: Quidam putāt illū qui defenſus ē ex ira rem ꝓpalaſſe et ignarꝰ ꝓphetat: moyſen datū iſraeli ꝑncipē ⁊ iudicē. Quis te ꝯſtituit. Solus deus: quia nō eſt ptās niſi a deo: Roma.xiij.a. Eccl.x.a. In manu dei ptās hois. Sic rñdit chriſtus / Luc.xij.b. qȯ ſuperbꝰ interrogauit / dicēs: b ¶ Quis te ꝯſtituit ꝑncipē ⁊ iudicē. Ecce laus / nō blaſphemia. d ¶ Cū manu / ope vel ptāte: quia ꝑmogenita occidit. Exo.xij.d. Et alias plagas intulit. e ¶ Hic / moyſes. f ¶ Eduxit: culpā in eos refundit quā ipſi rebelles ⁊ increduli in deū ⁊ moyſen retorquebant.

Quis me conſtituit iudicē ac diuiſorē ſuper vos. Myſtice. Solꝰ i corētione ſua illos redarguit moyſes ⁊ legi fuiſſe ꝯtrios. b ¶ Fugit volēs occultū eſſe et timens egyptios. c ¶ In terra madiā: chriſtꝰ ad gētes. d ¶ Generauit: de ſephora vxore ſua: Exo.ij.d. e ¶ Duos: gerſā ⁊ elieçer. f ¶ Apparuit / cū minaret gregē ad iteriora deſerti: Exo.iij.a. g ¶ Angelꝰ Glo. Michael in pſona domini: vł ipſe magni ꝯſilij angelus. h ¶ Flāme: vt timerēt / iciētes qꝛ deꝰ noſter ignis ꝯſumēs ē: Deut.iiij.d. Uel ne aliquā ſimilitudinē eius facerēt ⁊ adorarent: qꝛ flāma nō eſt imitabilis. i ¶ Admiratꝰ: qꝛ ꝯ ꝯſuetudinē rubus ardēs nō cōbureret. k ¶ Uox dñi. Nūc dicit dñs qui ꝑus angelus. l ¶ Ego ſū / ſemꝑ pręſens: qȯ eſt verbum ꝓpriū dei: ſcdm illud Exo.iij.d. Ego ſum q̄ ſum. m ¶ Deꝰ: non recēs ⁊ nouus: ſed / n ¶ Patrū: nōdū tuus vocādus. o ¶ Tuoꝝ: vt oſtēdat eū verū eſſe filiū eoꝝ: et ſic vtroſqȝ ſimul ⁊ deū cōmendat ſtephanꝰ nō blaſphemat. p ¶ Iacob. Hi tres cōmemorant: qꝛ ipſis facta eſt ꝓmiſſio que implet. q ¶ Nō audebat: audiēs nomē dñi. r ¶ Dixit: Exo.iij.b. expoſitū eſt. s ¶ Solue calciamētū ⁊c. Glo. Serpentes nō ſunt timēdi vbi deꝰ pſens loquit. t ¶ Sancta eſt. Glo. Sācti pedes ſāctū locū debēt ꝯtigere. v ¶ Uidēs. Deus totꝰ viſꝰ ē / totꝰ auditꝰ: oia videt oia audit: ſꝫ videre ⁊ audire dicit qñ miſeret. x ¶ Audiui: qꝛ licet aliquē temptari pmittā: ideo nō eſt putādū ꝙ neſciam. y ¶ Mei: dicēs ſuum miſereri ſe oſtēdit. z ¶ Et deſcēdi / Eius deſcēdere ē cōpati. Et nota ꝙ duo ſigna liberatiōis dedit dominus hic. Primū: qꝛ ſicut rubus non cōburebat: ita ppl's in pſecutione ſeruitutis non deficeret ſed liberaret. Secūdū in ſolutione calciamēti qȯ eſt ꝯ offendicula: ita ⁊ ſeruitutis offendiculū erat amouendū: ita leuiter ſicut aliqs diſcalciat. Myſtice. Ignis rubum nō comburēs / ſpūſſctūs peccata illiꝰ populi nō ꝯſumēs: quia denſas nequitię ſpinas dei beneficijs oppoſuit: vel eccleſia perſecutione flāmata non perit: et chriſtus in ea loquitur: s ¶ Solue calciamēta / ne te putes eſſe eccleſię ſponſum / licet dux ſis populi: ſicut ⁊ iohānes baptiſta fec̄ dicēs / Mar.j.a. Cuius non ſum dignus corrigiā calciamenti ſoluere. De modo triplici diſcalciandi habes ſatis Deut.xxv.b. ſm ꝙ ꝓpinquus volebat vel nolebat accipere vxorem defuncti. Uel Moralit s ¶ Solue calciamentū / operibus mortuis renuncia. a ¶ Negauerunt / A parte totum: quia vnus negauit cęteri conſenſerūt. c ¶ Hunc deus / Ab humili ſoluit

Myſtice

Exo.2.a.

Act.12.b.

Exo.3.b.

Moraliter

E

a Quis te ꝯſtituit ꝑncipē ⁊ iudicem ſuꝑ nos: Nūquid interficere me tu vis / quēadmodū
b interfeciſti heri egyptiū: Fugit aūt moyſes i verbo iſto: et
c fctꝰ eſt aduena in terra madian: vbi generauit filios duos
d e Et explet annis q̄draginta:
f apparuit illi i deſerto montis
g h ſina angelus i igne flāmme rubi.
i Moyſes aūt vidēs admiratus ē viſum. Et accedēte illo vt ꝯſideraret: facta ē ad eū
k l m voꝝ dñi / dicēs. Ego ſum deꝰ
n o patrū tuoꝝ: deꝰ abraā / deꝰ iſa
p ac / et deꝰ iacob. Tremefactus
q aūt moyſes: nōn audebat ꝯſi
r s derare. Dixit aūt illi dñs. Solue calciamētū pedū tuoꝝ: lo
t cꝰ eni in q̄ ſtas terra ſancta ē.
v Uidēns vidi afflictionē po
x puli mei q̄ eſt i egypto ⁊ gemi
y z tū eoꝝ audiui ⁊ deſcēdi liberare eos. Et nunc veni ⁊ mittam te in egyptū. Hūc moy
a ſen quem negauerūt dicētes:
b Quis te conſtituit ꝑncipem ⁊
c iudicem: hūnc deus ꝑncipē
d et redemptorē miſit cūm manu angeli qui apparuit illi i ru
e f bo. Hic eduxit illos faciens ꝓdigia ⁊ ſigna in terra egypti ⁊ in rubro mari: ⁊ in deſerto annis quadraginta. Hic eſt
g moyſes qui dixit filijs iſrael.
h Prophetā ſuſcitabit vobis
i deus de fratribꝰ veſtris: tanq̄ meipſū audietis. Hic eſt q̄ fu
k it in eccleſia in ſolitudīe cum
l m āgelo qui loquebat ei in monte
n te ſina ⁊ cum patribꝰ nōſtris q̄
o p accepit verba vitę dare vobis
q r Cui nōluerūt obedire patres
s veſtri: ſed repulerunt ⁊ auerſi
t v ſunt cordibꝰ ſuis in egyptūm
x dicentes ad aaron. Fac no
y z bis deos qui pręcedant nos.
a Moyſi enim huic qui eduxit
b nos d̄ terra egypti: neſcimꝰ quid
c d factū ſit ei. Et vitulū fecerūt i diebꝰ illis: ⁊ obtulerūt hoſtiā ſi
e f mulacro: ⁊ lętabant i opibꝰ manuū ſuaꝝ. Cōuertit aūt deꝰ ⁊
g h tradidit eos ſuire militię cęli:

bant. g ¶ Filijs iſrael / vobis. Deut.xviij.d. h ¶ Uobis nō alijs ꝑter vos. i ¶ Tanq̄ meipſuꝫ: carne viſibilē: ſed ſupra me maieſtate terribilē: quē moyſes ꝑdicat in forma hoīs venturum: et pręcepta vitę daturū / ne noua videatur doctrina eiꝰ cū venerit. Deut.18.c. & 3.d. k ¶ In eccleſia / cōgregatiōe populi: nō ſolus vt prius. l ¶ Qui loquebat. Hoc tā ei q̄ oī populo. m ¶ In monte ſina. Exo.xx. n ¶ Noſtris: nō tm̄ veſtris o ¶ Uerba vitę: id eſt legem. Gal.iij.b. Qui fecerit ea viuet in eis. Idem Leuit.xviij.a. et Ezech.xx.b. Contra. Heb.vij.b Nihil ad perfectum Exo.32.a. duxit lex. Solutio. Uerba vitę.i.ꝑparātia ad vitā quę eſt in nouo teſtamēto: vel quātū ad ſignificationē / nō quātum ad litterā. Uel ꝙ dicit Uita viuet / expone.i. nō punietur ſm legē quę punit traſgreſſores. p ¶ Cui / moyſi. q ¶ Noluerūt: Dupliciter accuſant: et qꝛ noluerūt: et qꝛ nō obedierūt. r ¶ Obedire / ope: licet ꝓmiſerint ore: Exo.xx.c. s ¶ Repulerunt. Numeri.xxj.b. Cur eduxiſti nos de egypto vt moreremur in ſolitudine. t ¶ Cordibus: ſi non corporibus. v ¶ In egyptum / ad quā optabant reuerti: vel ad mores egyptiorum reuerſi ſunt: idolum adorādo. x ¶ Ad aaron / quaſi principem. Exo.xxxij. y ¶ Deos. Errore gentium: pluraliter dicunt deos / non deum tanq̄ diuinitatis ignari. Deus eni factꝰ nō ē: ſed omia fecit: creator nō creatura. Glo. Deos dicūt ꝓpter duas colūnas q̄ ꝑceſſerūt exeūtes de egypto: in quarū honore factū eſt vnū ſimulacrū: ſed ambę adoratę ſūt: et iō dicūt. z ¶ Pręcedāt nos / ꝓuidentia ⁊ ptāte. Colūna eni nubis i die ad refrigerādū: et ignis i nocte ad illuminādū ꝑcedebat ppl'm. Exo.xiij.d. dicit ꝙ eadē erat nubes q̄ dicit colūna denſa ꝑ diem: clara ꝑ noctē: ſed dicit duę ꝓpter duplicē effectū vel officiū a ¶ Huic / derogādo dicūt ⁊ inhonorādo. b ¶ Quid factū: mors vł vita: qꝛ q̄draginta diebꝰ ⁊ noctibꝰ fuerat in monte cum dño: Exo.xxiiij.d. et Deut.ix.b. d ¶ Fecerūt: immo aaron ad inſtantiā eoꝝ. c ¶ Uitulū: vt adorarēt: ſicut in egypto viderāt coli apim in ſpecie bouis: Quidam dicunt ꝙ factus eſt ductilis / alij qȯ fuſilis: et tm̄ caput vituli vel vitulus integer caſu exijt de fornace in qua miſit aaron aurum ⁊ argentum. Exo.xxxij.a. e ¶ Simulacro. Accuſantur plus q̄ ſi viuo animali feciſſent. f ¶ In operibus: non creatorem: ſed opera venerantes a ſe facta. g ¶ Et tradidit eos / permittendo. h ¶ Militię cęli: ſoli lunę ⁊ ſtellis: quę deo militāt pagētes curſus ſuos: Quāq̄ etiā d̄ exercitꝰ āgeloꝝ militia cęli

 ¶ Sed nō ita accipit

a ſicut ſcriptum eſt in libro pro
b phetarum: Nūqd victimas
aut hoſtias obtuliſtis mihi an
nis quadraginta i deſerto do
c mus iſrael: Et ſuſcepiſtis ta
d bernaculum moloch ⁊ ſidus
e dei veſtri remphā / figuras
f quas feciſtis adorare eas: et
g transferam vos trans baby
h lonem. Tabernaculum teſti
i monij fuit cum patribus no
k ſtris in deſerto: ſicut diſpoſu
l it illis deus loquens ad moy
m ſen / vt faceret illud ſm formā
n quam viderat. Quod ⁊ induxe
o runt ſuſcipientes patres no
p ſtri cum ieſu in poſſeſſionem
gentium: quas expulit deus
a facie patrum noſtrorū vſqꝫ
q in diebus dauid. Qui inue
r nit gratiam ante deum: ⁊ pe
s tijt vt inueniret tabernaculū
t deo iacob. Salomon autem
v edificauit illi domū. Sed nō

x excelſus in manufactis habi
tat: ſicut per prophetā dicit:
y Celum mihi ſedes ē: terra au
z tem ſcabellum pedum meorū.
a Quam domū edificabitis mi
b hi dicit dñs: aut quis locus re
quietionis mee eſt: Nōne ma
c nus mea fecit hec om̄ia: Du
d ra ceruice ⁊ icircumciſis cordi
e bus ⁊ auribus / vos ſemꝑ ſpi
f ritui ſancto reſiſtitis: ſicut pa
g tres veſtri / ita ⁊ vos. Quem
h prophetarum non ſunt perſe
cuti patres veſtri: Et occide
i runt eos qui prenūciabant d
aduentu iuſti: cuius vos nūc
proditores ⁊ homicide fuiſtis:
k qui accepiſtis legem in diſpo
l ſitione angelorum ⁊ non cu
m ſtodiſtis. Audientes autem
n hec diſſecabantur cordib⁹ ſu
o is: ⁊ ſtridebāt dentib⁹ i eū. Cū
p aūt eēt plen⁹ ſpūſctō / intēdēs
q in celū vidit gloriā dei: ⁊ ieſū

G Sed non ita accipitur hic: quia ſtatim ſubdit de ſidere. Aug⁹. Glo. Manifeſtum eſt deum operari in cordibus hominū ad inclinandas eorum voluntates ad bonū ſiue ad malū. a In libro: quia apud hebreos licet duodecim ſint auctores: vnus reputatur liber duodecim ꝓphetarū: quia ſm litteras alphabeti vigintiduo volumina tm̄ computant in canone ſcripture.

Amos.5.g. b Nūquid victimas ⁊c. Amos.v.g. q. ſi nō: q: nō amore faciebant / ſed timore mortis illate adoratoribus vituli: veraciter aūt ⁊ ex corde idolis ſeruiebant.

F Vbicunqꝫ enim occaſio fuit / ſemper corde reuerſi ſūt in egyptum: et dñs non q̄ offeruntur / ſed voluntatem reſpicit offerentis.

Exo.25.d. Heb.8.b. Gen.iiij.a. Reſpexit deus ad abel prius ⁊ poſt ad munera eius. c Et ſuſcepiſtis: pro tabernaculo dei: d Tabernaculū / factū ſupple / e Moloch / vel melchon pro deo vero: et eſt idolum amonitarū: qd interpretatur rex noſter. f Et ſid⁹ ſupple ſuſcepiſtis. g Dei veſtri / luciferi: quem colitis vt deū: ſicut alij saraceni adorantes deos in figuris ſolis tanqꝫ luciferi ⁊ lune ⁊ ſtellarum. h Remphā: qui interpretatur factura vel requies noſtra. Vnde ſtatim ſequitur: i Figuras quas feciſtis. Quidā dicunt ſidus dei veſtri / ſiue remphā: vt ad deum pertineat verbum: q: non dñm ſed ſidus eius ſuſceperunt. k Adorare / in veritate: licet videremini ad tabernaculum dñi hoſtias offerre. l Et transferam / propter hec ſacrilegia. m Trans babylonem: vbi ducemini captiui. In Amos dicit: Trans damaſcum: nec eſt contrarium: quia babylon trans damaſcū eſt: et ſtephanus magis ſequitur ſenſum qꝫ verba ꝓphete. n Tabernaculū. Tertia particula in qua excuſat ſe de blaſphemia loci: ſicut ſupra de blaſphemia in deum ⁊ patres. o Teſtimonij: quia in eo arca erat continens teſtimonū: id eſt legem. p Noſtris. Glo. Semper cōmunes appellat patres. q Diſpoſuit illis deus: qui totius artis auctor fuit ⁊ diſpoſitor. r Scdm formam: q: res ſm formam: ſic oſtendit ipſum tabernaculū formam fuiſſe. s Quā viderat: in mōte ſina: Exo.xxv.d. t Suſcipientes / venerandū ⁊ humeris portandū: Numeri.vij.a. v Cum ieſu / in figura chriſti. x In diebus dauid / incluſiue: quia ſi excluſiue falſum eſt: Non enim tēpore dauid factū eſt templū. Vel excluſiue poteſt ſumi / propter diſtinctionem templi factam a dauid: licet tempore eius opus non fuerit inchoatum. y Gratiā. Gratus deo gratiam qd petebat accepit ab eo. z Et petijt: ſciens tabernaculū illud non ſemper ſufficere / et eccleſie formā eſſe / ſignificans eccleſiam cum arca: id eſt ſcriptura ad gentes transferendam. Sicut enim facto templo deſtructum eſt tabernaculum: ſic ⁊ illud templum meliore ſuccedente delendum erat: qd latenter innuit ſtephanus. Hiere.vij.a. Non confidatis in verbis mendacij / dicentes: templum dñi ⁊c. Et poſt: Faciā domui huic / ſicut fecit ſilo. a Salomon. Glo. Dauid vir ſanguinū prohibitus eſt. j. Paral.xxviij.a. Sed ſalomon in figura veri pacifici chriſti templū edificauit. Et nota qꝫ ſm Rab. dauid magis dicitur vir ſanguinū ꝓpter mortē vrie qꝫ pro bellis ꝯ gentes geſtis ex ꝓcepto dei. b Domū / templū: ad litterā. Myſtice / eccleſiā ꝑ illud ſignificatā. c Habitat. ij. Paral.vj.c. dicit ſalomon: Si celum ⁊ celi celorū te non capiunt: quanto magis ⁊c. Et ſic de verbo ſalomonis iudeos ꝯuicit: addēs teſtimoniū: Eſa.vij.d. d Celum ⁊c. vt manifeſtius ſit deū nō tm̄ in tēplo eorū habitare: ſed omnē creaturam creatoris comparatiōe paruā eſſe. Deut.xix.d. In ore duorū vel triū teſtiū ⁊c. Celū / ſancti / qbus inhabitando de⁹ ꝓſidet.

Eſa.66.a.

e Sedes: q̄ſi thron⁹ non dom⁹: ſic oſtendit ſe circūdare oīa. f Scabellū: pauperes quos damnatiōne proſternit.

G g Quā domū: qua ſi nō ꝯfidatis in tēplo q̄ſi illi⁹ tm̄ ſum habitator. h Aut qs loc⁹ requietionis: cuius ſedes celū: terra ſcabellū. q. d. non aure⁹ vel marmoreus / ſed quē ꝓpheta eſaias ſubdit: Super quem requieſcit ſpūs meus / niſi ſuꝑ humilē ⁊c.

Eſa.66.a.

i Dura ceruice. Quarta particula in qua purgatus a crimine triplici a falſis teſtibus ſibi impoſito arguit iudeos: quia qui ſine crimine eſt / dign⁹ eſt officio doctoris. Dura ceruice: nō ſuſtinētes iugum legis ſed nec iugum chriſti ſuaue: Mat.xj.d. Eſa.xlviij.a. Durus es tu ⁊ neruus ferreus ceruix tua. k Et in circūciſis: etſi carne / nō tñ corde ab infidelitate. l Et auribus: que ſunt ſurde: nec a vitijs purgate. Oſtendit carnalē circūciſionem de qua cōtra gratiā euāgelij gloriabantur / nō valere ad ſalutē ſine ſpūali. Hiere.iiij.a. Auferte ꝓputia cordium veſtrorum viri iuda ⁊c. m Vos / non ego. Hucuſqꝫ dixit patres noſtri perſuadēdo: loquens nūc increpans / patres tm̄ dicit eorū quibus ſimiles ſunt in malicia. n Spiritui: non mihi quem accuſaſtis. o Reſiſtitis: quia nunqꝫ penitentiam agitis. p Sicut patres: quibus pares eſtis i nequitia: de quib⁹ predixit: Cui noluerūt obedire patres noſtri. r Quem / quaſi nullus eſt. q Veſtri: non noſtri. s Et occiderunt. Tres grad⁹ malicie ponit. Primo qꝫ ſpiritui ſctō reſiſtūt. Secundo qꝫ prophetas perſecuti ſunt. Tertio qꝫ eos occiderunt creſcente ſemper malicia. t Iuſti / chriſti. v Qui accepiſtis. Vnde inexcuſabiles eſtis diſpoſitione / miniſterio vel diſpenſatione. x Et non cuſtodiſtis / opere ſcienter peccando. y Audientes aūt ⁊c. Secunda pars capituli de cōmotione iudeorū contra ſtephanum ⁊ lapidatione eius. z Diſſecabantur: quia zelabāt legē dei. a Stridebāt / nimietate furoris. b Dentib⁹: more beſtiali. c Plen⁹ ſpūſctō: ſicut eſſe ſolebat: vel hora illa maxime ſuꝑabūdauit grā. d In celū: vñ ſperabat auxiliū. e Vidit / viſiōe corꝑali: ſicut in coruſcatiōe videtur ſignū diuiſionis in celo / non tñ eſt: vel ſpūali: vel etiam ex preſtrumenti videndi: quia dñs aperuit oculos eius / vt poſſet videre vltra etiā ſine apertiōe facta i celo. e Gloriā: vt triumphabat⁹ carne ꝯſolaretur ſpū. f Dei / quē ſtephan⁹ inuocabat.

G Stantem. Heb.xj.a.

a Stantem. Heb. xij. a. Aſpicientes in auctorem fidei et conſumatorē ieſum. b A dextris: verum hominē qui vere reſurrexit ⁊ aſcēdit. c Dei / vbi poſt labores quieſcit iudicans et ſedens in throno: dicit Glo. d Video: non reſeratione elementorum: ſed reuelatione ſpirituali que fiebat in corde iuſti. e Celos apertos. Sic et Ezech. j. a. aperti ſunt celi. f Et filiū hoīs / quem vos tm̄ hominem eſtimatis: vel veritatē reſurrectionis oſtendit: et in hoc iudeos confundit.

3. Reg. 22. d. g Stantem: immobiliter quaſi non iterū caſurū. Uel habitus adiuuantis / iniurias vindicantis / et pro ſeruo pugnantis exprimit per verbū ſtandi. h Uirtutis: quia iudex omniū viſibiliter veniet. d Video celos: in ipſa paſſione premiū videt: vt qui terrenam vitam pro chriſto contempſit: ſciat ſe meruiſſe celeſtem. i Continuerunt / ne audirent blaſphemiam. k Unanimiter:

a ſtantem a dextris virtutis dei
b Et ait: Ecce video celos apertos ⁊ filium hominis ſtantem
a dextris virtutis dei. Exclamantes autem voce magna
i continuerūt aures ſuas: ⁊ impetum fecerunt vnanimiter in
l eum. Et eijcientes eum extra
m ciuitatem lapidabant: ⁊ teſteſ
o depoſuerunt veſtimenta ſua
ſecus pedes adoleſcentis: q
p vocabatur ſaulus. Et lapida
q bant ſtephanum inuocantem
et dicentem: Domine ieſu ſuſ
cipe ſpm̄ meū. Poſitiſ autem
x genub⁹: clamauit voce magna / dicēs: Dn̄e: ne ſtatuas illis
hoc petm̄: q2 neſciūt q̄d faciūt
b Et cum hoc dixiſſet obdormiuit in domino. Capi. VIII.

c SAulus autē erat conſentiens neci eius. Fa

f cta eſt autem in illā die perſecutio magna in eccleſia q
g erat hieroſolymis: et omnes
h diſperſi ſunt per regiones iu
i dee et ſamarie: preter apo
k ſtolos. Curauerunt autem ſte
l phanum viri timorati ⁊ fece
m runt planctum magnum ſup
n eum. Saulus vero deuaſta
bat eccleſiam per domos in
p trans ⁊ trahēns viros ac mu
lieres tradebat in cuſtodiam.
v Igitur qui diſperſi erant pertranſibant euangelizātes ver
y bum dei. Philippus autem
z deſcendens in ciuitatem ſa
a marie p̄dicabat illiſ chriſtum.
b Intendebant autē turbe his
que a philippo dicebanť vna
c nimiter audientes et vidēn
tes ſigna que faciebat. Multi enim eorū q̄ habebant ſpūs

cit ergo: c Saulus aūt erat conſentiēs neci: nō q̄dē lapidauit ſed lapidātib⁹: cōſēſit. Glo. vñ periret / niſi gr̄a ⁊ pnia ſubueniret: q2 nō ſolū q̄ faciūt digni ſūt morte: ſed q̄ conſentiūt facientibus: Roma. j. d. Et intellige de gr̄a illuminānte que p̄cedit pniam: non de informāte que ſequiť motū liberi arbitrij: Alioquin prima gratia illuminans vł preueniens non ſufficit ſine penitētia: in his maxime que habent actuale peccatum. d Neci eiuſ in qua arbitrabanť obſequiū ſe preſtare deo: Joh. xvj. a. e Facta eſt aūt ⁊c. Secūda pars. f In illa die: occiſo vno de p̄ncipib⁹ eccleſie ⁊ ante fuerat perſecutio: ſed n̄ ita magna. g Hieroſolymis: nōdū alibi: ſecūdū illud: Eritis mihi teſtes: primo in hieruſalē ⁊c. S. j. a. h Diſperſi: ſicut grana ſeminis / vt ex ipſis multiplicareť ſeges fidei. i Preter apl'os: qui vt paſtores gregis conſtantiores erant ceteris. k Curauerunt ⁊c. Tertia pars: id eſt ſepelierūt. Redit ad h qd̄ dimiſerat. Dixerat enim de morte ſtephani / ſed non de ſepultura. l Timorati / timore perſecutorū: vel timentes deū chriſtiani: qui poſtea ſunt diſperſi: vł ipſi iudei timentes deū etſi nōdum chriſtiani. m Planctum: ſm antiquū morem legis. n Saulus vō ⁊c. Quarta pars. o Deuaſtabat / diſcurrebat impiger ad vaſtandū. q Uiros: more vaſtantiū nulli ſexui parcebat. p Et trahens / nō occidens: q2 forte manus eius ſeruabat dn̄s ne pollueret. r In cuſtodiā carceris. Dicitur aūt ſaulus a ſaule rege iſrael: qui fuit perſecutor dauid de tribu beniamin: de qua ⁊ paulus. Solēt eni poſteri a maiorib⁹ ſuis denominari: Ecce beniamin lup⁹ rapax: Geñ. xlix. d. quia q̄ſi lupus i gregē graſſabať in chriſtianos. s Igitur q̄ diſperſi ⁊c. Secūda parſ capituli: que diuidiť in q̄nq3. In prima agitur de p̄dicatiōe philippi in ſamaria et conuerſione ſimonis magi. In ſecūda de miſſione iohānis et petri in ſamariam: vt darent ſpiritūſanctū conuerſis a philippo: ibi: Cū aūt audiſſet ⁊c. In t'ria quō ſimō voluit emere ſpm̄ſanctū / et increpat⁹ ē a petro: ibi: Cum vidiſſet ⁊c. In q̄rta de reditu apl'orū i hirlm̄: ibi: At illi quidē ⁊c. In q̄nta quō philippus iuſſus ab āgelo docuit ⁊ baptizauit eunuchū: ibi: Angel⁹ aūt. t Diſperſi: vt occaſione tribulationis fieret ſeminarium euangelij. v Pertranſibāt de loco ad locum. Matth. x. c. Cum p̄ſequenť vos in vnam ciuitatem: fugite in aliam. x Euangelizātes: q̄uis timore diſperſi: tn̄ ſtabiles erant in p̄dicatiōe euāgelij. y Philipp⁹: diacon⁹ ſecūdus a ſtephano. Secūd⁹ poſt ipſū narratur quaſi heres ⁊ eiuſdem gradus. Patet eni ipſum nō fuiſſe apoſtolū: quia nō dedit ſpiritūſanctū: ſed petr⁹ ⁊ iohāneſ: et quia premiſſum eſt q̄ omnes diſperſi ſunt preter apoſtolos. Hic dicit cum petro miſſus ad ſolutionem pulli ⁊ aſine: Mat. xxj. a. Quia vterq3 p̄m⁹ p̄dicauit gētib⁹: nec p̄pter h neceſſe ē ipſum dici apl'm ſ3 diſcipulū de ſeptuagintaduob⁹. z Deſcendēs / ſm ſitū loci: vł q2 erat inferior hieruſalem. a Chriſtū / hoīem eſſe verū deū. c Audientes / vba. d Uidētes / miracula. Et iō / b Intēdebāt. i. credebāt.

omnis turba arguitur quia conſenſit. l Et eijcientes: q̄ſi abominabilem. m Extra ciuitatem: ſic ſe legem implere gloriabāť. Leuit'. xxiiij. c. Educ blaſphemū extra caſtra ⁊ lapidet eū ⁊c. Chriſt⁹ extra portā paſſ⁹ eſt: Heb. xiij. b. ad ſignificandū q̄ nō habemus hic manentem ciuitatē: Eodē. xiij. n Et teſtes: falſi / qui primi lapidabant / ſm legē: Deuť. xvij. b. Manus teſtium ⁊c. o Depoſuerunt / pre nimio furore: vel ne cum veſtimentis pollutum tangerent: vel vt expeditius lapidarent. p Saulus / poſt paul⁹. j. xiij. b. In quo notantur duo. Primo q̄ penitentia quelibet peccata curet. Secundo q̄ deo cuſtodiente manus pauli non eſt polluta ſanguine inocentiſ. q Stephanū: hic nomen p̄priū poniť vt cauſa nominis aperiať. Hic eni vere eſt coronat⁹. r Domine: quaſi preſentem precatur. s Suſcipe / in celum qd̄ vidi apertum. Chriſtus dicit: Cōmendo ſpiritum meum: Luce. xxiij. f. quia patri loquitur ſecurus: ille q̄ſi ſeruus dn̄o ſupplicat. t Spiritum / orat conſeruari: quia corpus expoſuit lapidationi. v Poſitis: ſecurus pro ſe genua non flexit. x Voce magna: quia magnū ē orare pro inimicis: quorum maior iniquitas / maius ſupplicandi remedium poſtulat. y Ne ſtatuas. Chriſtū imitať: Luc'. xxiij. e. Dimitte illis. z Hoc peccatū: vt nō ſit inſolubile: ſ3 penitētib⁹ dimitte. a Quia neſciūt. Mira virt⁹ martyriſ: orās excuſat eos charitate accenſus / quib⁹ pauloante culpam improperauit perfidie celo armatus. b Obdormiuit / reſuſcitandus. Glo. Sancti non moriunť: quia in melius mutanť: et vita temporalis in eternam vertitur. Expoſi. Ca. VIII.

PAulus autem ⁊c. Hoc capitulū diuiditur in duaſ partes. In prima agitur de perſecutiōe eccleſie ⁊ diſperſione fratrum. In ſecunda de actibus diſperſorū ibi: Igitur qui diſperſi erant ⁊c. Prima autem pars diuiditur in quattuor. In prima dicitur conſenſus pauli in necē ſtephani. In ſecunda perſecutio facta et diſperſio fratrū: ibi: Facta eſt autem ⁊c. In tertia ſepultura ⁊ planct⁹ ſtephani: ibi: Curauerunt aūt ⁊c. In quarta perſecutio eccleſie ſpecialis per ſaulum: ibi: Saulus vō deuaſtabat ⁊c. Di

Gaudium: quia

a Gaudiū: quia cognita veritate exierant de tenebris ignorantie. Glo. Ex hoc loco et ſamaritane hiſtoria: Joh. iiij. probatur animos hui⁹ gentis ad credendū fuiſſe promptos. b Vir/ quaſi ignobilis. c Nomine/ nō merito: quia opere inobediens erat. d Magus. Glo. Magi de ſingulis philoſophant: de natura mundi/ curſu et motibus ſiderū. e
B Seducens/ ſeorſū a veritate ducēs: vel in ſtuporem et admirationē ꝯuertens per preſtigia ſua. f Magnū/ prophetam vel angelum vł dei filiū. Glo. Semper bonis mala contraria aduerſant. g A minimo/ ſeruo vel iuniore h Ad maximū/ regē vł decrepitū ſenē. i Hic: ſimon. k Virtus chriſt⁹. l Dei/ nō angeli. m Que vocatur: ignorabant nomen chriſti. n Magicis/ artibus: vel falſis virtutibus. o Dementaſſet/ rationem mētis ab eis abſtulaſſet.
C p De regno dei: Matth. iiij. c. Penitentiam agite: appropinquabit regnū celorum q Jeſu chriſti: cuius erant ignari vt predictum eſt. Vł in noīe ieſu ꝑdicauit trinitatem. Qui eni vnam perſonam ꝺ trinitate ꝑfecte credit/ fide aliarum duarum carere nequit. r Ac mulieres/ in chriſto ieſu: non ē maſculus vel femina: Gal. iij. d. s Simon/ verbis philippi et virtute deuictus. t Credidit/ vere. Vel ſicut dicit Glo. Ficte/ ne credētibus reſiſtens deſpectus haberetur. v Adherebat/ corpore non corde: volens poteſtatem habere faciendi miracula. x Stupens/ cupiens ſe talia poſſe. y Cum aūt audiſſent etc. Secūda particula. z Apoſtoli: de quibus non erat philippus: dicit Glo. a Samaria. Nunc patet ꝙ ipſa ciuitas fuit ſamaria que ſupra dicitur ciuitas ſamarie. b Petrum et iohānem/ qui erant colūne: Gal. ij. b. Hos ſociat quia virginitas eccleſie placet: ſic et chriſtus binos mittit: Luc. x. a. Vt in ore duorum etc. Deut. xix. d. c Vt acciperent. Glo. Jam eni ſola aq̄ erant baptiçati: id eſt ſolo baptiſmo aque in qua receperant quidē gratiam ſpiritusſancti ſed non viſibiliter vel ad robur. d Dñi ieſu: quia patrem credebāt et ſpiritūſanctū ſicut alij iudei: vel quia plena fides vnius perſone fidem trinitatis confirmat. e Tunc: ecce exemplum ꝯfirmationis. f Imponebāt: petrus et iohānes/ nō philipp⁹: qd faceret ſi apl's eſſet. Hoc hodie ſolis epiſcopis licet/ ſicut tūc ſolis apl'is. g Et accipiebant/ ad robur qd demonſtrabat in hoc ꝙ linguis loquebant: Sic preſbyter baptiçatū inūgit chriſmate ab epiſcopo conſecrato: Solus epiſcop⁹ in fronte linit oleo dans ſpiritusſanctum. h Cum vidiſſet etc. Tertia pars. i Date mihi/ qd facere non poterant: quia audierant/ Matth. x. a.

imūdos/ clamantes voce magna exibant. Multi autē paralytici et claudi curati ſunt.
a Factum eſt ergo magnum
b gaudium in illa ciuitate. Vir
c autem quidam nōie ſimon q
d ante fuerat in ciuitate magus
e ſeducenſ gentem ſamarie/ di-
f cens ſe eſſe aliquē magnum:
g cui auſcultabant omnes a mi
h nimo vſqꝫ ad maximū dicen-
i k tes: hic eſt virtus dei que vo-
l m catur magna. Attendebāt au
tem eum: propter qd multo tē
n o pore magicis ſuis dementaſ-
ſet eos. Cum vero crediſſēt
p philippo euangeliçāti de re-
q gno dei et nomine ieſu chriſti
r baptiçabant viri ac mulieres.
s t Tunc ſimon et ipſe credidit: et
v cum baptiçatus eſſet/ adhere-
bat philippo. Videns etiam
ſigna et virtutes maximas fie-
x y ri/ ſtupens admirabat. Cum
z autem audiſſent apoſtoli qui
erant hieroſolymis quia re-
a cepiſſet ſamaria verbum dei:
b miſerunt ad eos petrum et io-
hannem. Qui cum veniſſent
c orauerunt pro ipſis vt accipe

rent ſpiritumſanctum: Non-
dum enim in quenqꝫ illorum
venerat ſed baptiçati tantū
d e erant i nomine dñi ieſu. Tūc
f imponebant manus ſuper il-
g los et accipiebant ſpiritum-
h ſanctum. Cum vidiſſet autē
ſimon: quia per impoſitionem
manus apoſtolorū darek ſpi-
ritusſanctus/ obtulit eis pecu-
i niā/ dicens: Date et mihi hāc
k l poteſtatem vt cuicunqꝫ impo
ſuero manus/ accipiat ſpiritū-
ſanctum. Petrus autem di-
m n xit ad eum: Pecūnia tua tē-
o cum ſit i perditionem/ quoni-
p am donum dei exiſtimaſti pe
cunia poſſideri. Non eſt tibi
q pars neqꝫ ſors i ſermone iſto.
Cor enim tuum non eſt rectū
r coram deo. Penitentiā itaqꝫ
s t age ab hac nequitia tua: et ro-
v ga deum ſi forte remittatur ti-
bi hec cogitatio cordiſ tui. In
x y felle eni amaritudinis et obli-
z gatiōe iniq̄tatꝭ video te eſſe.
Reſpondēs autem ſimon di-
a xit: Precamini vos ꝓ me ad
b dñm ut nihil veniat ſuper me
c d hoꝝ que dixiſtꝭ. Et illi quidē

Gratis accepiſtis gratis date: qd nolebat ſimon: immo ꝓponebat vendere. k Poteſtatem/ non baptiçandi tm̄ in aqua vel miracula faciendi: qꝛ et ipſe miracula falſa fecerat. l Vt cuicunqꝫ. Glo. Succeſſores ei⁹ falſa miracula feciſſe leguntur: qui malignis inſtructi artibus eccleſiam fraudulenter ingreſſi baptiſma furātur. m Pecunia tua: non noſtra qui non cupim⁹: ſed tua quā ſpiritui cōparas vt illam pro eo vendas et eā ſpū emas. Ideo eni ſpm̄ emere volebat/ vt aliis vendens plus pecunie acciperet. n Tecum ſit. Hinc exemplum ſumit vt ꝑditorum elemoſyne nō recipiantur. o In perditionē: nō vt ſimplicit pereat pecunia que nihil meruit ſed ipſe pereat pecunie et pecūia ei. D Vel/ n Tecū ſit: id eſt tu eam retine: et hoc in perditionē: vt per ea iniuſte congregata in eternum puniaris. p Donum dei/ ſpiritumſanctum q deus eſt et donū dei. q In ſmōe iſto: vt ꝑ man⁹ tuas accipiat ſpiritusſanct⁹. Et nota ꝙ non eſt imprecatio ſed ꝑdictio vel confirmatio volūtatis ſue voluntati diuine. E s Ab hac neq̄tia tua/ duplici: cupiditatis .ſ. qua de ſpiritu cōmercium facere voluiſti/ et praue fidei: r Penitentiam itaqꝫ age: vt omnes videāt qd eſt. Non ꝙ ignoret eū petr⁹ penitentiā non acturū: ſed quia iuſſum eſt omnib⁹ predicare/ facit officium ſuum: vt ille ſit inexcuſabilis. Coram omnibus etiā arguitur/ ne amplius eos fallat. t Et roga deum: cui patet cor: quem fallere non poteſt: qꝛ ſpiritusſanctus diſcipline effugiet fictum: Sap. j. b. v Si forte. Non affirmat/ ſed dubitando loquitur/ ne deſperet⁹. x In felle/ perfidia. y Et obligatione. Prouerb. v. d. Funiculis peccatorum ſuorum quiſqꝫ conſtringitur. z Ut deo: Quis celes te/ nō es mihi occult⁹. Sed ideo ſpiritusſanctus in columba deſcendit: Joh. j. e. vt a ſimplicibus ſuſcipi ſe doceret: Nam qui amaritudinē ſeruat in corde/ licet baptiçari videatur: non eſt a peccato ſolutus: ſed quaſi ad punctum purgatus acriore mox demone ſeptempliciter opprimitur: Matth. xij. d. a Precamini. Cauſa deſperationis nō audet ipſe precari: quia nō credit ſe exaudiri: et apoſtol's ficte loquit. b Nihil veniat. Preſentes plagas timens vult vitare. c Que dixiſtis: Non que ego credidi ſ qſi infidelis imputat eis que ventura ſunt. Sed quare non periit iſte ſtatim ſicut ananias. ſ. v. a. cum plus peccauerit qꝫ ille? Sol. In iſto erant aliqua ſigna penitentie: vnde ſi ſtatim puniretur deſperarent alij: et non curarent penitere. Ideo etiam dominus regnare permittit hypocritas: Job. xxxiiij. d. quia in eis videt eē pnīa. d Et illi. Quarta pars: petr⁹ .ſ. et iohes.

Teſtificati/ ſignis.

a Teſtificati/ſignis. b Et locuti/ſermonibꝰ. c Et multi[s]: nō tm̄ in ſamaria. d Angelus ꝛc̄. Quinta pars in qua poſt reditū aploꝝ texit hiſtoria de philippo. e Dn̄i: ad differētiā angeli ſathane: q̄ et ipſe ē dn̄i: q2 ſeruit ei in puni tione maloꝝ: ſed bonꝰ ſeruit ope ꝛ intentione: malus ope tm̄.

k Ductꝰ/ vt crucifigeret ꝓpria volūtate/ nō reluctās: ſic nec ouis: Hiere. xj. d. l Agnꝰ/ dei q̄ tollit pctā mūdi: Joh. j. d. Uel/ Agnꝰ/ paſchalis: q2 paſcha nr̄m imolatꝰ ē chriſtꝰ. j. Cor[inth]. v. c. Qui nō ſolū ſanguine redemit: ſed lana veſtit ꝯtra frigus infidelitatis. Gal. iij. d. Chriſtū induiſtis. Carne paſcit: Caro mea vere ē cibus: Joh. vj. f. m

f Cōtra meridianū. Indiciū ꝑfectionis eſt in vtroq̄. b Ab hieruſalem/ metropoli iudeoꝝ. Jn gaçā/ metropolim philiſtinoꝝ. Aphricam. dic̄ Glo. Be. Uetꝰ gaça quōdam terminus chananeoꝝ iuxta egyptū fundiꝰ ē deſtructa ꝛ loco eiꝰ alia edificata. g Deſcēdit .i. ꝑ quā deſcēditur: et ex natura loci. k Hec ē deſerta: nō via/ ſ; gaça. l Abijt: in altero ꝑfectio: in altero obediētia.

Myſtice Myſtice. Ad meridiē philippꝰ exit .i. apli ad gētes vbi calor fidei/ gaça gētilitas prius a deo deſerta: ad quā de hieruſalē via chriſtꝰ eſt viam ſalutis aperiēs et pcti nigredinem vnda baptiſmi dealbās. Bene etiā i meridie īuenit ꝛ abluit

Eſa. 53. c. Jn fine capi. q̄ deuotione ardens tanq̄ ꝑmitie gentiū dn̄o ꝯſecrat. m Uir/ ꝓpt virilē animū. n Ethiops/ natura/ et merito: q2 tenebroſus. Pſ̄.

Pſ. 67. Ethiopia ꝑueniet manꝰ eiꝰ.

a teſtificati et locuti verbū dn̄i
b
c redibant hieroſolymā ꝛ mul-
tis regiōibꝰ ſamaritanoꝝ euā-
d gelicabāt. Angelꝰ aūt domi-
e ni locutꝰ ē ad philippū/ dicēs:
f Surge ꝛ vade ꝯtra meridia-
g nū ad viam que deſcendit ab
h hieruſalē in gaçā/ hec ē deſer-
i ta. Et ſurgens abijt. Et ecce
k vir ethiops eunuchꝰ potens
l
m cādacis regine ethiopū qui
n erat ſuꝑ oēs gaças eiꝰ vene-
o rat adorare i hieruſalem: ꝛ re-
p uertebat ſedēs ſuper currum
q ſuū/ legēſq̄ eſaiā ꝓphetā. Di-
r xit aūt ſpiritꝰ philippō: Acce-
s de ꝛ adiunge te ad currū iſtū.
t Accurrēs aūt philippꝰ: audi-
v
x uit eū legentē eſaiā ꝓphetā/ et
y dixit: Putaſne intelligis q̄ le-
z
a gis? Qui ait: Et quō poſſū
b ſi nō aliq̄s oſtēderit mihi? Ro-
c gauitq̄ philippū vt aſcēderet
d et ſederet ſecū. Locꝰ aūt ſcrip-
e ture quā legebat erat h̄: Tan-
f q̄ ouis ad occiſionē ductꝰ ē/
g ꝛ ſic agnꝰ corā tondēte ſe ſine
h voce/ ſic nō aperuit os ſuū.
i In humilitate iudicium eius
k ſublatum eſt. Generationem
l
m
n
o
p
q
r

eius quis enarrabit? Quoni-
s am tolletur de terra vita eius.
t Reſpondens autem eunu-
chus philippo dixit: Obſe-
cro te de quo propheta dicit
hoc? de ſe an de alio aliquo?
v Aperiens autem philippus
x os ſuum: ꝛ incipiens a ſcrip-
y
z tura iſta/ euangelicauit illi ie-
ſum. Et dum irent per viam:
venerūt ad quandā aquam.
Et ait eunuchꝰ: Ecce aqua:
a Quis prohibet me baptiçari?
Dixit autem philippus: Si
b credis ex toto corde/ licet. Et
c reſpondens ait: Credo filiū
d dei eſſe ieſum chriſtū. Et iuſ-
e
f ſit ſtare currum. Et deſcende-
runt vterq̄ in aquam/ philip-
pus ꝛ eunuchus: et baptiça-
g uit eum. Cum autem aſcen-
h diſſēt de aqua/ ſpiritus domi-
i ni rapuit philippum ꝛ ampli-
k us nōn vidit eum eunuchus.
l Ibat enim per viam ſuam
gaudens. Philippus autem
m inuentus eſt in açoto/ et per-
tranſiens euangeliçabat ciui-
n tatibus cunctis donec veni-
o ret ceſaream.

m Corā tōdēte/ pilato ꝛ iudeis. n Nō aperuit: cū accuſaret a ꝑncipibꝰ ſacerdotū nihil reſpōdit: Mat. xxvij. b. o In humilitate/ paſſiōis in q̄ humiliauit ſe factꝰ obediens: Phil. ij. a. p Judiciū: q2 ñ iudicauit ſ; iniuſte ſe iudicari ꝑmiſit/ ſeditione iudeoꝝ ꝛ voce pilati dānatꝰ. Jo. 10. g. q Sublatū/ i barrabā quē iudicauerūt liberandū: Mat. xxvij. b. r Generationē eiꝰ/ tpalē quō natꝰ d̄ v̄gine ſine ſemie: vel ęternā ex pr̄e: Joh. j. b. s De terra: vt i cęlo/ non i terra viuat vita eiꝰ. j. Cor. xv. f. Secūdus hō de cęlo cęleſtis/ ſcti tate ſegregatꝰ a terrenis. t Rn̄dens: loco ſcripture: ſi ipſe legebat/ vel philippo ſi philippꝰ reuelabat. v Aperiens theſaurū ſcię: vt ſpiritꝰ loq̄tur i eo. Pſ̄. Pſ. 80. Dilata os tuū. x Os ſuū. Glo. qd̄

o Eunuchꝰ: typus gentiū q̄ i chriſto a carnalibꝰ deſiderijs circūcidunt. p Potēs/ virtute ꝛ mētis itegritate. Tā ſtudioſꝰ vt nec i via ceſſaret legere: tā religioſꝰ vt d̄ vltimis mūdi ptibꝰ ad tēplū dn̄i veniret. q Candaci. Mos erat regionis illiꝰ a feminis regi: ꝛ eas cādaces vocari: ſic̄ imꝑatores/ ceſares. r Suꝑ oēs gaças. Officiū erat eunuchoꝝ ſeruare theſauros potentū. s Uenerat/ anq̄ philippo loq̄ret. t In hierl̄m/ ꝓpt vrbis celebritatē ꝛ tēpli famā: q2 mos erat gentilium famoſa adire loca

Myſtice cultui deoꝝ dicata. Myſtice. Candic[e] q̄ interꝑtat cōmēdatā/ theſaurariū p[re]mittēs/ eccleſia ē gentiū fidei ꝛ v̄tut[is] dona largitura. De q̄ in Pſ̄. ſcribit. Pro his q̄ cōmutabunt. Et

Pſ. 44. alibi. Obliuiſcere ꝓplm̄ tuū ꝛ domū pr̄is tui. Hec ē regina q̄ venit a finibꝰ terre audire ſapiam ſalomonis: Mat. xij. d. et ij. Paral. ix. a. v Spūs/ ſctꝰ vl' angelꝰ. x Philippo/ loquēs i corde eiꝰ: q̄ſi eni in corde facit ſpūs v̄ba/ dū que agēda ſunt interiꝰ nūciat. y Eſaiā ꝓphetā. Rab. Ubicūq̄ in nouo teſtamēto ſalutis narrat principiū: de eſaia ſumit teſtimoniū: qui interꝑtat dn̄i ſalꝰ. z Et dixit/ Rab. Suas inuicē linguas cognoſcūt: vel ꝑ doctrinā eunuchi: vel ꝑ ſpiritū philippi. a Et quō poſſū. Arguit illoꝝ audaciā qui ſine doctore ſacrā ſcripturā ſe putāt intelligere. b Oſtēderit: vñ ꝓpha agat. Linguā eni non ignorabat q̄ librum legebat. c Rogauitq̄/ i figura doctoꝝ q̄ de gentibꝰ aſſumpti ſūt. d Ut aſcēderet: in hoc ꝑfectꝰ. e Et ſederet/ cū ſedēte. f Erat/ dn̄o ꝑparāte. g Hic: vel ſic. h Tanq̄ ouis innocēs. i Ad occiſionem: Eſa. liij. c. paſſionē crucis.

noī ſuo ꝯgruit: q̄ interꝑtat os lāpadis: q2 obſcuritatē ꝓphetię ꝓtulit i lucē ſcię: vl' circūlocutio ſignificat longiorē ſermonē. y A ſcptura iſta: Tanq̄ ouis: Eſa. liij. c. z Euāgelicauit. Soluit q̄ſtionē: q2 h̄ de ieſu ꝓphatū eſt. a Quis ꝓhibet. Fides plena ē/ aq̄ ꝓpe/ baptiçator ꝑſens. Ad h̄ eni predicatio duxerat vt aq̄ indigeret/ q̄ de baptiſmo i via audierat. b Si credis. Nō igrabat eiꝰ fidē: ſ; q̄rebat aptā ꝯfeſſionē: ad exemplū baptiçādoꝝ. c Licet/ baptiçari. d Eſſe ieſū .i. filiū hoīs. e Et iuſſit: eunuchꝰ vel philippꝰ. f Et deſcēderūt. Humiliari debet baptiçādꝰ: q2 iordanis deſcēſus interꝑtat. Glo. Querēs interꝑtē lectiōis ieſū quē querebat neſciēs inuenit. Et ſm̄ Hiero. Plus i deſerto fonte eccleſię q̄ in aurato ſynagoge tēplo reꝑit. Hic mutauit ethiops pellē ſuā: Hiere. xiij. d. g Aſcēdiſſet/ ꝓficiēdo. h De aq̄/ q̄ eſt q̄ſi fundamētū. i Rapuit. Glo. Hiero. dicit āgelū feciſſe i ſpūſctō. Glo. Rab. Ul' ſic ſm̄ aliā lr̄am. Spūs irruit i eunuchū .i. fortit ſic̄ ꝛ i aplos venit: q2 quāto fides fortior: tāto ſpūs imꝑtꝰ maior. Hūc dicūt q̄dā philippū fuiſſe aplm̄: tn̄ nō legit manū impoſuiſſe/ nec ſpm̄ſctm̄ inuocaſſe. Un̄ patet ſpm̄ſctm̄ ſponte in ꝑmitias gētiū deſcēdiſſe: vt excuſationē hn̄ent apli erga iudeos accuſantes q̄ gētes baptiçabant. k Nō vidit: q2 ꝑfectꝰ factꝰ ñ indigebat amplius doctrina. Spūs eni ſctūs docet oia: Joh. xiiij. d. l Ibat/ ad terrā ſuā vl' ad regnū cęloꝝ. m In açoto: vna d̄ q̄nq̄ ciuitatibꝰ philiſtijm. n Cūctis: nō diſcernēs ꝑſonas. o Ceſareā/ paleſtine: vbi domū habuiſſe dicit. j. xxj. b. que vſq̄ hodie demōſtrat: ꝛ cubiculū q̄ttuor filiaꝝ eiꝰ v̄ginū prophetātiū.

In ꝓlogo biblie. ca. 5.

Saulus adbuc

Paulus aūt adhuc ſpi/ ¶ Expoſitio Capl. IX
rans. Hoc capitulū diuidit in duas partes. In pri/
ma agitur de actib⁹ pauli. In ſecūda de actib⁹ petri:
ibi: Factū eſt. Prima autē pars diuidit in ſex. In pͥma agi
tur quō petijt epiſtolas ad captiuandū ⁊ pſequendū chriſtia/
nos. In ſcḋa de cō/
uerſione ei⁹: ibi: Et
A ſubito circūfulſit.
j.22.a. In tertia de ei⁹ p̄di/
catione: ibi: Et ꝯti/
nuo. In quarta de
euaſiōe inſidiarū in
damaſco: ibi: Cum
s.8.a aūt implerentur.
In q̄nta quō iunxit
ſe apoſtolis: ibi: Cū
aūt veniſſet. In
ſexta de euaſione ſe/
cūdaꝝ inſidiarū i hie/
ruſalē: ibi: Illi aūt
q̄rebāt. b ¶ Ad/
huc ſpirāſ: nōdū d̃/
ſiſtēſ. Et cōtinuat ei
qḋ. s̄. dictū ē. Saul⁹
vero deuaſtabat ec/
s.8.a. cleſiā. c ¶ Mina/
rum/ in verbis. d
¶ Et cędis/ in opere.
Uel minis terrēs ab/
ſentes/ cęde afficiens
p̄ſentes. Dubitatur
tñ vtrū occideret vł
flagellaret: vł vtrūq;.
Spirans/ ad mo/
dum ignis/ nō ab alijs
B incitat⁹: ſed ipſe ali/
os accēdebat. e
¶ In diſcipulos:
ita vocabantur tunc
chriſtiani. f ¶ Ac/
ceſſit/ nō vocatus:
ſed ſponte zelo eū concitāte. g ¶ Et petijt/ nō expectans vt
inſurgeret ei. h ¶ Damaſcū/ ſyrię ciuitatē remotā: q᷑ in pro/
ximis iam exercuerat pſecutionē. i ¶ Si quos: quia pauci
erant. k ¶ Huiꝰ vię/ qua viuebāt diſcipuli. l ¶ Perdu/
ceret: Non dicit occideret. m ¶ Cōtigit. Hoc verbū d̃ bo/
nis dicit. n ¶ Ut appropinq̄ret/ anteq; pueniret phibē/
dus erat. o ¶ Et ſubito. Neſcit tarda molimina ſpūſſancti
gratia. Secūda pars de conuerſione ⁊ modo ei⁹. p ¶ Circū
fulſit: vt terreret. q ¶ Lux. Glo. Ut pri⁹ aplis ignis. s̄. ij.
a. ita paulo lux fulſit. Et pōt dici q̄ fuit lux ſolis: quę ſubito il/
luminauit aerē ſine pręparatiōe alia: ⁊ fuit q̄ſi coruſcatio: et tūc
illuminatio fuit miraculoſa/ ſed viſio naturalis: ſicut in ceco il/
luminato. Uel pōt dici q̄ fuit chriſt⁹: et tunc illumiatio natu/
ralis/ ſed viſio miracloſa: vel claritas āgeli ad eū miſſi. r ¶ Et
cadēſ/ territ⁹: vł q᷑ adorās i faciē cadit. s ¶ Audiuit. Pri/
us terret viſu/ poſt auditu. t ¶ Saule. Nomē dicit: vt ſciat
ſe nō ignotū deo. v ¶ Quid: increpādo non neſciēdo interro
gat. x ¶ Me/ in mēbris in qb⁹ adhuc patit ⁊ bñficia recipit:
Mat. xxv. d. Qḋ vni ex minimis meis ⁊c̃. y ¶ Quis es/ an/
gelus an de⁹. z ¶ Dñe: deū legiſ quęrebat/ dñm neſciēs qui
de cęlis vocē dabat. a ¶ Ego ſū/ de⁹ de celo loquēs quem
mortuū putabas ſenſu iudaico. b ¶ Ieſuſ/ naçaren⁹. Nō deū
ſe dicit vel dei filiū: ſed nomē humilitatiſ: q̄ſi exēplo inuitās ad
ſupbiā deponēdā. c ¶ Perſequeriſ: vt hoiem. d ¶ Stimu
lū: verba ⁊ potētiā mea. Eccs. vltſ. d. Uerba ſapiētū quaſi ſti
muli. e ¶ Tremēs/ p̄ fulgore. f ¶ Stupēs: q᷑ nō puta/
bat ieſum in celo eſſe: vel pter vocem quę fuit cum ſtupore.
g ¶ Quid me: indica volūtatē tuā ⁊ obediētiā. Intellexit eni
q̄ ſtimul⁹ vrgebat ad op⁹. h ¶ Surge. Nō ſtatim q̄ faciēda

a Paulus aūt ¶ Ca. IX.
b c adhuc ſpirans minarū
d e et cędis in diſcipulos
f dñi/ acceſſit ad principem ſa/
g cerdotum et petijt ab eo epi/
h ſtolas in damaſcum ad ſyna/
i gogas/ vt ſi quos inueniſſet
k huius vię viros ac mulieres/
l vinctos perduceret in hieru/
m ſalem. Et cū iter faceret: cōn/
n tigit vt appropinquaret da/
o p maſco. Et ſubito circumful/
q r ſit eum lux de celo et cadens
s in terram/ audiuit vocem dicē/
t v x tem ſibi: Saule ſaule qd mē
y z perſequeris. Qui dixit: Quiſ
a b es dñe? Et ille. Ego ſū ieſus
c quem tu perſequeris. Durū
d eſt tibi contra ſtimulum calci/
e f trare. Et tremens ac ſtupens
g dixit: Dñe quid me vis face/
h re? Et dñs ad eum: Surge et
i k ingredere ciuitatem: et dicē/
l tur tibi quid te oporteat fa/
cere. Uiri autē illi qui comi/
m n tabantur cum eo ſtabant ſtu/
o pefacti/ audiētes quidem vo/
p cem/ nēminem autem viden/
tes. Surrexit autem ſaulus d̃
q terra: apertiſq; oculis nihil vi
r s debat. Ad manus autem il/
lum trahentes/ introduxerūt
t damaſcum. Et erat tribus di
v x ebus nōn vidēs: ⁊ nōn mā
ducauit neq; bibit. Erat autē
y quidam diſcipulus damaſci
z nomine ananias. Et dixit ad
a illum in viſu dñs: Anania.
b At ille ait: Eccē ego domine.
c Et dominus ad illū: Surge
d et vade in vicum qui vocatur
e rectus: ⁊ quere in domo iudę
f ſaulum nomine tharſenſem:
g Ecce enim orat. Et vidit vi/
h rum ananiam nomine intro/
euntem ⁊ imponentē ſibi ma/
i nus vt viſū recipiat. Reſpō/
k dit autem ananias: Dñe au/
diui a multis de viro hoc quā/
ta mala ſanctis tuis fecerit in
l m hieruſalem. Et hic habet po/
teſtatem a principibus ſacer/
n dotum alligandi omnes q̄ in/
uocant nomen tuū. Dixit au/

ſūt mōſtrat: ſ; in ciuitatē mittit: vt tāto poſt ſolidi⁹ ſtaret/ quā/
to fundit⁹ euerſus ab errore p̄ſtino excidiſſet. i ¶ Et ingre/
dere ciuitatē. Anteq; intret terret: ne ſcis inſerat triticū.
Territ⁹ iubet ingredi/ vt fidē diſcat quā ipugnauerat. k ¶ Di/
cet tibi/ exēplū diſcēdi dat/ vt nullus aliū indignū exiſtimet
a quo doceat qḋ ig/
noret. l ¶ Opor/
teat facere: q̄ſi im
piger opare vt boꝫ
et eſto doctor eccle/
ſię/ ſciēs ſcriptū eſſe
Nō alligabis os bo
ui trituranti: Deut.
xxv. a m ¶ Stabāt
non ceciderūt. n
¶ Stupefacti/ lumi/
ne claritatiſ. p ¶ Ne
minē: faciē loquētiſ
nō videbāt o ¶ Au
diētes vocē/ pauli
nō chriſti: ſicut dicit
j. xxij. b. q ¶ Aper
tiſq; ocul'. Oſten/
dit ei in corpe qḋ pa
tiebat in aīa. Sicut
eni aptus ocul⁹ ſine
viſu: ſic lex inutiſ ſi/
ne fide chriſti. Nu/
meri. xxiiij. c. Qui ca
dit aptos habet ocu/
los. r ¶ Nihil vi/ C
debat: q᷑ bñ vide/
re nō poſſet niſi p ea
cęcat⁹/ ſapiā q̄ tur/
babat excluſa/ fidei
ſe cōmitteret. s ¶ Ad
man⁹: man⁹ ei⁹ ma
nib⁹ tenentes. t
¶ Trib⁹ dieb⁹: q᷑ nō
credebat deū tertia
die reſurgēdo mortē
viciſſe. v ¶ Nō vidēs: vt ſciat q̄ oportunū ſit aię a cęcitate
liberari. x ¶ Nō māducauit. Hoc aię ſuę acciderat q̄ cibū
interiorē nō habebat. Docet q̄ corpis inedia aīam indigētem
oportere ſaciari. Rab. Penitētib⁹ forma dat vt a triduo in/
cipiāt. Glo. Apparet q̄ p triduū q̄ cęcat⁹ lucē grę expectabat:
nō torpēs ocio ſ; illuſtrat⁹ a deo cęleſtia rimabat. Et ē credibi
le q̄ tūc euāgeliū didicerit: qḋ ſe nō accepiſſe ab hoīe gloriat:
Gal. j. a. Et nota in ei⁹ ꝯuerſione q̄nq; moraliter in q̄libet
pctōre. Primo illumiat: deinde cadit ⁊ humiliat: tertio argui
tur: quarto cogitat a quo arguit: q᷑ q̄ncq; angel⁹ ſathanę trāſ/
fert ſe i angelū luciſ. ij. Coriſ. xj. c. quinto cum videt q̄ a bono
arguit/ debet eē par⁹ ad oīa: ⁊ tūc vnctio docet eū qḋ oporte/
at facere. y ¶ Diſcipul⁹/ chriſti. ſ. chriſtian⁹. z ¶ Ananias.
Glo. Merito vocat grā dei: cui a deo data ē illumiatio pauli.
a ¶ Anania/ familiaritatiſ ē indiciū vocare ex noie. b ¶ Ec/
ce ego. Cōfitet ſe ſeruū ⁊ obedire paratū. c ¶ Surge ⁊ va/
de: q̄ſi ſtati vt ſurrexeriſ vade. d ¶ In vicū. Glo. Uici dicit
agri aut extra ciuitatē aut intra ſibi pximi. e ¶ Iudę/ q̄ ei⁹
nomē hoſpitiſ: vel i tribu iuda. i. int iudęos: q̄ in vno ſimul ha
bitabāt vico. f ¶ Tharſenſem/ de tharſo cilicie. j. xxij. a.
vnde cum parentibus migrauerat. g ¶ Orat: mittēſ cum
feci iam nulli timendum: ſed amplectendus eſt vt frater: quia
mala quę ſanctis intulit paratus eſt ſuſtinere cum ſanctis.
h ¶ Ananiā nomine. In viſu alter oſtenditur alteri: et no/
men indicatur/ vt prius ſint ſeinuicē noti q̄ ſe videāt. i ¶ Et
viſum recipiat/ interiorem ⁊ exteriorem. k ¶ Dñe audi/
ui. Quis lupum timet. l ¶ In hieruſalem. Et ideo in alijs
locis timendus eſt. m ¶ Et hic habet poteſtatem: et vo/
luntas non deeſt. n ¶ Alligandi omnes: non occidendi.
¶ Uas electionis

tem ad eum dominus: Vade
a quoniā vās electionis eſt mi/
b hi iſte/ vt pōrtet nomen meū
coram gentibus et regibus et
c filijs iſrael. Ego enim ōſten/
d dam illi/ quanta ōporteat eū
pati pro nomine meo. Et ab/
e ijt ananias ⁊ intrōiuit in do/
f mū/ ⁊ impōnens ei manus di/
g xit: Saule frater: dōmin⁹ ieſ⁹
h miſit me: qūi apparuit tibi
i in via qua veniebas: vt vidē
k as ⁊ implēaris ſpiritusancto.
l Et cōnfeſtim ceciderūt ab ocu/
m lis eius tanꝗ̄ ſq̄uame: ⁊ viſū
recepit. Et ſurgens baptiçat⁹
n eſt: et cū accepiſſet cibūm cō/
o fortatus eſt. Fūit autem cum
diſcipulis qui erāt damaſci ꝑ
p dies aliquot: Et cōntinuo in/
q greſſus ī ſynagogas prędicā/
bat ieſum: quoniam hic eſt fili
us dei. Stupebant autem
r omnēs qui audiebant et di/
cebant: Nonne hic eſt qui ex/
pugnabat in hieruſalem eos
s qui inuocabant nōmen iſtud:
t Et huc ād hoc venit vt vin/
v ctōs illos duceret ad princi/
x pes ſacerdotum. Sāulus au/
tē magis cōualeſcebat ⁊ cō/
fūdebat iudęos q̄ habitabāt
y z damaſci/ āffirmās q̄m hic ēſt
a b chriſt⁹. Cū āūt implerent di/
c es multi cōncilium fecerunt
iudęi: vt eum interficerent.
d Nōtę autem factę ſunt ſaulo

e inſidię eorum. Cūſtodiebant
autem ⁊ portas die ac nocte
vt eum interficerent. Accipi/
f entes autem eum diſcipūli ei⁹
g nocte/ pēr murum dimiſerunt
h eum: ſubmittēntes in ſporta.
i Cūm autem veniſſet in hieru/
k ſalē tēmptabat ſe iungere diſ/
cipulis: ⁊ omnes timebant eū
non credentes ꝙ eſſet diſci/
l pulus. Bārnabas autem ap
m prehenſum illū duxit ād āpo/
n ſtolos: ⁊ nārrauit illiſ quomo
do in via vidiſſet dominū: et
quia locutus eſt ei: et quomo/
do in damaſco fiducialiť ęge
o rit in nōmine ieſu. Et erat cū
p illis intrāns ⁊ exiens in hieru
ſalem fiducialiter agens ī no
mine domini. Loquebatur q̄ꝫ
q gentibus et diſpūtabat cum
grecis: illi autē quęrebant oc/
cidere eum. Qđ cum cogno/
r uiſſent fratreſ/ dēduxerunt eū
s t ceſāream ⁊ dimiſerunt thār/
v ſum. Eccleſia quidem pēr to/
x tam iudęam ⁊ galileam ⁊ ſā/
y mariam habebat pācem ⁊ ędi
z a ficābatur/ āmbulans in timo/
b re domini ⁊ cōnſolatione ſan/
c d cti ſpiritūs replebať. Fāctū ē
e āūt vt petr⁹ dū trānſiret vni/
uerſos/ deueniret ad ſctōs q̄
habitabant lyddę. Inuenit
āūt ibi hoīem quendā nomīe
f ęnean ab ānnis octo iacentē
in grabato/ q̄ erat paralytic⁹.

V a Vas electionis: probandus multis tribulationib⁹. Vt integer carne. Hiere. xviij. a. integer Cōuerſ⁹ fecit vaſ alter ſicͭ placuerat ⁊c. b Vt portet nomen: cuius iuocatores alligare venit. c Oſtendam: non tu eum docebis ſed baptiçabis. d Quāta oporteat eū pati/ vt in temptationibus probetur electū vas. Eccl. xxvij. a. Vaſa figuli pbat fornax ⁊c. e Et introiuit/ ad ſaulum. f Et imponens/ vt cathecumis fieri ſolet. g Domin⁹/ ieſus: cui dixiſti. Domine quid me vis facere? h Qui apparuit tibi: ſignū dicit vt ſciat ſe a domino eſſe miſſū. i Vt videaſ: vtroꝗ̄ modo. k Et impleariſ/ in baptiſmo. l Et confeſtim/ ne putetur caſu factū. m Squamę: in ſignū interioriſ viſuſ renouari/ depoſito leg' velamine. ij. Cor. iij. d. Serpens ſquamas habet: et iudęi dicunť genimina viperarū: Luc. iij. b. quorum perfidiam ſecut⁹ ꝑdiderat viſū cordis. n Cibum/ dupli/cem. o Fuit autem. Eſa. xj. b. Habitabit lupus cū agno: ſaulus cum anania. p Et continuo. Tertia pars. q Prędicabat/ ieſum eſſe hominem ⁊ deum. r Omēs infideles myſterium ignorantes s Nomen iſtud/ ieſu qđ modo prędicat? t Ad hoc/ tantam diligentiam adhibuit perſecutioni. v Vt vinctos: non ad hoc quod facit.

B

x Saulus autem. Tale exordiū habuit vaſis probatio. y Affirmās. Rab. Exēplū dat nō erubeſcēdi mutare ſētētias ſuaſ vbi patet veritaſ. Eſa. xl. g. Durabūt fortitudinē ⁊c. Hęc mutatio dextere excelſi. z Hic/ ieſus homo. a Eſt chriſtus/ deus. b Cum autem implerentur/ a baptiſmo pauli. Quarta pars. c Concilium/ vel/ conſilium fecerunt: vtrum in damaſco dubitatur: ſed tm̄ magis videť ibi factum eſſe. d Notę: aut per iudicium hominū: aut ꝑ ſpiritūſanctum: non tm̄ conſilium fecerunt: ſed etiam/ e Cuſtodiebant: non ipſi iudęi ſed ciues cum aretha rege ſuo. ij. Cor. xj. g. Iudęis enim concordabant gentiles in perſecutione chriſtianorum. Vel iudęi. Cuſtodiebant/ miniſterio nō auctoritate propria vel ſuggeſtione. f Diſcipuli ei⁹. In greco nō ē ei⁹ vt ītelligať chriſti vł eccłie generaliť: q2 nondū paulus habebat diſcipulos. g Per murum. Greg⁹. In morem militis fecit/ qui obſeſſus in anguſto in latitudinē exit/ vt plures occidat: Non enī timore mortis fugit: qui plurib⁹ acquiſitis poſtmodum pro chriſto mortuus eſt. Phil. j. c. Mihi viuere chriſtus eſt ⁊ mori lucrum. h Submittentes/ de ſummo deorſum. Moraliť: Inſidię iudęorum/ laquei diaboli. Damaſcus ſanguinē bibēs aduerſitas ſęcli: ſporta de palmis iūcis/ fidei ſpeiꝗ̄ coniunctio: iuncus enim fidei viriditas: palma ſpes ęternitatis. Moraliter

i Cum autē veniſſet. Quinta ps. Non ꝯcito baptiçatus eſt venit hieruſalem: ſed abijt in arabiam: et iterū reuerſus ē damaſcum ⁊c. Gal. j. c. Vtrum autem prima vel ſecūda vice inſidias pertulerit/ non facile patet: quia et ſecūda pt intelligi ex eo ꝙ dictum eſt: Cum implerentur multi dies ⁊c. k Temptabat. Hoc eſt qđ dicitur/ Gal. j. d. Eram ignot⁹ facie eccleſię ⁊c. l Barnabas. Leuites cyprius: qui agrum vendidit. s. iiij. g. m Et narrauit/ barnabas de paulo vel paulus de ſeipſo. m Ad apoſtolos/ petrum ⁊ iacobum: Gal. j. d. o In nomine ieſu/ qđ prędicauit in damaſco. p Intrāſ et exiens/ diebus q̄ndecim: quibus cū petro moratus eſt et iacobo: Gal. j. d. qđ āūt ſequitur ibi: Veni in ptes ſyrię ⁊ ciliclę: hic dicitur: q Diſputabat cū grecis. ſ. iudęis: qui in diſperſione nati ſť int grecoſ. B. ⁊ Grecos in hieruſalem: iudęos docuit ī damaſco: quia in ciuitate dei gentiles erant adunandi: et iudęi in ꝑfidia gentium permanſuri. r Deduxerunt: ipſe non timuit ſed fratribuſ conſenſit. s Ceſarea/ paleſtine. t Tharſum/ ciuitatem cilicię ad amicos eccleſię. Matth. x. c. Fugite in aliam. v Per totam iudęam: non tm̄ in hieruſalē. x Et ſamariam. s. j. a. Eritis mihi teſtes in hieruſalē ⁊c. Talia ſępe inſeruntur ad cōmendationem apoſtolorum ⁊ fidei: vt. s. y Pacem/ in ſeipſa. z Et edificabatur/ in vnū dei templum. j. Cor. iij. c. a Ambulans/ creſcendo et proficiendo per gradus timoris: quaſi ⁊ merito ⁊ numero. b Et conſolatiōe: q̄ in labore dať. Vnde patet ꝙ tunc eccleſia temptabatur. c Sanctiſpiritus: qui eſt paraclet⁹. d Factum eſt. Secunda pars principalis de actibus petri: Quę habet duas partes. In prima agiť de curatione paralytici. In ſcđa đ ſuſcitatiōe thabitę: ibi: In ioppe autē. e Trāſiret/ diſcurrēs ꝑdicādo. f Annis octo. Glo. Non nouē vt virtus

E
2. Cor. 11. g.

F

¶ Non nouem: vt virtus ſit glorioſior. Contra. Quāto diuti⁹ tanto maius miraculū fuiſſet. Sol. Octauo die ſm naturam non eſt curatio infirmitatis: vnde videtur eſſe contra naturā: Myſtice nonus autem dies creticus eſt ſm naturā. Vel myſtice. Octo ſunt bis quattuor. ſ. partes mūdi ꝛ tempora āni: vterq autem. ſ. mundus ꝛ annus volubilis ē. Difficile ergo eſt his q̄ ternarijs inuolutum curari. Grabatū ſe- F.3.a. gnicies i q̄ qeſcit ani m⁹ eger voluptate carnis ꝛ delectatione ſeculi. Vl' alit' corrige Glo. que dicit: Nō nouem/pro nouiter: vt virt⁹ ſit glorioſior. Et ē planū. a ¶ Enea: interpretatur frater. b ¶ Jeſus: non ego: dñi querit gloriam/non ſuam. B c ¶ Et ſterne: nō alius ſternat. d ¶ Surrexit. Eſa. xxxv.c. Tunc ſaliet ſicut ceru⁹ claudus. e ¶ Omnes: totū pro parte. f ¶ Qui conuerſi: cum ꝓus eēnt auerſi. c ¶ Surge ꝛ ſterne: vt qui fidem corde ꝑcepit/ opera paret in quibus qeſcat. g ¶ In ioppe. Secūda ꝑs. h ¶ Dorcas. Licz Glo. dicat ꝙ ſit latinum/ qꝛ notū apud latinos: tñ grecū ē: ꝛ iterpretat damula vl' caprea: q̄ ſic dicit ab acumine viſ⁹. Leuit. xi. Dorcades grece dicuntur mūda animalia in rupibus morantia. Hi ſunt meritis excelſi/ſupnis intenti/in operibus circumſpecti/licet mundo contēptibiles/diſcreti et in lege dei ruminantes. i ¶ Plena operibus/ nihil habens imperfectum. k ¶ Quas faciebat: non accipiens perſonas. l ¶ In diebus illis: quib⁹ petr⁹ venit lyddā. m ¶ Infirmata: non fuit mors ſubita. n ¶ Lauiſſet: Quidā libri habēt lauiſſēt vnguētis. o ¶ In cenaculo: vel ꝓpter altitudinem meriti/vel propter ſublimitatem miraculi futuri. p ¶ Duos: ſicut dñs binos miſit: Luc. x.a. Quibus creditur in teſtimonio: Deut. xix.d. q ¶ Viros: ſexū prudentiorem. r ¶ Ne pigriteris: Cauſam non exprimūt/ne venire recuſet propter humilitatem. s ¶ Exurgens: impiger et humilis. t ¶ Venit/nulla excuſatione vſus. v ¶ Vidue/ ſancte: pro ſancta ſanctum rogant. x ¶ Flentes/miſerie ſue miſericordem coram eo qui erat miſericors: ideo compatitur. y ¶ Et oſtendentes: non tñ ſuis vocibus pro defuncta/ſed ipſius allegant opera: quia elemoſyna liberat/non tñ a ſecunda morte: Apoc. xxi.b. ſed etiā a prima. Tob. iiij.b. Eccl. xxix.c. Conclude elemoſynam in ſinu pauperis et hec pro te exorabit ꝛc. z ¶ Orauit/vt ſeruus: et ieſus exaudit vt dñs. a ¶ Surge/in nomine ieſu chriſti/ nō meo. b ¶ At illa/facta oratione. c ¶ Reſedit/ex iuſſione petri. d ¶ Manū/auxilium vel boni operis exemplum. e ¶ Et cum vocaſſet. ſ. qui non fuerunt preſentes in ſuſcitatione: ſed ad vitandam elationem exemplo vſus eſt chriſti/archiſynagogi filiam ſuſcitantis in ſecreto: Matth. ix.c. Vel ne indigni ſignum viderent. f ¶ Et crediderunt. Hec erat precipua cauſa virtu- Moraliter tum. g ¶ Coriariū/a corijs/vel curiariū a curia. Mora

a Et ait illi petrus: Enea/ſanet
b te dominus ieſus chriſtus.
c Surge ꝛ ſterne tibi. Et conti-
d nuo ſurrexit. Et viderunt illū
e omnes qui habitabāt lydde
f et ſarone qui conuerſi ſūt ad
g dominū. In ioppe autem fu-
it quedam diſcipula nomine
thabita: que interpretata dici-
h i tur dorcas: hec erat plena
operibus bonis ꝛ elemoſynis
k quas faciebat. Factū eſt au-
l m tem in diebus illis: vt infirma-
n ta moreretur. Quam cum la-
uiſſent/ poſuerunt eam in ce-
o naculo. Cum autem prope eſ-
ſet lydda ab ioppe: diſcipuli
audientes quia petrus eſſet i
p q ea/miſerūt duos viros ad eū/
r rogantes ne pigriteris veni-
s re vſq ad nos. Exurgens au-
t tem petrus/ venit cum illis.
Et cum aduenisset/ duxerunt
illum in cenaculum: ꝛ circum-
v ſteterunt illum omnes vidue
x y flentes ꝛ oſtendentes ei tuni-
cas ꝛ veſtes quas faciebat il-
lis dorcas. Eiectis autem oi-
bus foras/petrus ponens ge-
z nua orauit: ꝛ conuerſus ad
a corpus dixit: Thabita ſurge.
b At illa aperuit oculos: et vi-
c ſo petro reſedit. Dans autem
d illi manū erexit eam: Et cum
e vocaſſet ſanctos ꝛ viduas/aſ-
ſignauit eam viuam. Notum
autem factum eſt per vniuer-
f ſam ioppen: ꝛ crediderūt mul-
ti in domino. Factum eſt au-
tem vt dies multos moraret
in ioppe apud ſimonem que-
g dam coriarū. ¶ Capi. X.
b VIr autem quidam erat
in ceſarea nomine cor-
i k l nelius/centurio cohor-
m tis que dicit italica: religioſus
n o ꝛ timēs deū cū oī familia ſua:
p faciēs elemoſynas multas ple-
q bi ꝛ deprecans deū ſemp. Is
r vidit i viſu manifeſte qſi hora
s t diei nona angelū dei introeū-
v tē ad ſe ꝛ dicētē ſibi: Corneli.

liter. Anima in peccatis mortua/operib⁹ miſericordie: ſanctorum orationib⁹ ꝛ exemplis adiuta/ad vitam redit: ita vt recepto lumine circumſpectionis amiſſo/ad doctrinā eorum qui adiuuant viuat. ¶ Expoſitio Capi. X.

VIr autem quidam ꝛc. Hoc capitulum diuiditur in quattuor partes. In prima dicit quomodo cornelius iuſſus ab angelo miſit ad petrum. In ſecūda de aduentu petri ad corneliū: ibi: Sequēte autem. In tertia de predicatione petri: ibi: Aperiens ꝛc. In quarta de miſſione ſpiritusſcti in corneliū ꝛ ſuos: ibi: Adhuc loquente. Item prima pars habet qnq particulas. In prima cōmendatur cornelius ꝛ iubet ab angelo accerſiri petrū. In ſecūda mittit nūcios: ibi: Et cū diſceſſiſſet. A In tertia videt petrus viſionē orans in cenaculo: ibi: Poſtera autē die. In quarta veniunt nuncij ad petrum: et iubetur a ſpiritu venire cū eis ibi: Ecce viri. In qnta deſcendit petr⁹ et loquitur nuncijs ibi: Deſcēdēs aūt ꝛc. Dicit ergo. b ¶ Vir ꝑfectione et virili opere: Sicut Job. j.a. Vir erat in tra hus. In ceſarea/a ceſare dicta: in cui⁹ honorē fuit edificata a philippo thetrarcha. i ¶ Centurio/princeps perfecti numeri habens ſub ſe centum. k ¶ Cohortis: militū romanorū. l ¶ Italica/miſſa a roma que eſt in italia. m ¶ Religioſus ſupra gradū timoris. n ¶ Et timēs deū/infra gradū religionis. o ¶ Cū oī familia dom⁹ ſue que: erat religioſa et timorata. Eccl. x.a. Qualis rector ciuitatis ꝛc. p ¶ Plebi: ſine acceptione ꝑſonarū. q ¶ Semper/ſine intermiſſione orate. j. Theſſal. vlt. d. Rab. Hec oīa bone nature et familiaritate iudeorū ac ſpūali inſpiratione ei collata creduntur: pl⁹ tñ inſpirationi diuine iputat ꝙ bono naturali: vt eccl'ia ꝑmitiua i ſilitudinē marie virginis ſine virili ſemine: id eſt doctrina mgr̄i cōcepiſſe d ſpū credat. r ¶ Manifeſte: nō nocte nec i ſōnio: qꝛ gētiles ſpūales ꝛ myſticas viſiones videre nō cōſueuerāt: i q̄ ſignificat myſteriū dei ſine figura gētib⁹ manifeſtādum. s ¶ Nona hora. B. Oraculum baptiſmi competenter accepit nona hora: quia in morte illius baptiçandus erat: Roma. vj.a. qui hora nona tradidit ſpiritum: Matth. xxvij.f. Hec etiam hora dedicatur orationi ſicut in petri et iohannis exemplo. Act. iij.a. Hac hora veniunt gentes operari in vinea dñi: Matth. xx.a. t ¶ Angelum dei: non ſathane: in quo excuſantur apoſtoli gentibus predicantes contra voluntatem iudeorum. Quomodo eni celaretur ab homine: qd manifeſtatur ab angelo? Sed queritur quomodo potuit videre manifeſte/ non in figura hominis vt antiqui patres: qd eſt contra naturam hominis mortal'. Rñdeo. Potuit fulgor ille angelicus mitigari: et natura humana potuit a domino confortari. Glo. etiam dicit ꝙ bona opera ꝛ elemoſyne fulgorem angelicū temperauerūt. v ¶ Corneli: Familiaritas oſtenditur/cū genat

ostenditur/cum gentilis nomen noticie angelorum inſeritur. a Timore: quia homo inferior angelo dicit Glo. b Correptus: non tñ in faciem cecidit. c Quis es? ad quid veniſti. d Aſcenderunt/ de valle gentilitatis: cuius obliuiſcitur deus. e In memoriam: vt retribuat tibi i celo. f Et nunc/ ne differas. g Mitte: ipſe nõ mittitur: quia tota eius familia baptiçanda erat. h Viros/ ſexũ p̃ncipalẽ. i In ioppen: ciuitas eſt terre promiſſionis: mari tyrrheno proxima: in ipſius orientali littore ſita: vbi ionas primo nauem intrauit vt fugeret. k Et accerſi. Ex hoc patet ꝙ elemoſynis et orationibus que dicuntur exaudite plenam ſalutis ſue noticiã querebat: ꝙ doctor ſalutis vocari iubetur. Innuitur ꝗ3 vt dicit Glo. quia nõ operibus ad fidem: ſed fide venit ad opera. Si enim non crederet quem oraret: vel quomodo audiret deus ſi profectũ boni ab ipſo non peteret: Sciebat quidẽ deum creatorẽ omnium: ſed ignorabat filium incarnatum: quem bonis operibus cognoſcere meruit: Fide ergo venit ad opera i qua ſolidatur per opera. l Quendam/ hactenus tibi ignotũ. m Petrus/ ad differentiam coriarij eius hoſpitis. n Coriariũ ad differẽtiã petri. o Mare/ tyrrhenũ. Moraliter/ doctor eccleſie libenter habitat cum obediẽte: qui caſtigat corpus ſuum z in ſeruitutem redigit. j. Cor. ix. d. et fluxam mũdi gloriam terroreſqꝫ contemnit. p Et cum diſceſſiſſet. Secũda particula: Non dicit cum euigilaſſet: quia nõ in extaſi ſed manifeſte vidit/ vt dictum eſt. q Vocauit: nõ diſtulit obedire. r Duos/ ampliorem mittit numerum z teſtes idoneos. s Et militem metuentem: Non dicit domeſticos metuentes: quia iam dixit eũ religioſũ z timentẽ deũ cũ oĩ domo ſua. t Ex his/ centũ ſibi ſubditis. v Narraſſet omnia ꝗ ſibi angelus dixerat. Myſtice tres mittit: quia credẽs gentilitas apoſtolice fidei/ tres mundi p̃tes ſubegit: Partim militie predicationis: de qua nemo militans deo. ij. Timoth. ij. a. partim domeſticis negocijs occupandas. Primus eſt miles: ſecundus domeſtici: quia plures ſunt auditores ꝙ̃ predicatores: qui quanto fortiores: tanto ſunt in membris eccleſie pauciores. Eſa. xxxiij. c. Vbi eſt litteratus: vbi legis verba põderans. x Poſtera autem die: poſt viſionẽ cornelij: Tertia particula de viſione petri. y Et appropinquantibus. Quidam libri habent/ apparentibus quaſi tam prope exiſtentibꝰ vt videri poſſent de domo ſimonis z Ciuitati/ ioppe. a Aſcendit/ ſuperna viſurus myſteria quaſi obuiam pergit viſioni. c Horã ſextã: exemplum dat orandi hora illa. d Eſuriret/ ieiunij ſimul z orationis exemplum. e Parantibꝰ/ prandium. f Illis/ miniſtris. g Cecidit/ de ſurſũ a deo: vl' a celo. i Apertũ: nõ reſeratiõe elemẽti ſ; reuelatiõe ſpũali. n Initijs/ ãgulis. q Quadrupedia/ animaliũ genera cõmune apud gentes z Et imundum/ apud iudeos qd non findit vngulam nec ruminat. Leuit. xj. a. b Purificauit/ dicẽs: occide z mãducа. c Per ter/ pro cõmendãda veritate viſiõis. My ſtice. b In ſuperiora: Significat eccleſia relicta terrena cupiditate/ conuerſationem in celis habitura: Phil. iij. d. Gentilis enim populus ſuperior domus: ſynagoga inferior: quia terre immerſa. d Eſuriret/ ſalutem gentium: que ſexta etate facta eſt: eſuriens corpore reficitur mente: z ſalute gentium paſcitur quas conuertere iubetur. h Exceſſus/ eleuatio a terrenis apertio celi/ reuelatio ſacramentorũ cito futura gẽtibus. k Vas corpus chriſti l Velut lintheũ: quia ſine ſemine conceptum candorem caſtitatis cuſtodiuit. m Magnum/ propter deitatis cõſortium. Vel/ l Lintheum: q2 mortuũ m Magnũ: quia reſurrexit. n Quattuor initijs/ euãgelia d ipo ſcp̃ta. Vel/ k Vas et lintheũ/ eccleſia incorruptibili ꝟitate predita: quã tinea hereſis vel vitiorum peſtis nõ conſumit: ſicut alias veſtes: habẽs candorem ſanctitatis: z mortificationem carnis: cuius incorruptibilis ſubtilitas ſignificatur in tunica inconſutili que non eſt diuiſa: Joh. xix. c. Quattuor initia/ quattuor partes orbis in quibus quattuor euãgelia predicantur. o De celo. Inde monemur vt vbi caput nr̃m ẽ: z radix cuius rami ſumus: vel quia gratia ſubuenientis ſpiritus cõſeruatur eccleſia z augetur p Omnia quadrupedia oẽs gẽtes credituras z i vnitatẽ corporis eccl'ie aſſumẽdas: cuius petrus princeps. q Quadrupedia/ herentes terrenis. r Et ſerpentia/ virulenti z doloſi. s Et volatilia/ ſuperbi: de quibus. Homo cũ in honore eſſet non intellexit: cõparatꝰ ẽ iumẽtis inſipiẽtibꝰ zc. Ps. 48. Vnũ aũt incorruptum oſtendit. Eccs. vlt. d. Deum time: hoc eſt omnis: id eſt verus homo. t Surge/ ad euangeliçandũ. Matth. vlt. d. Ite docete omnes gentes. v Occide/ in gentibus qd ſunt: et fac qd es. x Et manduca/ eccleſie incorpora: quaſi mortifica vt hoſtiam deo facias: vt de vetuſtate in nouitatẽ tranſeãt. y Abſit: Significat faſtidium iudeorum contra gentes futurum z metum predicandi gentibus propter ſcandalum iudeorum z immũdiciam incredulitatis gentium. a Secũdo/ Prius i veteri/ poſt in nouo teſtamento precipitur ſalus predicandi gentibus. b Purificauit/ Per crucẽ chriſti purificantur ſaluandi de gentibus. c Per ter: pro fide trinitatis i qua baptiçande ſunt gentes: quã z baptiçandi confitentur interrogati. Credis i deũ zc. Petrꝰ quoqꝫ ꝙ tertio negauit: Mat. xxvj. g. trina confeſſione correxit. Joh. vlt. e. d Et ſtatim receptum eſt vas in celum: corpus chriſti in aſcenſione: rediens vnde deſcendit: et eccleſia in fine aſcendet quãdo ꝯgregabunt electi a q̃ttuor plagis mũdi: Mat. xxiij. c. Hec petro congrue oſtenduntur: dum cornelius ad eũ mittit ne dubitaret icircũciſo tradere fidem: erat enim ipſe de animalibus in vaſe et oſtenſis. Ideo ne

a At ille intuens eum/ timore b correptus dixit: Quis es domine? Dixit autem illi: Orationes tue z elemoſyne tue d aſcenderunt in memoriã in conſpectu dei. Et nũc mitte viros in ioppen: z accerſi ſimonem quendam qui cognominatur petrus: Hic hoſpitatur apud ſimonem quendam coriarium: cuius eſt domus iuxta mare. Hic dicet tibi: quid te oporteat facere. Et cũ diſceſſiſſet angelus qui loquebatur illi: vocauit duos domeſticos ſuos: z militem metuentẽ dominũ ex his qui illi parebant. Quibus cum narraſſet omnia: miſit illos in ioppẽ. Poſtera autem die iter illis facientibus z appropinquantibus ciuitati: aſcendit petrus in ſuperiora vt oraret circa horam ſextam. Et cum eſuriret voluit guſtare. Parantibus autem illis/ cecidit ſuper eum mentis exceſſus: Et vidit celum apertum/ z deſcendens vas quoddam velut lintheũ magnũ quattuor initijs ſubmitti de celo in terram: in quo erant omnia quadrupedia et ſerpẽtia terre z volatilia celi. Et facta eſt vox ad eũ: Surge petre: occide z manduca. Ait autem petrus. Abſit domine: quia nunꝙ̃ manducaui omne cõmune z imundũ. Et vox iterum ſecũdo ad eũ. Quod deꝰ purificauit: tu commune ne dixeris. Hoc autẽ factũ eſt per ter. Et ſtatim receptũ eſt vas in celum: et dum intra ſe heſitaret petrus quidnã

 trepidet ad faciẽdũ

h trepidet ad faciendum/ſpiritu roboratur. a Ecce viri: q̃ſi ad reſeratione͂ occulti myſterij. Quarta particula. b Dixit: in mente/non in aure carnis: vel angelus que͂ viderat cornelius. c Viri tres: Numer⁹ teſtium/⁊ p̃ricipalis ſexus. In figura horum trium tertio oſtenſa eſt viſio. d Et deſcēde. Explanat qḋ dictū erat: ſurge/occide ⁊ manduca. e Nihil dubitans. Ad hoc reſpōdet qḋ dixerat: Abſit dñe. f Niſi: propt̃ hoc dictum eſt: qḋ deus purificauit. g Deſcendens. Quinta pars: quia ſpirit⁹ dixerat/ deſcēde: non expectat nũcium ab eis mittendū. h Quem queritis/ Oſtēdit ſe ſcire aduētum eorum: humilitatis etiam dat exēplum/dimittens circūitum verborum. i Que cauſa eſt. B. Spiritus adeſſe milites dixit/ et qua cauſa venerant tacuit: q̃ ad cōſeruandā humilitatē aliquando ꝓphetie ſpiritus ex parte animū tangit ⁊ ex pte nō: Hu. ſc videt̃ obuiare Interlin. que dicit: non q̃ ignoret interrogat/ ſed vt confiteantur/et iactantie vitāde relinquat exemplum. Sol. Nec oino ignorabat/nec ꝓ certo ſciebat niſi per quaſdam coniecturas. k Iudeoꝝ .ſ. viā: q̃ ⁊ tu iude⁹ es: qḋ dicit ad pſuadendū. l Reſpōſum/ elemoſynis et oratiōib⁹ m Ab angelo: per quem reſpondit dñs. n

B

a eſſet viſio quam vidiſſet: ecce
viri qui miſſi erant a cornelio
inquirentes domū ſimonis/
aſtiterunt ad ianuam. Et cū
vocaſſent interrogabant/ſi ſi-
mon qui cognominatur petr⁹
illic haberet hoſpitium. Pe-
tro autem cogitante de viſio-
b ne/dixit ſpiritus ei: Ecce viri
c tres querunt te. Surge itaq̃
d et deſcēde ⁊ vade cum eis ni-
e f hil dubitans: quia ego miſi il-
g los. Deſcendens autem pe-
trus ad viros dixit: Ecce ego
h i ſum quem queritis. Que cau-
ſa eſt propter quam veniſtis?
Qui dixerunt: Cornelius cē-
turio vir iuſtus ⁊ timens deū
et teſtimonium habēs ab vni-
k l uerſa gente iudeorum/reſpō-
m n ſum accepit ab angelo ſan-
cto accerſiri te i domū ſuam:
o p et audire verba abs te. Intro-
ducens igit̃ eos recepit ho-
q ſpitio. Sequenti autē die ſur-
gens/profectus eſt cum illis:
et quidam ex fratribus ab iop-
r pe comitati ſunt eum. Altera
autem die introiuit ceſaream.
s Cornelius vō expectabat il-
t los/conuocatis cognatis ſu-
v is ⁊ neceſſarijs amicis. Et fa-
x ctum eſt cum introiſſet petrus
y z obuius venit ei cornelius/ et
a b procidens ad pedes eius ad-
c orauit. Petrus vero eleua-
d uit eum dicens: Surge ⁊ ego
e f ipſe homo ſum. Et loquens
g cū illo intrauit: ⁊ inuenit mul-
tos qui conuenerant / dixitq̃
h ad illos: Vos ſcitis quomo-
do abominatū ſit viro iudeo
coniūgi: aut accedere ad alie-
i k nigenam. Sed mihi oſtendit
l m deus neminem cōmunem aut
immūdū dicere hominem: p-
n pter qḋ ſine dubitatione veni
o accerſitus. Interrogo ergo
quā ob cauſā accerſiſtis me?
Et cornelius ait. A nudius
p quarta die vſq̃ ad hanc ho-
ram orans eram hora nona i
q r domo mea: ⁊ ecce vir ſtetit an-
s te me in veſte candida/⁊ ait:
Corneli: exaudita eſt oratio
tua: et elemoſyne tue comme-
morate ſunt in conſpectu dei
Mitte ergo in ioppen: ⁊ ac-
cerſi ſimonem qui cognomi-
natur petrus: hic hoſpitatur i
domo ſimonis coriarij iuxta
mare. Confeſtim igit̃ miſi ad
t te ⁊ tu bene feciſti veniendo.
v Nunc ergo omnes nos in cō-
x y ſpectu tuo aſſumus/ audire
z a omnia quecunq̃ tibi precep-
b c ta ſunt a domino. Aperiens
autem petrus os ſuum dixit:
d e In veritate cōperi: qm̃ non
eſt perſonarum acceptor de-
f g us: ſed in omni gente qui ti-
h met eum et operat̃ iuſticiam/

eni angelus eum deū docuit: ſed doctorem demonſtrauit: ſicut de ſaulo dictum eſt. ſ. ix. c. d Et ego/vt tu. e Homo/ verus/nō deus. f Et loquens: ſupra dictum ſermonem: id eſt Surge ⁊c̃. Vl ſi aliud locut⁹ eſt/breuitatiſ cauſa tacetur. g Multos/quos vocauerat. Myſtice/ deuot⁹ auditor occurrit doctori: qui aūt tarde credit q̃ſi a doctore iacens inuenit̃: ſed a p̃ceptore erigit̃: ſi humilitatis ⁊ pudoris ꝑfert indicia. h Vos ſcitis: interrogatio eſt vel affirmatio. i Oſtendit/in vaſe. k Deus: vt nō dubitē. l Neminē: intellexit petrus h̃ de oib⁹ gētibuſ dictū eſſe. m Cōmunē: q̃ null⁹ homo diſcerned⁹ ē: dicit Glo. n Veni accerſit⁹. Glo. Cōmunionē eq̃litatis meruit ſanctitas actionis: ſicut in ananie et ſaphire culpa cel⁹ vltiōis vim aperuit p̃tātis .ſ. v. a. o Interrogo ⁊c̃. Quarta pars: nō ꝓpter ignorantiā/ſed ꝓpter eoꝝ ꝓfeſſionē. p Quarta die: Prima die vidit angelū ⁊ miſit nūcios: ſecunda/ nūcij peruenerūt ioppen: tertia/ ꝓfectus eſt cum eis: quarta / venerūt ceſaream. B. dicit q̃ in q̄buſdam libris in greco dicit̃: Erā ieiunans ⁊ orans a ſexta vſq̃ ad nonam. Glo. Inſtantia ieiunij ⁊ orōnis meruit exaudiri/illa p̃cipue hora q̃ chriſt⁹ orauit expanſis i cruce manibus: Luc. xxiij. c.

Myſtice

E

ti. q. 7. c. in. Dep c. ſic̃ q̃ bo

Sancto: non ſpiritu imundo. o Audire/obedire iubēti. p Introducens. Hic incipit cōmunio apoſtolorū cum gentibus: quia deſcenderat ad eos/audiens preceptum ab angelo vt intraret domū gentiliſ: ideo gentiles hoſpitio recepit. q Sequenti autem die. Secūda pars p̃ncipaliſ que habet quattuor partes. In prima venit petrus cum nūcijs. In ſecunda occurrit ei cornelius: ibi: Et factū eſt. In tertia adorat petrum/⁊ leuatur ab eo ibi: Et procidens. In quarta querit petrus a d quid vocatus ſit: et reſpondit cornelius. ibi: Interrogo ergo ⁊c̃. Sequenti: quia nocte illa manſerat ibi. r Altera: quia nocte vna fuerunt in via. s Expectabat. Deſideriū ⁊ diligentiā ei⁹ notat. t Cognatiſ. Duplex cā vocatiōis: ꝯgnatio ⁊ amicitia. v Neceſſarijſ. Neccarij amici iſepabiles: qui nec in neceſſitate diſcedunt. x Introiſſet/ceſareā. y Obuiuſ/obedire parat⁹. Tertia pars. z Et procidens/Geſtu corporis oſtendit deuotionē mentis. a Ad pedes: ſm̃ morem orandi. b Adorauit/ vt deum: qḋ fuit imperitia non nequitia. c Eleuauit: Nō

q Et ecce vir. Semp i forma viri apparēt āgeli ꝓpt̃ excellētiā ſex⁹: Et dicit̃ vir q̃ aliq̃ liniamēta corpiſ habuit: licз ſupra dicat̃ q̃ vidit manifeſte. r Stetit. Stare angeli ē nō cadere s Cādida: q̃ nūciabat ꝓſpera. t Bn̄ feciſti/ſic ⁊ ego ad te mittēdo. v Nūc ergo: q̃ bn̄ feciſti veniēdo: nō male vt iudei putabāt. x Aſſum⁹/ego ⁊ amici mei. Rab. In greco dicit̃: In ꝯſpectu dei aſſum⁹: qḋ dicit recte: q̃ deo par⁹ ē obedire credens eum vbiq̃ p̃ſentem eſſe. y Audire/ obedire. z Omnia: nihil addem⁹. a Quecūq̃: nihil diminuemus. b A dño/ Doct⁹ a petro/iā nō putat eū deū/ ſ; dei apl̃m. c Apiēs. Tertia ps p̃ncipal' habet duas ptes. In p̃ma dr̃ de⁹ nō acceptor ꝑſonarū: rōne recreatiōis ⁊ creatiōis hois. In ſcd̃a ꝑcurrit articulos fidei: ibi: Vos ſcit. Dic ḡ. Aperiēs/q̃ quaſi clauſo ore patient̃ audierat. d In veritate: nō tm̄ in viſione: ſed manifeſtis ſignis narrāte cornelio qḋ ſibi acciderat. e Nō eſt ꝑſonarū: nō diſcernit int̃ gentiles ⁊ iudeos. f Sed i oi: tā gētili q̃ iudea. g Qui timet/vt tu. h Et oratur: elemoſynas/ orōnes/ ieiunia.

Acceptus eſt: ſicut

a Acceptus eſt: ſicut ⁊ te acceptauit. b Verbum miſit: id eſt filium incarnari fecit: vel verbum euangelij. c Filijs iſrael. Matth. xv. c. Non ſum miſſus niſi ad oues. Eſa. ix. b. Verbum miſit dñs in iacob ⁊ cecidit ĩ iſrl̃. d Annũcians / per verbum ſuum. f Per ieſum chriſtum: nõ p aliũ: qui ẽ v̄bũ caro factũ: Joh. j. b. e Pacem / reconciliationis: et hoc non ſolum iudeis / ſꝫ et gentibus ſpiritualibus filijs iſrael. g Hic eſt / ieſus. h Omniũ / non vnius gentis tm̃. i Deus / creator. ſ. k Vos ſcitis. Secũda pars: in qua breuiter percurrit omnes articulos qui in ſymbolo continent. l Verbũ / predicationẽ euãgelij. Bene eni audierãt de illo / qui. m Judeã: quia alibi non p̃dicauerat ieſ⁹. n Incipiẽs: ſupple fuit p Poſt baptiſmũ: Matth. iiij. c. Exinde cepit ieſus predicare. o A galilea: Hoc eſt qd̃ dicit paulopoſt. Circuibat ieſus totam galileam. q Johannes / baptiſta. Jeſũ ⁊c. Sic conſtrue Scitis ieſum / vt predicauit iohannes: ieſum a naçareth. Quomodo vnxit eũ ⁊c. vt li quomodo determinet li ſcitis: vl' hoc predicauit iohannes quomodo vnxit eum. Joh. j. e. Vidi ſpiritum deſcendẽtem ſuper eum. Et Marc. j. b. Ipſe vos baptiçabit ſpiritu ſancto ⁊ igni. Et ſic li quomodo determinat li p̃dicauit. Alia littera. Sicut vnxit eum deus. Et planior eſt: non oleo viſibili: ſed dono gratie ſignificato per oleum quo vnguntur baptiçati. r Et virtute / ſignorum. Eſa. lxj. a. Spiritus dñi ſuper me eo ꝙ vnxit me. Et ſtatim ſequitur de v̄tute euãgelij: Paup̃ib⁹ miſit me vt mederer ⁊c. Et nota ꝙ ſm̃ B. non debet intelligi vnctus ſpiritu tunc quando deſcendit ſuper eum in baptiſmo: Matth. iij. d. Hec eni fuit figura ꝙ ſpirituſſanctus datur in baptiſmo: ſed vnctione inuiſibili vnctus eſt: qñ verbum caro factũ eſt: id eſt humana natura verbo dei in vtero virginis copulata / facta eſt cum eo vna perſona. ⁊ ideo confitemur eum natum de ſpirituſancto ⁊ virgine maria. Deli⁹ eſt eni ſic itelligere ꝙ̃ diuinitatem filij cum homine quem aſſumpſit cohabitantem ſignificare: ne chriſti perſonam geminemus: ſicut neſtorius. s Qui pertranſijt: non habens vbi caput reclinet: Mat. viij. c. impiger ⁊ humilis. t Benefaciendo / mores inſtruẽdo verbo ⁊ exemplo: quia cepit facere ⁊ docere. ſ. j. a. v Et ſanãdo / p ſigna. x Oẽs. Non paucos vl' plures. y Oppreſſos / corporali vexatione quam ſepe permittitur diabolus inferre: vel qui maligno ſpiritu vexabãtur. Matth. xj. d. Venite ad me omnes qui laboratis ⁊c. z Cum illo / pater cum filio vel deitas cum homine vero. ij. Cor. v. d. Deus erat in chriſto mundũ recõcilians ſibi. a Teſtes: ſicut dixit. ſ. j. a. Eritis ⁊c. Teſtes ſumus / in regione: vel omniũ que fecit in regione. b Quẽ occiderunt. Hic patet ꝙ merito reprobant iudei gentibus electis. c Suſpendentes / vt reum ⁊ maledictũ. Deut. xxj. d. d Hunc deus / pater: vl' deitas / hominẽ. e Tertia die. Oſee. vj. a. Die tertia ſuſcitabit nos. f Manifeſtum fieri / poſt reſurrectionem. g Preordinatis: qs elegerat deus ⁊ prefigurauerat in multis. h Manducauimus / piſcem aſſum ⁊ fauum mellis: Luc. vlt. f. Que ſũt ſigna vere reſurrectionis. In Glo. additur: per quadraginta dies / nõ aſſidue ſꝫ aliquotiens: in tanto ſpacio tot diebus ieiunauit cibo indigens ante mortem: Matth. iiij. a. comedit poſt reſurrectionem nõ indigẽs: Per p̃mũ docet abſtinere a carnalibus deſiderijs: per ſecũdum ꝙ nobiſcum eſt vſqꝫ ad conſummationẽ ſeculi: Mat. vlt. d. i Et bibimus. Hic exponit petr⁹ qd̃ in euangelio non habetur: niſi ibi credamus indicatum / vbi ait: Donec illud bibã vobiſcũ ĩ regno: Mat. xxvj. c. De bap. c. x. l Nobis / figuratis per ciborum reliquias. k Et precepit. Marc. vlt. d. Ite docete omẽs gentes. m Populo: ñ iudeis tm̃. n A deo / patre: q omne iudiciũ dedit filio: Joh. v. d. o Viuoꝝ / iuſtoꝝ: vl' qui viui erũt in aduẽtu chriſti. p Et mortuoꝝ / pctõꝝ vl' q̃ ãte mortui dormierũt. q Oẽs prophete: nõ nos ſoli. r Per nomẽ. Johel. ij. g. Quicũqꝫ inuocauerit nomẽ dñi ſalu⁹ erit. s Qui credũt / fide ⁊ opib⁹. t Adhuc loquente: nec dũ finitis verbis. Quarta pars p̃ncipalis. v Cecidit / repente deſcendit: vel de monte iudeorũ cecidit in vallem gentium. Ps. Valles abũdabũt frumẽto: Quia ſup humilẽ requieſcit. Eſa. vlt. a. Ps. 64. x Et obſtupuerũt / neſciẽtes grãm ptinere ad gẽtes: Ne dubitet petr⁹ baptiçare gentes / vl' a ſocijs arguatur: ante baptiſmũ etiam ſine inuocatiõe petri datur nouo ordine ſpũſſctũs / in teſtimoniũ fidei gentiũ qd̃ nuſqꝫ iudeis legit̃ eueniſſe. y Gratia ſpũſſcti. Glo. dona. Spũs donũ dei ẽ inquãtũ eis datur qui per ipſum amãt deũ: apud ſe aũt deus eſt: et ſi nulli detur patri ⁊ filio coetern⁹: nec qꝛ illis dant / et ipſe datur: ideo minor eſt illis: Ita eni datur vt donũ dei ⁊ ſeipſũ dat ſicut deus. Spũs eni vbi vult ſpirat: Joh. iij. a. z Effuſa eſt. Johel. ij. g. Effũdam ⁊c. a Loquẽtes. Signũ eſt ꝙ ſpũs deſcẽdit. b Magnificãtes: q̃ſi nõ inania loquebant: ſed magnalia dei. c Rñdit / ſtupori ſociorum. d Nunqd / q̃ſi deus qd̃ maius eſt p̃us dedit ⁊ ordinẽ p̄poſterauit: nunqd põt p̄hiberi qd̃ min⁹ eſt. e Baptiçari / a ſocijs ſuis vl' a ſeipſo. f In noie ieſu chriſti: Quare nõ ĩ noie trinitat' Rñdet Amb. Per vnitatẽ nois plenũ myſteriũ fieri: qꝛ q̃ chriſtũ noiat: ⁊ p̃rem a q̃ fili⁹ ⁊ ſpũſctm̃ deſignat ⁊ econuerſo: quia qui dicit vnctũ ⁊ vngentẽ ⁊ vnguentũ non tacet. Nomen aũt ieſu poti⁹ noiatur vt veniat in noticiã et qꝛ Roma. vj. a. In morte eius baptiçati ſumus: et vt rõni iũgatur auctoritas: ecce hic in ſpiritu baptiçantur. ſ. j. a. Baptiçabimini ſpirituſancto: Et in vno ſpiritu baptiçati ſumus. j. Cor. xij. b.

G

acceptus eſt illi. Verbum miſit deus filijs iſrael: ãnnũcians pãcem pẽr ieſum chriſtũ: hic ẽſt õmnium dẽus. Võs ſcitis qd̃ factum eſt vẽrbum per vniuerſam iũdeã. Incipiẽns enim a gãlilea põſt baptiſmũ qd̃ predicauit iõhannes ieſũ a naçareth: q̃modo vnxit eũ deus ſpirituſancto ⁊ virtũte: qui pẽrtranſijt bẽnefaciendo et ſãnando õmnes õppreſſos a diabolo: quoniã deus erat cũm illo. Et nos tẽſtes ſumus omniũ que fecit in regione iudeorum ⁊ hieruſalem: quẽm occiderunt ſũſpendẽtes in ligno. Hũnc de⁹ ſuſcitauit tẽrtia die ⁊ dedit eum mánifeſtũ fieri / nõ omni populo / ſed teſtibus preõrdinatis a deo: nobis qui mãnducauimus ẽt bibimus cum illo poſtq̃ reſurrexit a mortuis. Et precẽpit nõbis predicare põpulo ⁊ teſtificari / quia ipſe eſt qui conſtitutus eſt ã deo iudex viuõrum ⁊ mõrtuorum. Huic õmnes prophete teſtimoniũ perhibent remiſſionem peccatorum accipere per nõmen eius omnes qui crẽdunt in eum. Adhũc loquente petro verba hec / cẽcidit ſpirituſſanct⁹ ſuper omnes qui audiebant verbum. Et õbſtupuerunt ex circumciſione fideles qui venerant cum petro: quia ⁊ i nationes grãtia ſpirituſſancti ẽffuſa eſt. Audiebant enim illos lõquẽtes linguis / ⁊ mãgnificantes deũ. Tunc rẽſpondit petrus: Nũnquid aquam quis prohibere poteſt vt non baptiçentur hi qui ſpiritum ſanctum acceperunt: ſicut et nos. Et iuſſit eos bãptiçari in nõmine ieſu chriſti. Tunc rogauerunt eum vt maneret apud eos aliquot diebus.